

NICOLAE C. DINU

*CRIMĂ DIN
GELOZIE*

ROMAN POLIȚIST

Dedic această carte bunului meu coleg de serviciu, Traian Bonciu din fosta Direcție a Miliției Regiunii Dobrogea, ca semn al profundelor mele sentimente ce-i port.

Notă:

Acțiunea și toate cele prezentate în carte sunt reale, dar în scopul protejării persoanelor în cauză le-am schimbat numele, domiciliile și chiar unele locuri unde s-au produs faptele.

De aceea, orice asemănare de nume cu alte persoane este cu totul întâmplătoare.

Autorul

PARTEA I

ENIGMA SE LASĂ GREU DESCIFRATĂ

Era în seara zilei de 22 august 1967. Primisem misiunea, împreună cu locotenentul major Traian Bonciu să păzim tribuna oficială instalată în fața sălii sporturilor din Constanța, pe bulevardul Tomis (pe atunci I. V. Stalin). În fiecare an se obișnuia să se instaleze o astfel de tribună pe care urcau notabilitățile urbei, activiști de partid și șefii instituțiilor și întreprinderilor pentru a privi defilarea oamenilor muncii cu care alegorice, pancarte și flori, precum și defilarea unităților militare din oraș. Ziua de 23 August era sărbătorită cu fast deoarece era socotită ziua în care România se eliberase de sub jugul fascist, în 1944, după acel crâncen război în care au murit sute de mii de români.

Ca niște ofițeri conștiințioși ce eram, am dat ocol tribunei, deși afară plouase aproape zece minute o ploaie de vară care lăsase ici și colo ochiuri de apă. Pe la orele 24.00 a început un vânticel care a uscat, în parte suprafața străzii, după care s-a oprit, încât peste tot s-a așternut o liniște deplină, nici frunzele copacilor din parc nu mai foșneau.

Ploaia înmuiase bine praful și purificase aerul, astfel încât în jur era răcoare și o atmosferă plăcută. Noaptea era senină, cu cerul spuzit de stele și o lună strălucitoare, care ne privea gânditoare printre ramurile copacilor din parc.

Circulația mașinilor și pietonilor încetase complet, pe străzi nu se mai auzea niciun zgomot, semn că oamenii se odihneau în vederea sărbătorii de a doua zi.

Priveam în lungul bulevardului rămas pustiu, luat în stăpânirea luminilor care coborau pieziș din vârfurile stâlpilor electrici ce străjuiau trotuarele și a lămpilor „de veghe” din vitrinele magazinelor. Tribuna era luminată și de tuburile de neon

care perforau întunericul, ajungând de la magazinul de încălțăminte de vis-a-vis, până la noi, la fel de tăcut ca și tot ce ne înconjură. În această singurătate și liniște, ne aflam numai noi doi, executând conștiincios misiunea primită. Nu ne temeam că ar putea cineva să atace tribuna întrucât pe atunci oamenii erau liniștiți, despre teroriști mai știau câte ceva numai oamenii care lucrau în specialitate. Nimeni nu se gândea să facă rău unui obiect neînsuflețit – și nu numai – așa cum se mai întâmplă acum când – paradoxal – având atâta libertate într-o societate democratică cu drepturi recunoscute, există și fapte care te cutremură.

Ne-am așezat pe o bancă și în timp ce ne mai odihneam, am început să povestim, pe rând, câte ceva, pentru a ne trece vremea mai ușor, fără a slăbi vigilența față de obiectivul nostru principal.

Rar se întâmplă ca doi colegi de serviciu să discute despre lucruri și fapte străine preocupărilor zilnice, astfel că ne-am pomenit povestind fapte la care am participat sau pe care le-am rezolvat personal.

Fără să mă roage Traian, i-am povestit cum am descoperit eu autorul unui accident de circulație prin 1965, după ce acesta își lăsase mortul pe asfaltul șoselei, în apropierea comunei Topolog și dispăruse de la locul faptei.

Mai târziu i-am povestit cum ne-a prins o înzăpezire în comuna Saraiu, pe mine și pe maiorul Matei Ion de la serviviul de pază și ordine și am fost nevoiți să stăm la o cameră de oaspeți a primăriei, să răbdăm de foame trei zile, mulțumindu-ne cu câte o cană de lapte pe zi pe care ne-o aducea șeful de post de la ferma C.A.P.-ului.

După ce a stat viscolul, am plecat cu un autocamion la Hârșova unde am ajuns după opt ore, după ce am dat cu lopata la o parte din drum zeci de metri cubi de zăpadă, iar a doua zi am hotărât să plecăm spre Constanța cu o mașină de intervenție a Intreprinderii de Transporturi Auto, drum pe care am întâmpinat

alte greutăți, reușind să ajungem acasă noaptea pe la orele douăzeci și două.

După ce am mai verificat odată tribuna, ne-am întors la bancă și Traian, care era destul de scump la vorbă, a început să-mi povestească, mai întâi, cum a intrat el în miliție, iar apoi cum a ajuns să lucreze în serviciul judiciar din Direcția Miliției Regiunii Dobrogea. L-am rugat să-mi povestească unul din cazurile mai dificile pe care le-a rezolvat, dar el m-a privit pișicher și mi-a spus:

- Toate cazurile din poliție sunt dificile, dar cel mai dificil caz e acela la a cărui rezolvare pornești fără să ai nimic. În asemenea cazuri trebuie să te folosești de orice amănunt și să iei în calcul și un eventual noroc.

A răs cu subînțeles și, după o scurtă pauză, a început să depeze o poveste stranie, al cărui subiect voi încerca eu să-l zugrăvesc în paginile următoare, în tablouri mai clare sau mai încețoșate, după priceperea mea.

CAP. I – PORNIND DE LA ZERO

... Fusesem mutat de câteva zile la compartimentul „omoruri”; până atunci lucrasem la furturi unde avusesem câteva rezultate bune. Într-o dimineață m-am pomenit că mă strigă maiorul Halchin Chirilă, din pragul ușii biroului în care mă instalasem:

- Ia-ți agenda repede și vino în birou la mine!

M-am dus. În biroul său era și maiorul Belu Marin, șeful serviciului, care stătea cu niște dosare în față.

- Ia loc, tovarășe Bonciu și notează tot ce vom discuta! mi-a spus acesta.

La sfârșit m-am ales cu trei dosare cu autori neidentificați, care erau crime sadea. Printre ele se afla și crima despre care vreau

să-ți vorbesc. Era un dosar care se compunea din câteva hârtii: proces-verbal de constatare a faptei, o planșă fotografică, raportul medico-legal, două declarații sumare ale unor marotri și raportul Miliției raionului Tulcea prin care ne anunța pe noi, cei de la D. M. R. Dobrogea, că au găsit cadavrul.

Fapta se petrecuse iarna, cadavrul fusese descoperit în primăvară, după topirea zăpezii, în februarie 1964, iar eu îl primisem în iunie 1964. Ce era să fac? L-am studiat cu multă atenție, din scoarță în scoarță, dar am constatat că nu am niciun fir de care să mă agăț. Sincer să fiu, intrasem în panică. La terminarea programului am plecat acasă, iar noaptea mi-am făcut în minte tot felul de scenarii, la care adăugam încă unul: „cam ce aş face eu dacă aş fi autorul?”

Din raportul medico-legal rezulta că victima a fost lovită în cap cu un obiect dur care i-a produs fractura bazei de craniu și implicit moartea.

A doua zi am luat dosarul în geantă și m-am prezentat la dr. Gheorghiu, medicul legist care efectuase necropsia cadavrului și care participase efectiv la cercetarea locului faptei.

- Am venit cu o treabă, îi spun eu legistului.

- Te cred. Nimeni nu vine aici fără treabă. Poate morții, dar și ei sunt aduși aici, nu vin singuri.

Tocmai autopsia un bătrân fumător, care avea pe plămâni gudron, semn că fumase foarte mult.

Abia am început eu să-mi povestesc cazul, că legistul și-a amintit totul și a început:

- Victima a fost găsită între traversele de cale ferată, stivuită la câțiva metri distanță de linii, deci este puțin probabil ca aceasta să fi căzut din tren și să se ascundă acolo. Mai mult, dacă ar fi căzut din tren sau ar fi fost aruncată din tren, trebuia să prezinte fracturi ale membrelor sau toracelui, dar acestea nu au existat defel, motiv pentru care eu exclud această versiune. De asemenea, organele interne au fost găsite intacte, ori în situația

căzăturilor ele pot fi rupte, chiar explodate. Zăpada a conservat destul de bine cadavrul, încât mi-a ușurat analiza lor.

Plecasem de la dr. Gheorghiu cu ideea bine conturată că este vorba de crimă. „De ce atunci maiorul Halchin a acceptat, cu atâta ușurință, varianta căderii din tren? Să fi dorit el să scape mai ușor de dosar? Nu cred. Maiorul Halchin este un luptător în acest compartiment.”

Acestea erau gândurile care m-au frământat toată ziua și nu-mi găseam liniștea. Mi-am pus în gând să fac un drum până la Tulcea pentru a cunoaște locul în care s-a produs fapta. Până la acea dată mă găseam tot în punctul zero, așa cum a fost și maiorul Halchin când a cercetat fapta, adică nu știam nimic despre victimă: cine era aceasta, unde a lucrat, cum a ajuns în acel loc, care erau persoanele apropiate ei, care a fost mobilul crimei și altele. Aveam numai concluzia laconic formulată de medicul legist în raportul de expertiză: „moartea a fost violentă și s-a datorat lovirii de un plan dur care a produs fractura bazei craniene.”

Pe o coală de hârtie mi-am însemnat câteva ipoteze:

1. Victima a căzut dintr-un tren în mișcare;
2. A fost aruncată dintr-un tren în mișcare;
3. A fost ucisă într-o încăierare;
4. A fost atacată și ucisă în scop de jaf.

Am răsfoit din nou dosraul. Din raportul Miliției Raionului Tulcea rezulta că victima fusese descoperită la data de 3 februarie 1964 de către doi lucrători de la calea ferată care găsiseră cadavrul în stiva de traverse aflată în apropierea liniei de tren, aceștia anunțând apoi la miliție evenimentul. Mi-am propus ca atunci când mă voi deplasa la Tulcea, să discut cu ei, poate obțin alte indicii care să mă ajute să pornesc la drum.

Pentru început am redactat un text pe care l-am expediat către toate Milițiile Regionale din țară, inclusiv la Miliția Municipiului București, prin care îi rugam pe colegii noștri să-mi trimită toate datele pe care le dețin pentru persoanele dispărute din

raza lor de competență în ultimii trei ani de zile. Am menționat vârsta între 15-30 de ani, deoarece fața cadavrului pe care îl aveam în cercetare era descompusă și nu-i puteam aprecia corect vârsta.

Abia după trecerea a trei săptămâni au început să sosească răspunsurile din țară, unele conținând date sumare. Le citeam cu sufletul la gură, curios să aflu ceva și cu speranța că vreunul dintre colegii mei îmi va spune ceva despre tânărul mort, ca apoi să încep investigațiile care să mă conducă la firul de care aş putea trage, iar mai apoi să ajung la ghemul care ascundea fapta.

După ce le-am citit, încă o dată, pe toate, le-am separat într-un dosar pe cele care conțineau date care se apropiau de cazul meu într-o oarecare măsură.

Mă bucuram întocmai ca un copil în timp ce citeam aceste răspunsuri, elogiindu-i pe aceia dintre colegii mei din țară care se aplecaseră, cu grijă și dăruire asupra cererilor mele, ca la niște strigăte desperate de ajutor și le mulțumeam în gând pentru strădania lor de a-mi da o mână de ajutor în zbaterile mele pentru elucidarea acestui caz. Până la sfârșit am reușit să selectez șase răspunsuri care aveau legătură cu cazul meu și am revenit cu noi adrese numai în legătură cu acestea pentru care am solicitat – de această dată – să fie audiate rudele apropiate ale persoanelor dispărute, iar în lipsa acestora, vecinii, prietenii, colegii de serviciu, indicând și alte probleme specifice, profesionale. După aceea am așteptat.

- La ce te gândești, Traiane? m-a întrebat Lt. Sobaru, care terminase de mâncat ceva dintr-un pachet adus de acasă.

- La păcătosul ăsta de dosar, i-am răspuns. Credeam la început că va fi ușor să descopăr autorul, dar acum sunt complet dezamăgit.. Atunci când l-am primit întrevăzusem rezultatul, dar nu și mijloacele prin care să-l obțin, ceea ce este cu totul altceva. Eram ca un biet naiv iubitor al teatrului care nu știe mai nimic despre modul cum se produc rolurile, iar când pătrunde pentru prima dată în culisele reale ale acestuia și vede de aproape

decorurile și trucurile, se convinge că n-a fost decât iluzia creată de acestea toate, având darul de a te fascina.

- Autorul îl vei găsi, dar mai trebuie muncă și căutări insistente. Te-a căptușit bine maiorul Halchin cu acest dosar compus din câteva hârtii. Măi, ce se transformă oamenii ăștia când sunt cocoțați în funcții înalte de comandă! Cred că în ei se declanșează un mecanism interior curios, încă nedepistat până în prezent. Parcă devin mai deștepti peste noapte, iar vechii lor colegi se prostesc, devenind demni să li se facă mereu observații, chiar să-i umilească. Încalecă pe colectivul dat lor spre conducere, sprijin și îndrumare ca pe un cal, el fiind cavalerul veritabil îmbrăcat în armură și dă din gură, cu autoritatea funcției. Parcă toți devin amnezici când ajung șefi, uitând că tocmai ei sunt duși în spate de cei pe care-i jignesc și biciuiesc, fără a lua în calcul un adevăr evident: nimeni nu este bătut în cuie într-un post și poate ajunge oricând de unde a plecat sau chiar mai jos.

- La cine te referi în mod special, Ioane? I-a întrebat locot. major Nicolae Vâlcea, care ascultase până atunci.

- La toți șefii, a spus Sobaru încrâncenat. Uitați-vă numai la căpitanul Rusu, locțiitorul serviciului pază și ordine. De când a fost ales secretar de partid pe organizația noastră, taie și spânzură și i se pare că ceilalți nu muncesc, deși el nu se vede ce face.

- Lasă-l, măi Ioane, pe Rusu! Sunt ei șefii noștri nerecunoscători cu munca pe care o desfășurăm zi și noapte. Dau cu biciul, dar nu ne acordă niciun sprijin. Te întreabă mereu doar de rezultate.

- Mai sunt unii dintre șefi care nu au timp de muncă pentru că s-au înscris la facultate, a continuat Sobaru, cu năduf.

- Iată că avem și noi studenții noștri! a intervenit Vâlcea. Măine-poimâine vom avea licențiați în drept.

- Poate vor fi și ei niște „laureați ai unui concurs de împrejurări” cum am citit eu undeva, a completat Sobaru, râzând.

- Măi, băiete, astăzi trebuie să fii chior, jegos și prost, a mai spus Vâlcea.

- Știu bancul, a intervenit Sobaru: chior să nu vezi ce se întâmplă în jurul tău, jegos să nu te bage nimeni în seamă și prost să nu-i încurci pe alții. Numai că, vedeți voi, toate aceste bancuri au tot mai mult corespondent în viața reală și asta e destul de rău.

Dar hai să schimbăm subiectul!

- Am văzut-o pe directoarea din portul Constanța ieșind de la tine, zâmbind, spune Sobaru, fixându-mă cu privirea.

- Am discutat cu dânsa despre un furt de materiale din luna martie, făcut de un camionagiu din întreprinderea pe care cu onoare o conduce, am răspuns eu sec.

- Părea destul de fericită. Ea nu se gândește, ca unii dintre noi, că și-a ratat viața, dimpotrivă, e fericită.

- Ce vrei să spui?

- S-a căsătorit cu șoferul de pe autoturismul care o deservește. Diferența de studii este destul de mare, dar ea îl iubește și îl acceptă ca egal, ceea ce înseamnă mult. În privința inimii e greu de formulat păreri. Dragostea este ceva deosebit care nu ține cont nici de studii, nici de gura lumii. Nu știi ce spune biblia? „Nu căuta să deslușești căile Domnului!”

- Da, știu. „Crede și nu cerceta!” a mai adăugat Sobaru, ieșind din încăpere.

De mine s-a apropiat căpitanul Vâlcea Nicolae, zâmbind, în timp ce îmi întindea un plic mare de culoare albastră.

- Ia-l și să nu te mai îndoiești de prieteni altă dată! A sosit ieri la secretariat și l-am luat eu ca să ți-l dau, pentru că știu cât de mult te interesează, a spus el, privindu-mă insistent, să vadă cum reacționez.

- Mulțumesc, Nicolae! Într-adevăr le aștept cu sufletul la gură de oriunde ar veni. Îmi sunt necesare ca și aerul. Îți mulțumesc încă o dată! Cine s-a îndoit vreodată de tine, care-mi ești coleg și un prieten apropiat?

... Am deschis plicul, dar nu am găsit ceea ce mă interesa în cele șase cazuri selecționate. După ce a plecat și lt. Vâlcea pe

teren, am rămas singur în birou, gândindu-mă la tot felul de lucruri, printre care și faptul că dacă reușeam să prind autorul crimei la care lucram mă puteam aștepta să fiu recompensat și privit altfel, atât de șefi, cât și de colegi, care vedeau de ce sunt în stare. Și iarăși scormoneam prin dosarele mai vechi care fuseseră soluționate pentru a găsi orice fir, orice informație utilă de care să mă pot agăța precum un naufragiat care vede malul departe, abia zărit, dar nutrește speranța că-l vor ajuta forțele să ajungă acolo și să se salveze.

În timp ce lucram, a băgat capul pe ușă maiorul Halchin, care m-a întrebat:

- Ce faci, Traiane?

- Lucrez la un dosar cu A.N.

- Du-te la miliția orașului și ajută-i să descopere niște hoți din locuințe care au dat mai multe lovituri! Mai ai ceva neclar?

- Nu. Mă gândeam, doar, că la alte instituții, când se termină programul de lucru, fiecare funcționar pleacă acasă, dar noi lucrăm cu toptanul, fără ceas.

- Asta este meseria noastră. Ce, tu nu ai aflat până acum că milițianul este în serviciu și când doarme? Dacă vecinul vrea să te deranjeze din somn să-l ajuți că i-au prădat hoții casa, te scoli și faci cercetare la el în locuință, apoi ești dator să prinzi și hoții, precum și să-i recuperezi bunurile furate. Dacă îți mai mulțumește sau nu, asta este altă treabă.

... Când am ajuns la Miliția orașului Constanța, am aflat că este vorba de două hoate, două femei care făcuseră ravagii în cartierul Tomis II, înșelând, în diferite moduri, persoane de la care luaseră bani, bijuterii și alte obiecte. Maiorul Simion, șeful formațiunii de pază și ordine avea sectoriști ofițeri și ne-a repartizat pe echipe, în diferite zone ale orașului. Am plecat împreună cu locotenentul Manea și un subofițer de la criminalistică, cu care am verificat mai multe locuințe din care se furaseră obiecte și bani, dar nu am descoperit nicio urmă. Norocul,

că pot spune că am avut noroc, ne-a ieșit în cale într-un apartament în care locuia un bătrânel, Iacob Crinișor, care le-a tratat pe hoațe cu cafea și cu câte un pahar cu apă minerală, pe care și-au lăsat amprente. Așa am descoperit-o pe Ira Cornea cunoscută în evidențele miliției ca o mare escroacă. După două zile de căutări, acestea au fost găsite și arestate, iar în urma percheziției domiciliare efectuate, au fost recuperate și o parte din obiectele furate, care au fost restituite persoanelor păgubite. Banii nu au mai fost găsiți.

Metoda folosită de hoațe era simplă: Studiau casele în care persoanele erau singure și în vârstă, intrau și solicitau să li se ofere o cafea, iar dacă li se răspundea că persoana nu are în casă, ofereau ele cafeaua și o și făceau pe loc, având grijă să toarne un somnifer în ceașca gazdei într-o clipă de neatenție bine aleasă. Când gazda nu mai putea realiza ce se întâmplă în jur sau adormea efectiv, hoațele cotrobăiau prin casă, luând tot ce le cădea în mână.

Îmi aduc aminte ce bucuros a fost bătrânul Crinișor când i-am înapoiat un fular și ceasul deșteptător. Despre bani, când a auzit că nu i-am găsit, a dat încet din cap a pagubă și resemnare.

%

Ce obicei au unii părinți când își botează copiii cu nume care se pronunță ca niște diminutive: Gigel, Mugurel, Mieluțu, Crinișor etc. Când sunt la vârstă fragedă, a copilăriei, mai merge, dar când ajung moși, e caraghios să-i strigi Gigel, Crinișor, Mieluțu. Sau poate nu-mi dau eu seama că și un moș poate fi ceva gingaș sau poate ...

%

Când am ieșit în strada Ahile Mihail, mai-mai să ne calce o autodubă care trecea cam repede. Vina era și a noastră, că

discutând cele întâmplate, nu prea am fots atenți în traversarea străzii. Ne-a blagoslovit șoferul autodubei cu tot felul de injurii, care de care mai înflorite, dovadă că acesta avea vaste cunoștințe despre toate speciile, încrengăturile și toți sfinții din biserici. Un trecător care asistasă la acest iureș de înjurături, a spus, râzând: „Asta are doctoratul în materie!”

I-am luat numărul ca să-l sancționăm, dar ne-am luat cu treaba și am uitat de el.

... După această acțiune m-am întors la dosarele mele cu autori necunoscuți, căutând metode și căi care să mă ajute să lămuresc misterul.

Într-o dimineață m-a chemat maiorul Belu și mi-a spus să mă pregătesc pentru analiza dosarelor cu A.N. pe care o vom face în prezența maiorului Timofte, locțiitorul șefului Miliției Regiunii.

Mai târziu am mers la Timofte unde am pierdut aproape două ore cu supoziții, ipoteze, dar nimic concret, plecând de la el cu o puzderie de întrebări care-și cereau rezolvarea. Mai mult, mă atenționase în mod expres să depun toate diligențele și să rezolv dosarul până la data de 31 octombrie.

Am ieșit din biroul lui îngândurat, dar și intrigat. De ce îmi cere mie să soluționez într-o lună, pe când mai înainte de a-l lua eu în primire, zăcuse patru luni fără să fi lucrat cineva în el? Nu am spus nimic cu voce tare pentru că și așa nu aș fi câștigat nimic.

A doua zi am plecat la Tulcea pentru a vedea cu ochii mei locul unde a fost găsit cadavrul victimei și să fac unele investigații în zona respectivă.

Cum era firesc, am mers la sediul Miliției raionale Tulcea unde am discutat cu căpitanul Iorga, șeful miliției și cu locotenentul major Petrichei Ivan din compartimentul judiciar. Amândoi participaseră la cercetarea la locul unde a fost găsit cadavrul și au fost în măsură să-mi furnizeze unele detalii.

În aceeași zi am mers la locul respectiv, însoțit de Petrichei, apoi la cimitir unde fusese îngropat cadavrul victimei, după ce fusese necropsiat.

Stiva de traverse era tot acolo și mi-a fost ușor să identific locul unde stătuse aproape o lună și jumătate acel cadavru, cu ajutorul ofițerului Petrichei.

- Parul cu care se presupune că a fost lovit l-ați găsit? l-am întrebat pe Petrichei.

- Nu. La început nici nu a fost căutat, deoarece se mergea pe ipoteza că a căzut din tren.

... L-am căutat pe o rază de o sută de metri, dar nu am dat de el, lasă că nici nu prea știam ce să căutăm.

- Tu știi unde este îngropat cadavrul? l-am întrebat pe Petrichei.

- Da. Eu m-am ocupat de acte și de înhumarea lui. Este într-o zonă retrasă. Mergem acolo?

- Da. Aș vrea să văd mormântul.

Așa era. Mormântul era izolat într-o zonă mai puțin umblată, având o cruce de lemn pe care scria cu litere de culoare neagră „NECUNOSCUȚ”. M-a umplut de tristețe și pe drum nu am scos un cuvânt până la sediul miliției. Seara am mers la hotelul Egreta unde am rămas peste noapte iar a doua zi am solicitat autoturismul lor și am plecat prin comune pentru a afla dacă au existat persoane care au dispărut de la domiciliu sau de la locul de muncă în perioada care mă interesa. Am plecat, mai întâi, pe șoseaua care duce spre Isaccea-Măcin, oprindu-mă la I.A.S. Tulcea, dar nu am găsit nimic interesant și am continuat drumul.

- Să ne oprim în comuna Somova unde s-a reclamat furtul unui cârd de oi și poate dăm de autor! a propus locotenentul major Petrichei, care mă însoțea.

Am acceptat. Tot nu aveam niciun indiciu ca să știu ce caut. Necunoscând cine este victima, nu puteam spune decât că mă aflu în postura celui care caută „acul în carul cu fân”.

La postul de miliție, șeful de post îl cerceta pe un individ pe nume Procop Ion, suspect că a furat bicicleta asistentului sanitar din curtea dispensarului, însă acesta tăgăduia, deși era cunoscut ca hoț de biciclete, pentru care fusese odată la închisoare.

Recunoștea, însă, că mai cumpără câte o bicicletă veche, de ocazie și, după ce o repară și o revopsește, o vinde la diferite persoane, câștigând și el un ban.

Ascultându-l cum își susține cauza, mi-am dat seama că este un infractor versat și mi-am propus să-l audiez așa cum știu eu și să-l încurc până când va fi obligat să-și recunoască faptele. M-am apropiat de el și i-am pus câteva întrebări:

- Cine îți aducea bicicletele pe care dumneata le dezmembrai, le luai piesele bune și făceai altele? Dacă ești sincer, îți promit că îți dau drumul, i-am spus. Procop s-a gândit un minut, cine știe ce socoteală și-a făcut, apoi a spus, ca atunci când îți este indiferent:

- Vlad îl cheamă.

- Vlad și atât? Nu are și nume și prenume?

- Vlad Grigore. Este un băiat din Bușteni.

- Din Bușteni? Aici ce căuta? Sau v-ați cunoscut în penitenciar?

Remarca asta cu penitenciarul l-a întristat, făcându-l să privească în dușumea. Apoi a șoptit:

- El n-a făcut pușcărie. Lucra la I.A.S: Tulcea și venea pe la mine , pe la atelier. La început i-am vândut și lui o bicicletă reparată de mine.

- Să-ți spun eu cum a fost? Ați furat amândoi, apoi dumneata le reparai, le revopseai iar el le vindea. Dar asta ne-o va spine el când va ajunge aici, că deja am trimis după el și urmează să vină.

- Nu, tovarășe ofițer. Nu am fost niciodată cu el la furat. El le fura singur, le demonta în atelier la mine, iar cadrul care avea seria ștanțată se ducea și-l îngropa pe malul Dunării aproape de marginea comunei. Pot să vă arăt locul.

-Du-te cu el acum! i-am spus unuia dintre ajutoarele șefului de post.

Așa a fost. Hoțul și complicele său îngropaseră opt cadre de bicicletă (șasiu) în pământul din malul dinspre sat al Dunării,

fiind astfel soluționate cele opt reclamații depuse de păgubiții de biciclete la postul de miliție.

- Să verifici la I.A.S. Tulcea și la Bușteni pe acest Vlad Grigore și să mă anunți și pe mine! i-am spus lui Petrichei când am plecat de la postul de miliție.

Până când s-a întors ajutorul șefului de post cu presupusul hoț de biciclete, noi am putut discuta dosarul privind furtul oilor din satul Minerii aparținând de comuna Somova.

- Pe cine bănuieți? l-am întrebat pe șeful de post.

- Pe unul Gherasim Ilarie de acolo din sat. L-am adus la post, i-am luat declarație, dar nu recunoaște nimic. Susține că el n-a plecat din sat. Este hoț de animale și a mai fost de două ori la închisoare, o dată șase luni de zile, iar altădată un an și patru luni, abia s-a eliberat în luna iunie. Nu știm unde le-a dus, ca să le putem căuta.

- Martori aveți?

- Avem unul tot din satul Minerii, dar nu prea putem să punem mare bază pe spusele lui, deoarece se dușmănesc de câțiva ani. Gherasim l-a bătut atunci, fiind beat și acum îl reclamă. Au fost prieteni cândva.

- Hai să mergem până la Minerii! am spus.

- Cu Proca ce fac?

- Lasă-l liber și continuă cercetarea în dosar, iar când este gata totul, îl prezinți procurorului, împreună cu dosarul! Să-i audiezi pe toți păgubiții!

- Am înțeles!

- Gata. Sus în mașină și să mergem!

Pe Vasile Bicu – martorul în cazul furtului oilor – l-am găsit prin curte trăbăluind ca orice om gospodar.

- Ziua bună, meștere! am strigat de departe. Vino și apără-ne de câini!

- Nu se dă că e piuandru, nu e rău deloc. El tot mai crede că se joacă, deși a crescut atât de mare. Măsa e mai rea, dar cine țtie pe unde este, că dacă era acasă vă simțea de departe și vă lătra.

- Unde putem să stăm puțin de vorbă? l-am întrebat.
- Să intrăm în casă, că de-aia e casă! a replicat el.
- Pătrunzând într-o încăpere, am intrat direct în subiect:
- Domnule, te rog să ne spui tot ce știi despre felul cum a procedat Gherasim când a furat oile!
- Ziceam că, mai întâi, să aduc o cană de țuică și pe urmă om vorbi și de Gherasim, dar dacă ...
- N-avem timp acum. Ți mulțumim, oricum. Poate vom avea altă ocazie, dar acum ne grăbim.
- Atunci să vă spun cum e: Gherasim le-a dat drumul din ocolul lui Cărmaciu Ilie și le-a mânăat printre dealuri până la Cataloi.
- De unde știi dumneata, l-ai văzut?
- Eu mă aflu pe dealul care dă roată satului și l-am văzut în urma oilor, că vederea o am bună, iar pe el îl deosebesc dintr-o mie cu scurta lui kaky și cu căciula militară pe cap tot de culoarea kaky.
- Și de unde știi că le-a dus la Cataloi și nu în altă parte?
- Are un văr în Cataloi care are și el oi, dar nu-mi mai aduc aminte um îl heamă, parcă Stercu. Dar știu să ajung la el dacă mergem pe șosea.
- Hai cu noi la Cataloi! Mergem cu mașina și după aceea te aducem înapoi.
- Merg, dar să las vorbă la vecini pentru nevastă-mea că este plecată până la oraș.
- Lasă vorbă repede și vino la mașină, în stradă!
- Tovarășe locotenent major, nu ar trebui să discutăm și cu Gherasim? a întrebat șeful de post.
- Să-l aducă la post unul din ajutoarele dumitale până ne întoarcem noi de la Cataloi! Să vedem ce găsim acolo pentru a putea discuta cu el pe probe, altfel ne batem gura degeaba, iar el continuă să nege.
- Radule, strigă șeful de post la un subordonat al său aflat pe scara clădirii.

- Ordonafi!

- Noi plecăm la Cataloi. Du-te și adu-l aici pe Gherasim până ne întorcem! Vrea să discute cu el țpvarășul locotenent major de la Regiune.

Lângă mașină, eu și Petrichei fumam câte o țigară, iar când a apărut Bicu și șeful de post, am urcat și am pornit spre Cataloi.

- Pe unde mergem, tovarășe locotenent major? a întrebat șoferul, schimbând rar vitezele.

- Pe unde este mai aproape, am răspuns.

- Ia-o pe drumul de țară, pe lângă ferma zootehnică, iar de acolo, printre culturile de porumb, mergem aproape în linie dreaptă până aproape de sat, a preizat șeful de post.

- Mă tem să nu fie drumul stricat de la tuburile elastice folosite pentru irigații, a motivat șoferul.

- Nu se mai irigă porumbul de aproape o lună de zile.

- M-aș bucura să fie așa, că e drum scurt pe aici.

Am ajuns în marginea comunei Cataloi fără vreo problemă și destul de repede. Soarele se apropia de asfințit și animalele se întorceau acasă de la pășune.

- Zi, meștere, cum ajungem acasă la vărul lui Gherasim!? l-am întrebat eu pe Bicu.

- Suntem aproape. De aici mergem drept până ajungem la șoseaua de piatră, acolo facem la dreapta pe șosea și la a doua uliță pe mâna stângă, cotim și noi. Este o casă mărișoară acoperită cu tablă și are curte mare, cu obor și saivane în curte.

Să vedem dacă îl găsim acasă, că mai pleacă și el cu oile pe câmp, pe miriște până dă zăpada.

- Cum zici că îl cheamă?

- Stercu, dar nu-i știu și prenumele.

Acasă la Stercu ne-au întâmpinat patru dulăi, mari, care nu ne-au lăsat să intrăm în curte, dar a ieșit afară din casă chiar el, gospodarul, care i-a alungat mai departe, ca să ne putem înțelege.

Oile erau în curte, închise în țarcuri, atât ale lui cât și cele aduse de Gherasim, despre care Stercu a declarat următoarele:

„Acum două zile am fost la Tulcea să dau niște lână la darac și m-a apucat seara până am terminat. Când am ajuns acasă, fiul meu mi-a spus că a venit la noi vărul meu Ilarie care a adus niște oi pe care le-a băgat în obor și i-a spus să-mi aducă la cunoștință că le-a adus și mai vine el, dar despre ce este vorba, nu știu nimic. De două zile îmi consumă și nutrețul, că nu pot să le las să rabde de foame, sunt și ele suflete. Hai să le vedeți!”

- Ne-ai lămurit complet. Să știi că Gherasim a furat oile de la un sătean din Mineri și este cercetat de miliție, așa că te rog să le mai ții aici până mâine când va veni comisia să le inventarieze și să facă actele necesare. Mulțumesc pentru ajutor! La revedere! am spus eu.

... Am urcat toți în mașină și ne-am întors în comuna Somova unde trebuia să-l găsim pe Gherasim.

La post l-am găsit pe acesta fumând în fața postului împreună cu subofițerul care îl adusese. Nu ne-am putut înțelege cu el, deoarece băuse pe la cârciuma din sat și susținea că nu știe despre ce oi vorbim noi.

L-am urcat în mașină și l-am luat cu noi la miliția din Tulcea, lăsând ordin la post cu toate activitățile care trebuiau desfășurate în cauza respectivă, după care dosarul să fie adus de către șeful de post.

Ajunși la Tulcea l-am introdus pe Gherasim într-un birou și i-am făcut percheziție corporală, apoi am încercat să stau de vorbă cu el despre furtul oilor. A continuat să nege, cu toate că i-am spus că oile se aflau la Cataloi, în curtea lui Stercu, vărul lui.

Despre crima de lângă linia ferată pentru care venisem eu la Tulcea, nu l-am mai întrebat, deoarece din biletul de liberare pe care i l-am găsit în buzunar, rezulta clar că în luna decembrie 1963 se găsea în penitenciarul din Tulcea unde executa pedeapsa de un an și patru luni închisoare pentru furt.

Am discutat cu șeful miliției, care a dispus reținerea lui Gherasim pentru 24 de ore, urmând a fi continuate cercetările și prezentat procurorului pentru a-i elibera mandat de arestare.

A doua zi, după prânz, am luat trenul și am revenit la Constanța, cu rezultate tot zero în dosarul privind cadavrul neidentificat pentru care făcusem atâta maculatură și-i alertasem și pe alți colegi din țară. În tren mi-am adus aminte de scena pe care o făcuseră maiorul Belu și maiorul Halchin, când ne aflam la analiza dosarelor cu A.N. la maiorul Timofte:

„- Tovarășe maior, mi-a raportat Iorga de la Tulcea, că au acolo un suspect pretabil la fapte violente. A fost de două ori în închisoare pentru furturi. Ar fi bine să-l ceretăm și noi, a raportat maiorul Belu.

- Nu poate fi decât tot un cioban, nu fură oi criminalii, a sărit ca ars Halchin. Nu se coboară ei la furturi de animale.

- De unde știi, domnule? a ripostat Belu. Să cercetăm!

- Dacă aveți chef să faceți pe cocoșii, căutați-vă un gard pe afară pe care să vă urcați și să țipați cât vreți, dar aici vă rog să fiți serioși și să căutați soluții pentru descoperirea autorului! a spus Timofte supărat.

- Nu vedeți că Halchin respinge din start orice ipoteză?

- Bine. Mâine pleacă Bonciu la Tulea și va lămuri cazul, apoi vom mai discuta! asta fusese discuția lor”.

Acum mă întorsesem cu problema limpede, în sensul că Gherasim nu avea legătură cu cadavrul, dar nu făcusem niciun progres în elucidarea acestuia din urmă.

M-am prezentat la serviciu în dimineața următoare și m-am înființat la biroul lui Halchin, să-l informez cu ce făcusem pe la Tulcea.

- Știam de la început că nu acela este autorul crimei, pentru că criminalii au o demnitate a lor, se cred superiori celorlalți infractori de rând, a spus Halchin, după care a precizat: Când am fost la locul faptei, în februarie, în timp ce Niculescu de la criminalistică făcea de zor fotografierea cadavrului, eu m-am

băgat printre curioșii adunați acolo în ideea că voi vedea pe vreunul dintre infractorii cunoscuți. N-am găsit niciunul, deși era destulă lume care tropăia pe pământul înghețat, trenurând de frig ca să afle ce face acolo miliția, iar aflând amănunte, să le poată spune și altora, poate ceva mai înflorit. Își lăsaseră baltă treburile și veniseră acolo să înfrunte gerul numai să poată afla ce s-a întâmplat. A fost greu să mă pronunț cu privire la cauza morții, pentru că trecuse mai bine de o lună de zile de la petrecerea ei.

... În timp ce discutam cu Halchin, a intrat în birou maiorul Belu, care m-a pus s-o iau de la început cu cele ce făcusem la Tulcea. M-a ascultat liniștit până la sfârșit, apoi, după ce m-a măsurat cu privirea de la creștet până la pantofi a spus:

- Bravo! Măi, Bonciule, dacă vreodată ai să-ți schimbi profesia, fă-te, domnule, scriitor! Văd că ai foarte multă imaginație, neesară în această meserie. Ai face bine să cauți probe palpabile și să descoperi cât mai repede autorul crimei, să nu aștepti să se împlinească termenul stabilit de maiorul Timofte și să mă beștelească pe mine, alături de tine. Poate în felul tău ai dreptate, dar pe mine mă convingi numai cu probe. Continuă investigațiile și aprofundează cazul!

- Am înțeles! i-am răspuns după regulament și am ieșit din încăpere, mergând la mine în birou.

Am scos în silă dosarele, le-am pus pe masă și am început să le privesc fără vreun interes, chiar le uram.

Dosarul de la Tulcea îmi trecuse prin mână de atâtea ori că îi cunoșteam pe dinafară toate piesele care-l compuneau. De unde la primirea lui fusesem entuziasmat, părăndu-mi-se un caz obișnuit, ca oricare altă crimă, acum mă vedeam în situația de a recunoaște că nu înaintasem deloc pe drumul care trebuia să mă ducă spre autor. Pe măsură ce zilele treceau mi se părea că lucrurile se complicau și mai mult, în loc să se limpezească. Cătrănit cum eram, nu-mi venea să fac nimic, dar am deschis dosarul și în el, surpriză: mai multe plicuri sosite din țară.

- Ce te holbezi așa, Traiane? mă întreabă Sobaru.

- Nu știu de unde au apărut aceste plicuri în dosar.

- Au venit cât ai fost tu plecat și eu le-am pus acolo ca să le găsești. M-am uitat și eu puțin prin ele și mi se par interesante pentru cauză.

... Le-am studiat pe toate pe nerăsuflăte. Unele îmi aduceau fotografii ale victimelor și datele de identificare, împreună cu câte o declarație de la rude sau cunoștințe.

Cea mai interesantă și cea mai completă lucrare s-a dovedit cea trimisă de șeful postului de miliție Chitila din cadrul DMR București, care, pe lângă două declarații ale mamei victimei și a unui prieten, exista un raport detaliat și foarte lămuritor al acestuia, din care rezultau următoarele:

„Persoana dispărută care figurează în fotografia nr. 1 se numește Dogaru Jenel, fiul lui Tudor și Iulia, născut la 12.06.1944 în comuna Chitila raionul 30 Decembrie, regiunea București, posesorul B.I. seria AH 324175, eliberat la 1 iulie 1959, posedă ca studii 7 clase generale și două profesionale, este necăsătorit. La 20 august 1963 a plecat împreună cu Corbu Marian din aceeași localitate, iar pe 28 august s-au despărțit în gara din Medgidia, Dogaru Jenel plecând spre Tulcea, împreună cu un alt tânăr pe nume Vlad; Corbu nu-i cunoaște și celălalt nume și nici unde anume trebuia să ajungă, dar l-a auzit vorbind pe Vlad că știe el undeva unde se plătește bine dacă lucrează la vie sau grădină. De fapt din cele două declarații puteți afla și alte amănunte folositoare cauzei.

Am vorbit cu părinții dispărutului care sunt foarte afectați și și-au exprimat dorința să vină personal la Constanța pentru a afla situația reală a fiului lor.

Ei susțin că de când a plecat de acasă, fiul lor nu a scris nicio scrisoare pentru a spune unde este și ce face, astfel că nu au nicio știre de la el din 20.08. 1963.”

... Priveam fotografia lui Jenel făcută la 14 ani, când a obținut primul buletin de identitate și eram în dubiu când o comparăm cu cea făcută cadavrului său, care fusese și mutilat de intemperii.

M-aș fi bucurat să vină părinții lui pentru a-i recunoaște, cel puțin hainele, nu puneam mare bază pe fotografia de la locul faptei și aveam emoții.

Studiasem multe dosare cu autori neidentificați din arhive și aproape toate fuseseră rezolvate numai după ce fuseseră identificate victimele.

Am citit, apoi, declarația lui Corbu Marian care era prietenul lui Jenel din sat și care îl însoțise pe acesta la Eforie în august 1963 când a fost la mare.

Acesta arăta, prinrte altele:

„Am ajuns în orașul Eforie, aproape de Tuzla, în ziua de 20 august, spre seară; de la gara din Constanța am plecat cu un autobuz care ne-a lăsat chiar în centrul orașului, în fața unui restaurant.

Nu cunoșteam pe nimeni și Jenel a spus să ne ducem pe plajă, pe malul mării, poate găsim ceva. Pe plajă nu mai erau decât puțini oameni, iar barca de la Salvamar tocmai trăgea barca pe mal, lângă o baracă de lemn, semn că își terminase serviciul în acea zi.

- Ce facem? l-am întrebat pe Jenel.

- Ce să facem? Stăm aici și privim marea până se întuneacă, apoi mergem și ne culcăm sub barca de la Salvamar, că până mâine dimineață n-o mai mișcă nimeni de acolo.

-N-ar fi bine să facem o baie până se înserează?

- Ai dreptate, tot trebuie să ne răcorim puțin.

Ne-am apropiat de apă, ne-am dezbrăcat de toate hainele de pe noi și am intrat în apă în apropierea malului pentru că eu nu prea știu să înot. Până când ne-am svântat noi, s-a înserat de-a binelea și, după ce ne-am îmbrăcat, ne-am dus la barcă, unde am stat puțin de vorbă, privind cum se reflectau în luciul apei luna și

stelele. Mai târziu ne-am culcat și ne-am trezit în zori din cauza răcorii care se lăsase și începuse un vânt care adia tot rece.

Ni se făcuse foame, că nu mâncasem nici seara.

- Hai să căutăm ceva de mâncare în oraș! mi-a propus Jenel, luându-și în mână rucsacul.

- Nu este mai bine să așteptăm până se deschid chioșcurile de pe plajă? l-am întrebat eu.

- Se deschid târziu și mie îmi este foame acum.

Am plecat în oraș și am găsit un bufet în fața căruia fumega un grătar pe care sfârâiau șiruri de mici. Am mâncat câte patru mici cu două feliuțe de pâine, după care ne-am întors pe plajă unde ne-am dezbrăcat și am rămas pe plajă. Către prânz Jenel s-a întors din apă însoțit de doi tineri – făceam baie pe rând ca să ne putem păzi hainele – care au rămas cu noi toată ziua, iar seara, aflând că nu avem unde să dormim, ne-au invitat să-i însoțim la gazda unde stăteau ei de câteva zile. Am acceptat fără mofturi și așa am ajuns în strada Nicolae Bălcescu, într-o mansardă ca un fel de pod, în care erau două paturi înguste din lemn, o masă și două saune.

- Vreți să rămâneți aici cu noi? ne-a întrebat Vlad, unul dintre băieți. Costă 5 lei pe fiecare zi, mai bine zis pe noapte, că ziua stăm pe plajă.

- Ar fi o idee, a răspuns Jenel, privind în jurul lui prin cameră. Văd numai două paturi, cum vom dormi?

- Tu dormi cu Marian într-un pat, iar eu cu Tudorel dormim în celălalt; eu pot dormi și pe jos, pe covor, că noaptea este destul de cald, a mai spus Vlad.

- Rămânem? m-a întrebat Jenel.

- Avem de ales? Unde găsim noi gazdă aici, unde nu cunoaștem pe nimeni? și, apoi știi cum stăm cu banii.

Astfel am rămas în mansarda respectivă până pe 28 august când am plecat pentru că se răcise vremea, bătea vântul, seara ploua, iar dimineața era o ceață densă, care nu se ridica decât pe la ora zece.

În mare se înecaseră câteva persoane, din care unii erau copii, alții mai mari, așa ca noi, care ne-au cam speriat și ne-au determinat să plecăm acasă.

Trebuie să recunosc că ni se terminaseră și banii, fiind nevoi și să acceptăm „mila” lui Vlad, care ne-a plătit de câteva ori mâncarea, precum și fotografiile pe care ni le-a făcut un fotograf amator de pe plajă.

În ultima zi Vlad ne-a invitat la un bufet unde am mâncat mici, am băut bere și am mâncat toți patru o ciocolată mare.

Vlad ne povestise că a lucrat la o fermă în Tulcea aproape doi ani de zile și că era în concediu de odihnă, iar Tudorel spunea că și el a lucrat sau lucrează pe undeva, dar nu am înțeles unde.

De la Eforie am plecat cu un autobuz la Constanța, iar când am ajuns la gară în Constanța după ce ne-am interesat când avem tren spre București, am ieșit din stație și am privit portul de pe mal , unde intrau și ieșeau vapoarele.

Jenel nu mi-a spus nimic despre plecarea lui cu Vlad, decât când ne-am apropiat de gara Medgidia, când și-au luat toți bahajele și se pregăteau să coboare.

- Mariane, când ajungi acasă, spune-le la ai mei că am plecat să lucrez în Tulcea! Altceva să nu le spui! Poate le voi scrie eu, cine știe?

- Bine, măi, dar pe cine cunoști tu aolo?

- Mă descurc eu, nu-ți face griji!

Ei trei au coborât și mi-au făcut semne de pe peron, când trenul meu pornea din stație. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Asta e tot. Apoi a adăugat: referitor la fotografia, pot spune că fiecare dintre noi a primit câte una, în care suntem așezați astfel: Tudorel, Vlad, Jenel și eu (de la stânga la dreapta).”

PRIMELE REZULTATE

Primind aceste materiale începusem să-mi fac speranțe că sunt pe drumul cel bun și că voi reuși, treptat, să găsesc calea spre lumină.

La câteva zile, ofițerul de serviciu m-a anunțat că sunt solicitat la poarta de intrare în unitate de o doamnă care vine tocmai de la București și dorește neapărat să discute cu cineva care se ocupă de persoanele dispărute. Am dat curs solicitării.

Era mama lui Dogaru Jenel. Am invitat-o în biroul meu și am lăsat-o să povestească tot ce a dorit până s-a ușurat și am putut discuta organizat.

- Sunt mama lui și am venit să-mi spuneți unde și cum a dispărut băiatul nostru.

- Iată fotografiile făcute cu ocazia cercetării! am spus, împingând peste masă planșa fotografică.

- El este! a sărit ea de pe scaun. Mi-au omorât băiatul, un opil care n-a apucat să afle ce este viața, o floare retezată când abia îmbobocise! a strigat ea, plângând în hohote și blestenându-i pe criminalii imaginari.

Am încercat s-o liniștesc pentru a continua discuția, ceea ce am reușit cu multă greutate.

- După ce îl cunoașteți, doamnă?

- După pulover. Eu i l-am împletit în casă, cu andrelele. și pantalonii lui albaștri din postav. Dar de ce este desculț?

- Așa a fost găsit, fără pantofi și fără alte haine.

- De acasă plecase încălțat cu niște pantofi maro cu talpa groasă de cauciuc, a precizat ea.

- Fiul dumneavoastră avea vreo defecțiune la mână?

- Da. Îi lipsea degetul mare de la mâna stângă, pe care îl retezase cu toporul când tăia lemne în curte. Asta este mai de mult, de pe vremea când era la școala de la București.

- Ce școală a făcut la București?

- După ce a terminat șapte clase în sat, l-am dat la o școală profesională, de meserii, cum se spunea, dar nu a făcut decât doi ani pentru că a rămas corigent, nu s-a prezentat să mai susțină examenul de corigență și a fost declarat repetent, din cauza matematicii. De teama tatălui său care este cam sever, n-a spus nimic acasă toată vara, iar toamna a continuat să plece de acasă, motivând că merge la școală, în anul III, până când am primit o adresă prin care școala ne înștiința că Dogaru Jenel este repetent și se impută costul școlarizării în valoare de câteva mii de lei pe care urma să-i plătim noi. Tată său s-a supărat tare și l-a bătut; o vreme a fost fugit de acasă, dar de atunci nu s-a mai împăcat cu tatăl lui.

În vara trecută, prin luna iunie, s-a angajat la un depozit de mobilă din București unde a lucrat până la 15 august, după care a plecat la mare împreună cu un băiat din sat, Corbu Marian, cu care era prieten.

La sfârșitul lunii Marian s-a întors singur acasă și ne-a spus că Jenel a plecat la Tulcea cu alți doi băieți cu care s-au împrietenit la mare, dar nu i-a spus exact unde se duce sau poate nici el nu știa. De atunci nu ne-a scris nicio scrisoare, așa că nu pot să vă spun unde a fost și ce a făcut.

- Recunoașteți aceste obiecte? am întrebat arătându-i puloverul și pantalonii victimei.

- Da, sunt ale lui Jenel! a spus ea plângând.

- Dar din această fotografie pe cine recunoașteți?

- ăsta este Jenel, ăsta este Marian, i-a indicat ea pe rând cu degetul. Pe cei doi din stânga nu-i cunosc personal, dar mi i-a arătat Marian, spunând că pe cel din margine îl cheamă Tudorel, iar pe cel de lângă Jenel îl cheamă Vlad, dar nu le cunoaște și numele de familie.

- Da, așa scrie și pe verso fotografiei, am încuviințat eu.

- Vreți să-mi spuneți cum a murit fiul meu?

- Doamnă dragă, nici noi nu știm, încă, împrejurările în care s-a întâmplat nenorocirea. El a fost găsit într-o stivă de

traverse de cale ferată în apropiere de linie, pe raza oraşului Tulea şi credem că ori a căzut din tren, ori a fost lovit în ap de către o altă persoană. Când vom termina cercetările, vom şti exact ce s-a întâmplat. A durat mult pentru că nu am cunoscut cine este victima, dar acum când ştim, cercetările vor merge mai repede.

- Şi ne veţi anunţa.

- Desigur. Acum cine v-a anunţat să veniţi la noi?

- Tovarăşe ofiţer, când a venit la noi acasă şeful de post şi ne-a spus de această întâmplare era să se întâmple o altă tragedie. Soţul meu, care suferă de inimă, când a intrat în camera în care scria miliţianul declaraţia mea şi a auzit despre ce este vorba, s-a făcut galben, apoi alb ca varul şi abia şi-a revenit. L-a liniştit şeful de post îmbărbătându-l: „Tudore, vino-ţi în fire! Eşti bărbat, măi! Nu trebuie să te laşi pradă disperării. Ştii că suferi, dar gândeşte-te că ai nişte îndatoriri de familie, nu trebuie să te pierzi cu firea!” „Cum s-a întâmplat?” „Nu ştiu nici eu prea bine, dar se pare că este vorba ori de crimă, ori băiatul tău a căzut din tren. Cercetările încă nu s-au terminat. Le face miliţia Constanţa, că Tulcea tot de Constanţa aparţine, că acolo este centrul Miliţiei Regionale” „Cine l-a omorât?” a mai întrebat soţul meu. „De aici nu mă pot pronunţa eu, dar se va afla până la urmă ce faptă a fost.” Atunci eu am spus că voi veni aici, la dumneavoastră.

- Bine aţi făcut că aţi venit! am încurajat-o eu. De acum ne va fi şi nouă mai uşor să cercetăm pentru că ştim unde şi ce căutăm. Până când vom încheia cercetările, vă rog să aveţi răbdare şi încredere în noi, că vom face tot ce depinde de noi ca să aflăm adevărul şi vă vom înştiinţa de îndată ce vom avea rezultate certe.

- Vă mulţumesc! a spus doamna Iulia, ştergându-şi ohii înlăcrimaţi.

... Am condus-o până la ieşirea din localul miliţiei, după care m-am întors în birou în faţa dosarului împrăştiat pe masă. Înepuse să se clarifice situaţia victimei, se făcea lumină asupra

identității ei, dar rămânea tot în beznă cauza morții ei și ce legătură a avut ea în viață cu eventualul agresor.

Îmi storceam mintea cum să procedez în continuare, când s-a deschis ușa și a intrat Belu, val vârtj.

- Ce faci, Bonciule?

- Lucrez, tovarășe maior.

- Închide totul și fugi la miliția orașului pentru a participa la o acțiune de două zile pe litoral. Te vei prezenta la maiorul Turda, șeful miliției.

- Am înțeles! i-am răspuns indiferent.

După ce a plecat el am închis în fișet toate hârtiile și m-am prezentat la miliția orășenească, unde se înregistraseră pe perioada de vară un număr mare de infracțiuni, în special furturi de pe plajă, din hoteluri, din buzunare, poșete, sacoșe, chiar și tâlhării și violuri.

Unele furturi îi vizau cu precădere pe turiștii străini pentru care se cereau cercetări urgente pentru descoperirea autorilor și restituirea bunurilor furate, în scopul păstrării prestigiului țării și al miliției față de aceștia. Unii hoți fuseseră prinși, alții nu. Se desprindea concluzia că majoritatea dintre ei erau recidiviști, care acceptau conștient pericolul și urmările faptelor lor, pe care și le asumau de fiecare dată când erau prinși. Alții executau pedeapsa și abia așteptau să se întoară în lumea lor, din nou puși pe fapte mari. Cele două zile s-au transformat în șase zile, încât pe la biroul meu nu reușeam să mai trec. Când m-am întors, am luat măsura să-l dau în urmărire pe mort, adică pe Dogaru Jenel, la început numai în Regiunea Dobrogea, iar, în raport de rezultat, aveam de gând să-l dau în urmărire și pe țară. Desigur, unii colegi ar putea să creadă că o făceam din cine știe ce defecțiune a psihiului meu. Dar iată de ce am făcut-o și ce am obținut:

Mai întâi am vrut să aflu unde a lucrat Dogaru Jenel, iar apoi, dacă vreo persoană se folosește de buletinul lui de identitate. Așa am aflat de la postul de miliție Niculițel, că persoana căutată a lucrat la ferma din această localitate până pe data de 29 decembrie

1963, când și-a făcut lichidarea și a plecat, probabil acasă, la părinții săi.

Mi-am dat seama că șeful de post de la Niculițel nu are cunoștință de moartea lui Dogaru Jenel, fapt scuzabil pentru el, deoarece cadavrul acestuia fusese găsit pe raza orașului Tulcea și cercetarea o efectuase Miliția Regiunii Dobrogea.

Am hotărât să plec a doua zi la Niculițel, mulțumit că am pus mîna pe „capul firului”. Așa mi-am verificat celelalte informații, iar în dimineața următoare am ajuns la Niculițel, mai întâi la postul de miliție, apoi la ferma viticolă unde lucrase victima.

L-am căutat pe șeful de fermă, un inginer destoinic, care mi-a confirmat că a lucrat la el Dogaru Jenel, descriindu-l în termeni elogioși, ca fiind un tânăr de 18-19 ani, înalt de cca 1.70m. , șaten, muncitor și ascultător, destul de modest. Deodată inginerul Iorgu Paul s-a oprit.

- Vă rog să continuați! l-am îndemnat eu.

- Stați să chem o fată care îl cunoaște foarte bine! Lenuța! Lenuța! Vino puțin! a strigat el spre un grup de fete aflate în fața clădirii. Ea a fost bună prietenă cu Jenel. Mi se pare că se iubeau și se hotărâseră să se căsătorească. Dar mai bine să vă spună ea.

- Da, domn' inginer! a spus Lenuța, apropiindu-se de noi. M-ați chemat? Bună ziua! Suzăți-mă că am și uitat ...

- Lenuța, tovarășul ofițer de la Regiune se interesează de Jenel. Vrei să-i spui tu mai multe?

- Dar ce a făcut? a întrebat ea speriată.

- Nu a făcut nimic. Ne interesează numai cum arăta, cum se comporta și ce a lucrat cât a fost în această fermă, ce prieteni a avut mai apropiati?

- Dacă vă interesați dumneavoastră de el înseamnă că a făcut ceva sau i s-a întâmplat ceva, a spus ea, clătînând din cap.

Am scos din mapă fotografiile. l-am arătat-o pe cea care a folosit pentru obținerea buletinului de identitate, la care a avut o

ezitare, dar când i-am arătat-o pe aceea făută la Eforie, a pus degetul pe figura lui Jenel, apoi pe a lui Vlad, numindu-i pe rând.

- Pe ceilalți nu-i cunoști? am întrebat-o.

- Îl cunosc și pe acesta. Este Tudorel Petcu și a lucrat la noi până a plecat în armată. Pe ultimul nu-l cunosc.

- Este suficient, am hotărât eu. Acum te-aș ruga să mi-i descrii pe fiecare din cei doi, adică Jenel și Vlad! Așa cum i-ai cunoscut.

- Despre Jenel, ce să vă spun... am fost buni prieteni și ... urma să discute cu părinții lui, iar când se întoarce de acasă, să ne căsătorim, a spus ea cu glasul aproape stins și fața i se îmbujorase iar urehile parcă îi luaseră foc. Eram de aceeași vârstă amândoi, el era mai mare cu patru luni și ne înțelegeam bine. Mie îmi plăcea mult de el că era blând, bun, muncitor, ascultător și avea un glas dumnezeiesc, cântam aproape în fiecare seară tot felul de cântece pe terasa de la vie, aproape de malul Dunării.

- Când a pleat acasă, de aici, din fermă?

- Pe data de ... 23 decembrie. Da, îmi aduc bine aminte că pe data de 22 a fost o zi foarte călduroasă, iar zăpada care căzuse cu câteva zile mai înainte se topea. Fusesem împreună la malul Dunării, unde este o cruce de piatră de mulți ani, aproape de mănăstirea Cocoșu. Apoi, a doua zi aplecat și seara a început un viscol urât care a ținut aproape două zile. Da, pe 23 decembrie a pleat de aici.

- Singur a plecat?

- Singur. L-am însoțit și eu până la șosea unde el a rămas să aștepte o mașină de ocazie spre Tulcea. Când a început viscolul, mă gândeam „o fi ajuns acasă Jenel sau l-a prins vremea rea pe drum?”

- Îl iubeai? am întrebat-o.

- Da și încă îl mai iubesc, a venit răspunsul ei cu ceva întârziere și s-a înroșit din nou, mai tare. Avea un suflet bun, era chiar milos. Ne-am împăcat foarte bine cât timp am lucrat împreună în aceiași echipă.

- Îmi pare rău că eu sunt acela care trebuie să-ți dea o veste neplăcută, dar n-am încotro. Jenel a fost găsit mort în orașul Tulcea, în apropierea unei linii de cale ferată. Trupul său a stat sub zăpadă din momentul morții și până pe data de 03 februarie, când a fost descoperit de niște lucrători de la C.F.R. . Nu știm, încă, dacă a căzut din tren sau a fost omorât de cineva, dar eu merg pe a doua variantă, de aceea cercetez , pentru că vreau să-l prind pe agresor.

Voea Lenuței s-a ascuțit aproape brusc și a început să plângă cu suspine, încât tot trupul îi trepida.

Am încercat s-o calmez, înțelegând că în sufletul ei ardea un chin mare și acea întrebare: cine și de ce l-a omorât? Așa cum ea amușise, nici eu nu eram în stare să-i răspund la întrebare, care-i juca în privirile pline de lacrimi. Mi-am dat seama că nu-i pot stinge focul din inima zdrobită, dar pot să încerc s-o îmbărbătez:

- Nu te lăsa doborâtă de gânduri rele! Totul va trece până la urmă așa cum trec și zilele omului care sunt numărate ca și bățiile ceasornicului care a fost întors la vreme. Curaj! Numai așa vei reuși să treci peste toate.

- Nu mai pot! După ce a plecat Jenel, la vreo săptămână de zile am început să ies la șoseaua națională să-l aștept, ori de câte ori era vremea mai bună. Mă așezam uneori pe malul Dunării, lângă Cruce și-l așteptam în frig ore în șir, așa cum se obișnuiește în vreme de secetă prin sate să se aștepte procesiunea cu icoane făcătoare de minuni. Nu știam că el trecuse deja în rândul dreptilor. Mă gândeam că poate vreun dușman lucrează tainic împotriva noastră, iar primejdia o vedeam venind de la o femeie răsărită în calea lui care-l împiedica să vină sau să-mi scrie , atâtea luni de când plecase.

L-am învinuit și pe Vlad că i-ar fi putut spune ceva despre mine, din cele multe care se pot inventa pe seama unei fete în pregătire de măritiș, despre care știa.

Bănuiala asupra lui Vlad o găseam justificată deoarece l-am respins de câteva ori și din acest motiv se putea răzbuna. Nu știu ce să mai spun. S-a dus totul.

... A urmat o tăcere profundă pe care niciunul dintre noi n-a cutezat s-o întrerupă. O observam discret cum o măcinau gândurile și o torturau frământările interioare, încât fața i se îngălbenea, se înroșea, apoi se albea, iar mușchii se crispau și buza de sus îi tremura. Deodată o amintire i-a ars inima și a tresărit: „N-ai să ai parte de el, Lenuța!”

- Să mă ierte Dumnezeu, că nu aș vrea să-i fac rău, dar trebuie să vă spun ceva de care mi-am amintit!

- Te ascult!

- În ziua în care am discutat cu Vlad pentru ultima dată și i-am spus să mă lase în pace, după ce a tăcut o vreme și s-a frământat – se vedea că în el se dădea o luptă crânenă – ca unul care se luptă cu un dușman nevăzut și găfâie și se zbuciumă neîncetat, s-a întors spre mine și mi-a spus, așa, ca o sentință: „N-o să ai parte de el, Lenuța!” a murmurat așa cum mârâie animalele de pradă, lăsând să se înțeleagă că se va declanșa furtuna.

- De cine, Vlade, l-am întrebat, deși intuisem la cine făcea el aluzie, când a pronunțat acel avertisment cu atâta încrâncenare.

- De cel cu care intenționezi să te căsătorești! S-a ridicat de pe iarba uscată și s-a îndreptat spre clădirile fermei, iar eu am rămas pe loc, plângând.

- De fapt cine este acest Vlad? Care îi este numele?

- Vlad Grigore, răspunde prompt inginerul P. Iorgu.

- Vlad Grigore? Nu cumva este din Bușteni? l-am întrebat eu, cu gândul la hoțul de biciclete de la Somova.

- Nouă ne-a spus că este din Buhuși, a precizat inginerul Iorgu.

- Dar în buletinul lui cum scria? Sper că i-ați verificat acest act de identitate pe care trebuie să-l aibă asupra sa fiecare persoană care a împlinit 14 ani.

- Tocmai că nu avea buletin de identitate. A motivat că îl pierduse la mare și urma să plece la el la Buhuși să-și scoată altul.
- Nu i-ai cerut nici certificatul de naștere?
- Nu l-a avut la el, motivând că nu a știut că îi va fi necesar.
- Rău faceți, tovarășe inginer, că angajați oameni fără să știți cine sunt. Pot fi hoți, criminali sau cine știe pentru ce alte fapte îi caută miliția, iar cu modul defectuos al dumatăle ne sabotați munca. Să știți că vom lua măsuri împotriva dumneavoastră, conform legii!
- Au fost numai zilieri, pe o perioadă scurtă, de trei luni de zile, a răspuns Iorgu.
- Legea cere ca orice persoană să posede documente de identitate, iar dacă acea persoană locuiește în altă parte decât domiciliul său, este obligată să solicite viză de reședință la organul local de miliție și toate celelalte pe care le știți bine și dumneavoastră în calitate de angajator cu obligații exprese în acest sens.
- Voi fi mai atent pe viitor! a spus inginerul.
- Celălalt tânăr din fotografia de la mare, pe care fata l-a numit Tudorel, cum îl mai cheamă?
- Tudorel Petcu. A lucrat la noi tot anul trecut, dar la 15 octombrie a fost anunțat de părinți să se ducă acasă pentru a se pregăti să plece în armată. Era un băiat bun, nu ne-a pus probleme cît timp a fost aici.

... Până la ora 14.00 luasem toate declarațiile de la persoanele care i-au cunoscut pe Jenel, Vlad și Tudorel, pe care apoi le-am prelucrat și le-am introdus în verificări calificate.

Ajungând înapoi la postul de miliție, am pus mîna pe telefon și am vorbit cu șeful de post de la Somova pe care l-am întrebat dacă a terminat dosarul privind furtul celor opt biciclete și dacă a dat de Grigore Vlad. Acesta mi-a confirmat că a trimis dosarul cu Procop Ion pentru care a putut proba furtul a cinci

biciclete, celelalte fiind furate de Grigore Vlad care nu poate fi găsit, deoarece se pare că și-a dat un nume fals și nu este unoscult la miliția orașului Bușteni.

În aceeași seară ne-am întors la Tulcea și am plecat la Constanța pentru a fi a doua zi acasă cu familia, fiind zi de duminică.

Luni, la prima oră mi-am informat șeful cu toate activitățile pe care le-am desfășurat. Când am terminat, acesta mi-a atras atenția:

- Vezi că a mai sosit o corespondență bogată pentru biroul vostru, iar unele mi se pare că sunt răspunsuri la dosarul tău despre care tocmai am discutat!

Am alergat glonț în biroul secretarei și am ridicat corespondența pe care am răsfoit-o și am citit-o și pe dungă, cu interesul de a găsi cât mai multe date. După atâta vreme de căutări în care bătusem pasul pe loc, speranța mea se îndrepta spre aceste răspunsuri. Multe adrese mi-au folosit în alte dosare pe care le aveam în lucru, dar mi-a atras atenția un raport venit de la Miliția din Medgidia din care rezulta că l-au identificat pe Dogaru Jenel (cu toate datele de identificare), care lucrează la Intreprinderea Agricolă de Stat Medgidia – sectorul viticol și locuiește în căminul întreprinderii.

Cred că vă închipuiți reacția mea când am văzut scrise negru pe alb toate aceste date, eu, care știam că ele sunt datele cadavrului de la Tulea.

Am plecat cu primul tren la Medgidia, iar de la miliția raională m-a însoțit căpitanul Mocanu până la IAS. Discutând cu contabilul șef, șeful de depozit și administratorul gospodăriei, toți l-au prezentat pe Dogaru Jenel ca un tânăr muncitor, liniștit și priceput în tot ceea ce i se dădea să facă.

- Unde este acum? Aș vrea să discut cu el, mi-am exprimat eu părerea.

- L-am învoit, pentru că este mama lui bolnavă, dar când se va întoarce îl trimitem la miliție și puteți discuta cu el. La cine să-l trimit? a întrebat șeful de depozit?

- Trimite-l la mine, nea Costache! a intervenit căpitanul Mocanu. Lămuresc eu situația lui.

- El locuiește aici, în căminul IAS-ului? l-am întrebat eu.

- Da. Să știți că are viză de flotant pe șase luni.

- Cu cine mai locuiește?

- Cu încă trei colegi. Stați că îi chem acum! Costică! Măi Iosif! Măi, nu auziți nici unul?

- Da, tovarășe șef! a răspuns Iosif ieșind de după o budană dolofană.

- Cheamă-i pe colegii voștri de cameră, că vor dumnealor să stea de vorbă cu voi! Hai, fuguța!

- Sunt de la miliție? a întrebat Iosif.

- Da. Hai, du-te odată!

Iosif s-a întors repede cu alți doi și mă priveau curioși fără să deschidă gura.

- Locuiți cu Dogaru Jenel în cameră? i-am întrebat.

- Da, a răspuns Iosif. Ați venit pentru reclamația pe care am depus-o noi la miliție pentru furtul de produse?

Întrebarea lui ne-a surprins și pe mine și pe Mocanu. Atunci am căutat un răspuns ambiguu că lucrarea se află la sediu și am venit numai să ne interesăm ce s-a întâmplat, deci să aflăm direct de la sursă.

I-am rugat să ne conducă la ei în cameră și să ne arate unde își țineau obiectele personale care li se furaseră și le-am spus să deschidă dulapurile, apoi să desfacă paturile și să ridice saltelele de pe ele.

Când a ridicat unul dintre ei salteaua lui Dogaru, au căzut pe dușumea două chitanțe de la poștă cu care acesta trimisese bani mamei sale prin mandat poștal, unul de 600 lei, iar altul de 1.000 lei.

- Ale cui sunt aceste chitanțe? am întrebat eu.

- Ale lui Dogaru, a răspuns Iosif. Ultima dată am fost amândoi la poștă, că am depus și eu bani pentru ai mei din Sighișoara. Pot să vă arăt chitanța.

- Ia uită-te ce nume sunt scrise pe recipisă!

- Craina Maria și expeditor Craina Vlad, a silabisit Iosif, după care m-a privit mirat și a exclamat:

- De aia se ferea el de mine să nu văd ce scrie pe mandatul poștal! Și eu l-am adus aici, în I.A.S. L-am întâlnit în trenul București – Constanța în luna ianuarie, când veneam de acasă. Am stat de vorbă pe culoar, apoi am venit în compartiment unde mi-a spus că ar vrea să lucreze și nu are unde. Atunci i-am povestit ce muncim noi aici, i-am promis să-l recomand șefului de depozit, el s-a învoit pe loc și am coborât în gară la Medgidia împreună. Acum s-a învoit să se ducă acasă că este mama lui bolnavă, iar la plecare ne-a ușurat de aproape 2000 de lei bani și de câteva obiecte de îmbrăcăminte pe care le aveam și noi mai bune și aparatul de radio al lui Dobre.

- Puteți să-l descrieți? i-am întrebat eu, plimbându-mi privirea pe fețele lor.

- Da. Înalt de 1,70-1,75m. suplu, fața aproape blondă, părul maron deschis (șaten) ochi căprui, se pieptăna peste cap și câteodată încerca să facă o cărare pe stânga, dar nu-i ieșea și renunța.

- Cu ce umbla încălțat? am insistat eu.

- Pantofi maron cu toc lat și talpă groasă de cauciuc.

Le-am consemnat declarațiile pe coli de hârtie și le-au semnat, după care mi-am notat obiectele pe care le reclamau ei ca furate de Dogaru, pe care, de această dată, îl numeau Vlad Craina, scuturând din cap ca oamenii apăsăți de o greutate.

- În ce a luat obiectele pe care ziceți că le-a furat?

- Într-un rucsac mare, de culoare kaki, din cele care se poartă în spate.

- Ca o raniță, am precizat eu.

- Da, da, chiar raniță era, poate una militară.

Le-am mulțumit băieților și le-am promis că cererea lor va fi soluționată conform prevederilor legale, apoi ne-am întors la sediul Miliției din Medgidia de unde l-am sunat pe maiorul Belu să-mi permită deplasarea la Crevedia.

... Deplasarea trebuia făcută urgent, nu-mi puteam permite să mai aștept ca infractorul să facă o nouă greșală în bârlogul său, cum se mai obișnuia la judiciar. Trecuse prea mult de la săvârșirea faptei.

%

- Alo! Tovarășe maior, am dat de un fir important în cazul de la Tulcea și vă rog să-mi aprobați să mă deplasez la București.

- Bonciule, ție ți s-a făcut de București tocmai acum când noi pregătim colectivele de control de fond pentru raioane?

- Ce pot să fac? Trebuie să merg acolo, altfel îl voi scăpa și de această dată și cine știe câți vom trebui să alergăm după el. Am reușit să-l identific cu datele lui reale.

După ce i-am dat toate amănuntele, inclusiv acțiunile ce le voi desfășura acolo și ce mi-am propus să fac în continuare, acesta a cedat:

- Bine, du-te, dar ai grijă să te întorci până luni dimineața, la prima oră, când va trebui să plecăm la raioane! Reține că ești component în colectivul care va controla Miliția Raionului Hârșova. Azi este joi, ai în total patru zile la dispoziție. Succes!

- Vă mulțumesc! Sper să mă întorc până sâmbătă.

Mi-am luat rămas bun de la colegii de la Medgidia și am coborât spre gară, mi-am cumpărat bilete și am așteptat pe o bancă pe peron, acceleratul de ora 14.20 Constanța-București. Seara am reținut o cameră la hotelul Ministerului Transporturilor, iar după ce am mâncat la restaurantul de la parterul hotelului, am urcat în cameră și mi-am făcut tualeta de seară și m-am culcat pentru a fi odihnit în ziua următoare. Întrucât mă culcasem cu grijă, dimineața m-am trezit din somn la ora cinci, iar o jumătate de oră

mai târziu mă aflu deja în stația autobuzului care făcea cursa de călători la comuna Crevedia.

Am un obicei mai vechi să mă informez fără a cere prea mult ajutor de la camarazii mei, atunci când o pot face singur. Așa am procedat și de această dată: m-am oprit la școala generală pe lângă care treceam și, pentru că elevii erau în recreație, iar eu am o slăbiciune mare pentru copii, m-am apropiat de ei. Unii jucau fotbal cu o minge umflată bine, dar cu multe petice pe ea, alții se alergau, iar fetele jucau un joc în cerc, însoțit de un cântec zglobiu. Am pus mâna pe umărul unui băiețel cu fața îmbujorată și l-am întrebat în șoaptă:

- Tu cunoști familia Craina, pușor?

- Da, nene, dar nu-i știu așa bine, că locuiesc în partea opusă față de ei. Îi cunoaște un coleg de-al meu. Vreți să-l chem?

- Da, te rog! spunând același lucru și cu privirea.

- Paule! Paule! a strigat cavalerul roșcovan. Vino puțin! Vrea cineva să vorbească cu tine.

Puștiul care fusese strigat tocmai se ferea să nu fie prins de alți doi cu care se hârjonea și era cu fața plină de broboane de sudoare din cauza efortului.

- Cine mă cheamă? a întrebat el gâfâind.

- Dânsul.

- Tu ești Paul? l-am întrebat.

- Da, a răspuns el cu oarecare sficiune, continuând să mă privească curios.

- Vrei să vii puțin cu mine?

- Unde, nene?

- Mai spre gard, ca să nu ne lovească cu mingea colegii tăi.

Ne-am apropiat de gardul școlii, depărtându-ne de larma și de hârjoana lor, apoi l-am întrebat:

- Cunoști familia Craina?

- Da. Casa noastră este peste drum de casa lor, cum se spune suntem vecini.

- Unde lucrează soțul doamnei Craina?

- Nu știu, pentru că sunt despărțiți de mulți ani. Acasă locuiește tanti Maria și Lidia – fiica dumneaei. Mai are un băiat pe care îl cheamă Vlad, dar este bărbat de vreo douăzeci de ani sau poate mai mare, nu e de vârsta mea. Lidia este în clasa a VII-a.

- Băiatul unde lucrează? am insistat eu cu întrebările, deși cunoșteam răspunsul dinainte.

- Am auzit-o pe tanti Maria discutând cu mama și îi spunea că Vlad lucrează undeva prin Dobrogea. Dar n-am înțeles unde anume pentru că n-a spus.

Odată am întrebat-o eu pe Lidia, dar mi-a spus că asta nu este o treabă pe care s-o știe orice mucos. Ea are aproape cincisprezece ani și se crede fată mare.

- Tu în ce clasă ești?

- Într-a patra, a răspuns el mândru.

- Pe Vlad l-ai mai văzut?

- Da. Este venit acasă de vreo săptămână. Îl văd câteodată seara că ia câinele cu el și pleacă pe izlazul de la marginea satului, dar nu știu ce face acolo și nici nu-l văd când se întoarce.

- Are câine mare, lup, sau obișnuit?

- Nu cred că este lup, dar este mare și foarte puternic. Pe toți câinii îi bate când iese pe uliță, iar el nu intervine să-i despartă; pe unul l-a omorât anul trecut, jos, pe uliță și l-a reclamat la postul de miliție stăpânul câinelui.

- Are vreo fată aici, în sat?

- Cine, Vlad?

- Da.

- A avut una, Anuța, de-o seamă cu el, au fost și la școală împreună. Pentru ea s-a bătut anul trecut cu unul George, de-abia i-au despărțit oamenii și i-a amendat miliția. Mama zice că din cauza aceea a plecat el din sat, dar numai el știe adevărul.

- Îți mulțumesc! Mi-ai fost de mare ajutor. Poți să mergi să te joci, că mai este puțin și sună clopoțelul!

- Dar îmi puteți spune de ce îl căutați pe Vlad?

- Trebuie să-i dau ordinul de încorporare ca să se prezinte la armată, am mințit eu și cred că m-a crezut.

... L-am mângâiat pe creștet, apoi i-am mulțumit încă o dată, după care am ieșit din curtea școlii, îndreptându-mă spre postul de miliție.

În post l-am găsit chiar pe șef, lucrând de zor la un dosar privind furtul de porumb dintr-o tarla a CAP-ului Crevedia în care fuseseră implicați niște crescători de oi din satul vecin. Era singur, ajutoarele lui fiind plecate la un control, la ferma zootehnică din sat unde muriseră câțiva viței.

M-am prezentat și i-am spus scopul venirii mele în comuna pe care el o păstora, apoi am trecut la discuții ample pe seama subiectului care mă interesa.

După ce m-a asigurat că Vlad este venit acasă de aproximativ o săptămână de zile, șeful de post mi l-a prezentat, pe scurt, cum îl cunoștea el de peste 15 ani de când lucra în comuna Crevedia.

- Îl cunosc pe Vlad de când păștea vaca pe islaz, apoi la școală și tot așa până s-a făcut mare și a început să umble cu fetele. Are numai mamă, că tatăl lor i-a lăsat de mici și a plecat pe diferite șantieri de construcții din țară, până și-a pierdut urma. Maria, mama copiilor crede că a murit.

Cât a stat aici, în sat, nu prea am avut probleme cu Vlad, numai că nu prea îi plăcea să lucreze la colectiv, umbla mai mult pe la București, în special vara.

I-a ținut maică-sa pe amândoi, ducându-se zilnic la muncă. Am uitat să vă spun că mai are o fetiță în vârstă de 14-15 ani care e la școală aici, în sat.

Acum vreo doi ani, Vlad s-a certat și s-a bătut la un bal cu un alt flăcău din sat pentru o fată, una Anuța, care stă aproape de sediul gospodăriei colective. Abia i-au despărțit sătenii aflați la bal. I-am adus la post, așa plini de sânge și cu hainele rupte de pe ei și le-am dat câte o amendă și i-am speriat că-i trimit la

închisoare, apoi le-am dat drumul acasă, pe rând, că n-am reușit să-i determin să-și dea mâna să se împace. După câteva zile Vlad a plecat de acasă și mi-a spus mamă-sa că lucrează prin Dobrogea, dar nu prea știe unde. Fata pentru care s-au bătut atunci nu s-a măritat nici acum, cred că îl așteaptă încă; s-a despărțit de George mai de mult.

- Deci Vlad mai are o soră, am spus eu pe gânduri.

- Da. Dar ce a făcut pe la Constanța? întreabă el.

- A omorât un tânăr din comuna Chitila, cu care lucra la o fermă viticolă din comuna Niculițel, aproape de Tulcea. Se pare că este vorba tot de o fată, pe fondul geloziei. Ne va spune mai mult când vom vorbi cu el.

- Mă miră comportarea lui! a spus șeful de post. Aici n-a făcut nimic, în afara bătăii cu flăcăul de care v-am povestit.

- Vlad nu este chiar așa de sfânt. Mai are pe la Medgidia un furt de obiecte din camera colegilor de muncă și niște furturi de biciclete prin comuna Somova raionul Tulcea. Faptele le-am cercetat deja, urmând să i le aducem la cunoștință și lui și apoi să-l inculpăm. Cea mai grea a fost, însă, crima săvârșită la Tulcea.

- Ce va spune mama lui când va afla?! Era singurul ei sprijin, că fata se va mărita și pleacă de acasă, a spus șeful de post, clătînând din cap.

- Vreți să vorbiți cu el? a spus acesta după o pauză.

- Trebuie să-l iau cu mine la Constanța, de aceea am și venit.

- Cum să facem să procedăm discret?

- La prânz ies copiii de la școală. Cheamă-l pe Paul, vecinul lor, un puști isteț foc și să-l instruiam aici cum să afle dacă este acasă Vlad. L-am cunoscut în curtea școlii când am coborât din autobuz.

Peste o jumătate de oră, Paul se întorcea cu răspunsul:

- Acasă nu este decât tanti Maria, mama lui Vlad, care mi-a spus că este plecat la București de ieri, dar vine astăzi cu autobuzul de ora 14.00.

- Ce face Maria acasă? Întreabă șeful de post.
- Spală niște rufe, răspunde Paul.
- Mai aveți ceva cu flăcăul? m-a întrebat șeful de post.
- Nu. Paule, îți mulțumim! Îmi place că ești isteț.
- Bună ziua! a spus el și a ieșit.
- Bună ziua! Paul, nicio vorbă.... îi șoptește șeful de post când acesta a ajuns în prag.

- Se poate? Sunt băiat serios! replică puștiul cu un aer plin de importanță.

- Ei, acum e acum! Dacă nu se mai întoarce... și-a spus gândul subofițerul.

- Se întoarce el, am susținut eu cu glas sigur, deși în interiorul meu vibra aceeași întrebare.

Am rămas în încăpere singur, deoarece subofițerul a plecat la primărie să rezolve alte probleme. După vreo zece minute, l-am observat, pe fereastră, cum se întorcea pe aleea din fața clădirii ducând de braț un tânăr, ca pe un bun prieten.

- Tovarășe locotenent major, iată-l pe Vlad Craina în carne și oase! S-a întors de la București cu același autobuz cu care ați sosit și dumneavoastră, dar nu a mai ajuns acasă, pentru că a fost mai aproape cârciuma. Se cinstea și el cu prietenii din sat pe care nu i-a mai văzut de multă vreme.

L-am privit curios, reproșându-mi neglijența de a nu-l fi observat în autobuz. Gândindu-mă mai bine, mi-am adus aminte că la plecarea din București nu se luminase bine, dar la coborârea în sat... aici a fost, într-adevăr neglijența mea.

- Faceți-i percheziție corporală!

Subofițerul l-a palpat superficial, apoi i-a cerut cu voce tare:

- Scoate tot ce ai în buzunare!

- Dar ce aveți cu mine? Ce am făcut? a întrebat Vlad cu prefăcătorie studiată în glas, fără să scoată din buzunare conținutul, așa cum i se ceruse.

Văzând că nu face nicio mișcare, m-am apropiat de el și am pronunțat autoritar:

- Ți s-a spus să scoți tot ce ai în buzunare. Ce mai aștepti? Să ți le scot eu?

Vlad mă privea uimit și tâmp. Văzând că se codește, mi-am închipuit că ascunde ceva care poate fi periculos și atunci l-am palpat de sus până jos și i-am scos pe masă tot ce avea la el.

- Dezbracă-te! Scoate și pantalonii! Și pantofii!

- Dar de ce?

- N-ai auzit de ce? Îți facem percheziție corporală.

- Nu înțeleg ce am făcut de mă ...

- Vei afla ceva mai târziu. „Pantofi maron”, mi-am zis. În pantofi i-am găsit suma de 1.000 de lei, iar în ciorapi alți bani, 500 lei, toți în bancnote de 100 de lei.

În buzunare avea ceva mărunțiș, un bilet de autobuz cu care sosise acasă în acea dimineață și buletinul său de identitate pe numele real Craina Vlad, în care se găsea și certificatul de naștere pe același nume, un bilet de tren Medgidia-București și un briceag.

Șeful de post i-a verificat sacoșa cu care se întorsese de la București, în care avea cumpărături, constând în obiecte de îmbrăcăminte și o bucată de salam și un pachet de zahăr.

- Când ai plecat la București? i-am întrebat-

- Ieri de dimineață.

- Ai avut multă treabă în București?

- Nu. După ce am făcut cumpărăturile, am fost la un film pe bd. 6 Martie, iar din cauza lui am pierdut autobuzul. Ce era să fac până a doua zi de dimineață? M-am dus la un hotel în spatele Gării de Nord, iar de dimineață m-am prezentat la stația autobuzului cu care am venit acasă.

- De unde ai această adeverință pentru policlinica din Tulcea?

- De la IAS Niculițel. Scrie pe ea. Am lucrat acolo, la ferma viticolă vreo patru luni de zile în cursul anului trecut.

Dar pe tine te cheamă Vlad Grigore?

- Cred că a greșit cel care a completat adeverința, a spus el după o pauză de gândire.

- Ai cam multe situații în care s-au înșelat oamenii în privința ta, dar asta o vom discuta mai târziu.

În încăperea a intrat un plutonier, unul dintre cele două ajutoare ale șefului de post, care a salutat și a trecut lângă fereastră.

- Ai rezolvat problema cu vițeei? l-a întrebat șeful său, referindu-se la vițeei morți din ferma zootehnică.

- Da. A fost acolo o comisie numeroasă de la raion.

- Bine. Îmi vei spune mai târziu cum a fost.

... Considerând că percheziția a luat sfârșit, l-am lăsat pe Vlad să se îmbrace, în prezența ajutorului, iar eu și șeful postului am trecut în camera alăturată.

- Să mergem acasă la el să-i verificăm bagajele cu care a venit de la Medgidia, poate găsim obiectele furate de la căminul din IAS și mai ales buletinul de identitate al victimei de la Tulcea, cu care s-a legitimat Vlad când s-a angajat la IAS Medgidia.

- Îl luăm și pe el? a întrebat subofiterul.

- Desigur. Percheziția o vom face numai în prezența lui Vlad. Ne trebuie o mașină pentru transportul lui până acasă, iar după percheziție, până la București.

- Mergem la președintele Gospodăriei colective să-mi dea IMS-ul lor. Este un caz de forță majoră, îi explic eu lui și mă va înțelege, și-a oferit șeful de post sprijinul.

- Atunci este bine să vă grăbiți!

Mașina a fost trasă la capătul aleii din fața postului de miliție, iar ajutorul șefului de post, după ce i-a prins cătușele la mâini, l-a condus și l-a ajutat să se urce în mașină. Am urcat și eu, împreună cu șeful de post, continuând să-l privesc pe Vlad, care stătea cu capul plecat, ca un animal în cușcă, după ce a fost hăituit și prins.

- Unde mergem? a întrebat șoferul, un bărbat între două vârste, șaten și cu o față pătrată, terminată cu o bărbie voluntară.

- La Maria Craina acasă! a răspuns șeful de post, privind spre Vlad.

Am ajuns în fața porții și am coborât toți, mai puțin șoferul, căruia i-am spus să ne aștepte pe loc.

Maria Craina întindea niște rufe ude pe sârmă.

- Bună ziua! a spus șeful de post.

- Bună ziua! a răspuns Maria, rămânând cu brațele agățate de sârma de rufe.

- Azi nu te-ai mai dus la treabă la G.A.C.

- Am rămas acasă să spăl câteva rufe, că de când a venit băiatul n-am reușit de loc să mai fac treabă și acasă, fiind tot ocupată la câmp.

Eu rămăsesem la mașină să-i spun ajutorului șefului de post să caute doi martori care să asiste la percheziția domiciliară pe care urma s-o efectuăm. Când m-am apropiat de prispa casei, șeful de post m-a prezentat:

- Tovarășul locotenent major este de la Miliția Regiunii Dobrogea și a venit să stea de vorbă cu fiul dumitale.

- Ce a făcut Vlad? a întrebat Maria, privind speriată.

- Nu prea știu. O să-ți spună dumnealui.

- Bună ziua! am salutat-o și eu, când m-am apropiat. Vreți să ne conduceți în camera lui Vlad? Vreau să-i văd bagajele.

- Da. Poștiți pe aici! a spus ea, urcând scara de la intrarea într-un antreu, de unde am intrat în camera care dădea spre stradă.

Între timp, subofițerul-ajutor, ducea tratative cu doi tineri care treceau pe uliță într-o căruță,

- Ioane! Costică! Legați caii de ulucă să nu plece cu căruța și veniți cu mine!

- Domn șef, ne grăbim, avem treabă, au motivat ei.

- Hai înăuntru să participați la o percheziție!

- Suntem așteptați la G.A.C. să transportăm grâul acasă la cooperatori, că s-au dat drepturile pe zilele lucrate, iar dacă află președintele gospodăriei ne ceartă.

- Lasă că nu vă ceartă, vorbesc eu cu el că v-am reținut pentru o treabă mai serioasă, cerută de lege.

Când au intrat și martorii în cameră am început percheziția.

- De unde ai această raniță? l-am întrebat.

- Este a mea. O am de doi ani, cumpărată din București.

Am scos lista din geantă, în care erau înscrise obiectele reclamate ca furate de la I.A.S. Medgidia: pantofi negri cu găuri cu capse galbene la șireturi, pantaloni negri de postav, două cămăși albe cu guler, o cravată roșie cu dungi maron dispuse oblic. Când am răsturnat ranița, au căzut toate obiectele pe covor; din buzunarul exterior al raniței a căzut un buletin de identitate, un certificat de naștere, două scrisori, hârtie de scris și un stilou vechi marca „Flaro”.

L-am privit pe Vlad, apoi m-am aplecat și am ridicat buletinul de identitate și certificatul de naștere, care erau pe numele lui Dogaru Jenel. L-am privit din nou. Era speriat. Nu i-am spus nimic. M-am întors spre mama lui și am întrebat-o:

- Cămășile și tricoul care lipsesc, înțeleg că sunt deja pe sârmă, la uscat? Ți-a spus, probabil, că le-a cumpărat?!

- Da, le-am spălat. Nu trebuia? a răspuns Maria.

- Te rog să le aduci aici!

Când Maria a ieșit din cameră, l-am întrebat pe Vlad:

- Sunt toate de la I.A.S. sau mai ai și altele?

Vlad nu a răspuns, din care cauză le-am inventariat pe toate cele pe care le-a adus mama lui de pe sârmă, la un loc cu obiectele găsite, deja, în camera lui, împreună cu suma de 3.000 lei.

Am întocmit procesul verbal de percheziție domiciliară, apoi, după ce au semnat toți participanții, le-am dat drumul martorilor.

- Te întreb dacă ai să ne spui ceva! m-am adresat eu lui Vlad, gândind că va spune despre faptele lui în fața Mariei.

- Nu am ce să vă spun. Nu vă spun nimic! a strigat aproape înroșindu-se, Vlad. N-am făcut nimic.

- Ia-l și condu-l la mașină! i-am spus șefului de post! Vin și eu imediat.

Maria plângea înfundat și își ștergea lacrimile cu colțul basmalei. M-am oprit cu ea în antreu și i-am spus despre ce este vorba:

- Fiul dumitale a furat aceste obiecte de la I.A.S. Medgidia unde a lucrat. Sun ale colegilor de cameră.

- Nu se poate să-i dați o amendă și să dea înapoi obiectele pe care le-a luat? a întrebat Maria, suspinând. Sunt femeie necăjită și nu-l am decât pe el; vă rog să mă înțelegeți. Dați-i o amendă mai mare și lăsați-l liber! a insistat ea.

- Doamnă Craina, fiul dumneavoastră are mult mai multe „păcate”. Dacă ar fi fost numai asta, poate i-aș fi determinat pe foștii lui colegi să-și retragă plângerile după ce le restituiau bunurile furate, dar Vlad a omorât un om în Tulcea.

- Nu se poate! un om ... nu! Vlad nu poate... și s-a lăsat încet pe un scaun, hohotind de plâns și suspine.

- Liniștiți-vă, dacă vreți să aflați și restul!

- Vlad! Vlad! te-ai nenorocit și ne-ai nenorocit și pe noi! S-a dus tot, s-a dus speranța noastră, a continuat ea să strige, plângând și suspinând.

- Liniștiți-vă, vă rog!

- Pe cine a omorât, domnule?

- Pe un tânăr, la fel ca el, cu care a lucrat la o fermă viticolă din raionul Tulcea. Acesta este buletinul aceluia tânăr căruia Vlad i-a luat viața pe 23 decembrie 1963, din gelozie pentru o fată pe care o iubeau amândoi și pentru suma de 4.000 de lei. Asta este. Acum știți ce a făcut Vlad și încă nu v-am spus totul, dar acum nu mai are niciun rost.

- Băiatul meu este criminal. Și tot pentru o fată, a murmurat Maria, privind în gol.

- A mai avut probleme cu fata din sat, de aici, dar atunci s-au bătut și atât, am spus eu, ca s-o provoc să-și ducă gândul până la capăt.

- Da. Prin 1962 s-a bătut cu unul George Marica pentru Anuța și abia au reușit oamenii să-i despartă. După aceea el a plecat de acasă și ne-a scris după vreo două luni că lucrează la I.A.S. Tulcea. A mai venit o dată acasă în vara anului 1963, apoi a plecat iar și abia în ianuarie 1964 s-a întors, a doua zi după Sf. Ion. Era slab, tras la față și stătea tot timpul în casă. Când a făcut baie și s-a bărbierit am văzut că avea o rană la umărul drept, cu multe copci prinsă. L-am întrebat ce a pățit, dar mi-a spus că au descărcat niște fiare acolo la fermă, iar unul l-a rănit și, fiind ruginit, s-a infectat și l-a cusut doctorul. Nu l-am crezut. M-am gândit că o fi fost la vreun bal unde s-o fi bătut cu băieții, el fiind singur și străin, a luat bătaie.

Până atunci eu îl socoteam cuminte ca o fată și îl iubeam și-l respectam pentru că mi se părea schimbat în bine, avea o oarecare distincție pe care noi aici în sat n-o putem atinge. Vorbea corect, gândea mai matur și mergea altfel decât îl știam eu, mai frumos, care mă făcea să-l consider superior mie și Lidiei, sora lui. Când îl vedeam mergând prin curte mă cuprindea o ușoară emoție, dar, în același timp eram mândră de el, deși încă îl mai consideram tânăr, copil fragil, inocent și lipsit de apărare.

Mi-a dat atunci suma de 5.000 de lei și a doua zi de dimineață mi-a spus:

- Mamă, mâine plec înapoi la muncă! Nu am ce să fac aici, mă plictisesc.

- Mai stai câteva zile, cel puțin să ți se vindece rana de la mână! am insistat eu.

- Nu. Măine în zori plec, poate prind trenul de Constanța.

- Dar sunt destule trenuri de la București la Constanța.

- Iarna sunt mai rare și nu vreau să stau prin gări.

- Mai odihnește-te, mamă, că ai slăbit mult! Las-o mai ușor cu munca! Vei avea destul timp.

Nu avrut să mă asculte. Dimineața a plecat, nici nu se luminase de ziuă. I-am pândit plecarea și am privit în urma lui până s-a îndepărtat și l-am pierdut din vedere. Îmi părea rău că nu a avut răbdare să plece ziua și să-și fi luat rămas bun de la noi. M-am așezat pe scara de la intrarea în casă și am simțit deodată că sunt atât de obosită de parcă în trupul meu se adunase toată truda acumulată de-a-lungul anilor pe care i-am trăit numai în supărări, necazuri și chinuri amare. nu știu de ce în inimă am simțit atunci o tresărire, mi se părea că a plecat pentru totdeauna de acasă. O vreme l-am însoțit cu gândul spre București, apoi în trenul de Constanța, memorând anii în care a fost cu noi și-l vedeam aievea cum se întorcea de la școală cu ghiozdanul trecut peste umăr.

Mi-a scris, apoi, de la Medgidia și mi-a trimis bani de vreo câteva ori; odată i-am răspuns și eu, dar mai des i-a scris Lidia, sora lui. Acum abia venise acasă.

... De vreo săptămână, de când a venit acasă nu rețin pe ce dată a venit, dar era în jurul datei de 1 august 1964, mi-am dat seama că nu este în apele lui, ceva i s-a întâmplat. Bănuiam că are ceva pe suflet pentru că nu avea astâmpăr să stea acasă și se ducea la cârciumă în sat unde pierdea timpul cu alții care erau certați cu munca. El nu prea bea înainte, dar acum începuse să vină acasă puțin obosit, cu ochii injectați. Îl certam și-l rugam să nu se mai ducă, dar tot pleca după ce eu plecam la muncă la colectivă și Lidia la școală.

Uneori îl urmăream pe fereastră, când ieșea să se plimbe prin grădină sau când tăia lemne. Se oprea din mers sau din treabă și rămânea cu privirea în gol, gândindu-se minute întregi. Mi se satrângea inima de teamă, pentru că presimțeam că i s-a întâmplat ceva grav care îl muncește atât de mult. Noaptea avea coșmaruri. Îl auzeam vorbind tare în somn și intram la el, îl trezeam și se ridica din pat plin de sudoare, obosit și speriat.

- Ce s-a întâmplat, Vlăduț? Ce ai visat?

- Nu-i nimic, mamă, vise de noapte. Du-te și te culcă!

A doua zi îl întrebam din nou, dar refuza să-mi povestească ce visa, zicea doar „Ei, vise ca toate visele!”

Când mai discutam seara cu el, îl rugam și eu și Lidia, să rămână cu noi acasă, să-și găsească o fată și să se însoare, dar să fim împreună.

- Ce vrei, să vin aici să fiu văcar la colectivă? Nu vreau să fiu sluga lor! Îmi spunea.

- Dar acolo unde muncești, nu ești tot slugă, mamă?

- Acolo este altceva. Nu rămân acasă! Încheia el discuția.

- Înseamnă că nu ne mai iubești, dacă nu vrei să rămâi.

- Nu e așa, dar ca să rămân aici e cu neputință, credeți-mă!

Pe măsură ce povestea, Maria se liniștea și s-a oprit din plâns, dând semne că începuse să se obișnuiască cu noua situație.

- Să mergem la mașină! Este bine să-ți iei rămas bun de la el și să-l îmbrățișezi ca să poată suporta mai ușor cele ce urmează.

- Unde îl duceți? m-a întrebat ea, privindu-mă în față cu ochii înroșiți de plâns.

- La Constanța pentru cercetări.

- Și noi cum vom afla ce s-a întâmplat?

- Când vor fi definitivat cercetările și se va stabili data procesului, vă vom înștiința legal, prin citație.

- Nu știți cât de greu îi este unei mame să-și vadă fiul într-o asemenea situație. Cu el am pierdut totul.

Când am ajuns în stradă, am deschis portiera mașinii pentru ca Maria să-și îmbrățișeze fiul. În acel timp, de portiera deschisă s-a apropiat o fată blondă, cu cosițele aurii legate cu bențiță albă. Avea în mână o geantă de carton de culoare maron.

Când a văzut-o Vlad, sângele i-a colorat obrazul palid, obosit de nesomn, iar privirile li s-au întâlnit. El a văzut în ochii Lidiei atâta durere, semn că înțelesese despre ce era vorba, care l-au făcut să se rușineze și să simtă amărăciunea care-i invadase

toată ființa. Se gândea cât de nefericite vor fi cele două femei, dacă vor afla adevăratele lui fapte.

Au urmat apoi lacrimi, văicăreli și de o parte și de cealaltă. M-am asigurat că ranița lui Vlad se află în mașină, apoi am salutat-o pe Maria și am pornit spre postul de miliție.

- Dumneavoastră ați mâncat ceva astăzi? m-a întrebat șeful de post. Să-l „asigurăm” pe Craina la noi aici și să mergem să mâncăm ceva!

- Președintele G.A.C. a aprobat mașina până la Gara de Nord din București?

- Da, așa am stabilit cu el.

- Interesează-te discret dacă este alimentată cu suficienți carburanți, să nu rămânem în pană pe drum.

- Are, a venit răspunsul șefului de post.

- Atunci am plecat. Mă poate însoți ajutorul dumitale?

- Desigur. Trebuie să vă ajute să vă luați bilete de tren, apoi urcarea în vagon ... Da, merge!

- Mulțumesc pentru tot!

I-am strâns mâna și am urcat în mașină, însoțit de ajutorul șefului de post.

În București am ajuns destul de repede, dar puțin cam prăfuiți de pe drumul de pământ pe care mergeam o bucată din traseu, la cererea mea de a scurta drumul pentru a nu scăpa acceleratul de 15.27 spre Constanța.

Am coborât la intrarea din strada Griviței și am pătruns pe peronul liniei numărul nouă unde știam că va fi tras trenul de Constanța. Acolo l-am lăsat pe Vlad în compania subofițerului, iar eu am mers și am cumpărat biletele de tren de la casa de bilete.

Pentru ca persoanele de pe peron să nu observe că Vlad are cătușe la mâini, când am coborât din mașina cu care venisem, i-am prins ranița pe umeri.

Între timp trenul nostru a tras la peron, am urcat în vagonul de lângă poștă și am discutat cu conductorul să luăm loc în

compartimentul destinat lor, conform înțelegerii mai vechi dintre miliție și C.F.R.

„Puteți să stați liniștiți aici, să închideți și ușa, că eu nu am timp să vin aici până la Constanța!” a spus conductorul după ce ne-am instalat acolo.

Din bufetul stației apucasem să iau patru sandviciuri calde, iar după ce trenul a depășit triajul și a mărit viteza, i-am scos cătușele lui Vlad și i-am dat să mănânce. Pentru lege era criminal, dar pentru mine era om. La început a refuzat, dar până la urmă a mâncat. Tot drumul am stat de vorbă despre fete, despre familia lui, mi-a spus povestea cu prietena lui, Anuța și că s-a bătut cu George, rivalul său, dar nu i-am pomenit nimic despre crima de la Tulcea sau de furtul bicicletelor de la Somova. Îl lăsasem să creadă că este vorba numai de furtul din camera IAS Medgidia.

Mi-a cerut o dată să-l duc la tualetă, la capătul vagonului și am făcut-o, după ce l-am avertizat serios că mi-ar părea rău să mă pună în situația să-i „găuresc pielea” și el a înțeles corect aluzia. Până la Constanța nu i-am mai pus cătușele, dar când am coborât din tren l-am „asigurat” din nou cu cele două „brățări”.

În tren mă gândeam că avusesem un dram de noroc să dau de Vlad, după atâtea căutări, când plecasem aproape de la zero. Este drept că după ce mi se risipise toată euforia când aflasem că el dispăruse de la Medgidia și acceptasem de bună voie să plec în urmărirea lui, nu mă gândeam decât să-mi îndeplinesc misiunea în condiții cât mai bune. Mi-am adunat toate resursele de care dispuneam și eram hotărât să duc la bun sfârșit această acțiune pe cont propriu, folosindu-mă de istețimea și priceperea mea, solicitând ajutorul colegilor numai în caz de nevoie.

Mi-am adus aminte de soție. Când am plecat joi dimineața de acasă m-a întrebat:

- Te întorci târziu diseară?
- Nu știu. Dar de ce mă întrebi?

- Ne-a invitat inginerul Vasile la ei pe la ora 20.00. Spunea nevastă-sa, Victoria, că azi împlinesc și ei zece ani de la căsătorie și Cosmin, fiul lor, face opt ani.

- Dacă scap devreme, mergem! Ia-le și tu un cadou!

Joi seara n-am mai ajuns acasă, eram în hotelul Ministerului Transporturilor din București. Viața de polițist... Soția mea s-a obișnuit cu mine și munca mea și mă iartă. Mă face adesea să-mi pară rău că nu pot fi mai mult cu ea și cu copiii, dar ei mă înțeleg.

Eram, totuși, mulțumit că l-am găsit pe Vlad după ce îl căutasem în toată țara. Acum îmi trecuse supărarea pe el și așteptam să-l interoghez pentru a afla unele amănunte în legătură cu crima, pe care încă nu le aflasem.

Am coborât în gara Constanța și am intrat în sediul postului de miliție transporturi de unde am dat telefon la Regiunea de Miliție să-mi trimită o mașină. Aceasta a sosit în câteva minute și ne-a transportat la sediu unde am procedat la reținerea lui Vlad pentru 24 de ore. Șeful arestului i-a făcut convenita percheziție corporală amănunțită înainte de a-l introduce în celulă, prilej cu care Vlad l-a privit cu înfrângere când a fost căutat în gură pentru a fi siguri că nu posedă obiecte tăioase ascunse, cu care ar putea încerca să-și croiască drum afară, cum ar fi, de exemplu, vreun fragment de arc de ceas din cele capabile să taie cea mai solidă bară, cum obișnuiesc cei mai versați criminali. De asemenea, să nu aibă la el obiecte interzise sau cu care să-și facă rău.

Din practica miliției se știe că, în general, răufăcătorii nus e sinucid, deoarece țin la viața lor mai mult decât la viața altora. Cu toate că viața lor este compromisă de faptele abominabile săvârșite, ei cred că au dreptul să trăiască, sunt lași, sunt slabi. În acest sens se iau și măsurile preventive care sunt obligatorii.

Mi-am lăsat în fișet documentele, ranița lui Vlad și ce aveam în plus la mine și am plecat acasă.

A doua zi i-am luat lui Vlad o declarație succintă privind crima comisă la Tulcea și l-am prezentat procurorului Dumitrana care l-a audiat și i-a emis mandat de arestare pentru o perioadă de treizeci de zile. Văzându-l curios pe Vlad când i-am vorbit despre crimă, pentru a-l face să vorbească, i-am făcut eu o introducere, spunându-i de fiecare faptă pe care a comis-o câte ceva. Am făcut aceasta pentru a-i lăsa timp de gândire în vederea interogatoriului pe care urma să i-l iau după ce terminam controlul de fond de la Hârșova despre care mă anunțase șeful meu înainte de a pleca la București după Vlad.

PARTEA A II-A CERCETAREA FAPTELOR

CAP. I - CRIMINALUL SE HOTĂRĂȘTE SĂ-ȘI RECUNOASCĂ FAPTELE COMISE

Controlul de fond a durat o săptămână de zile, dar când a avut loc bilanțul, conform obiceiului, am obținut aprobarea să mă întorc la Constanța pentru a începe cercetarea faptelor în dosarul privindu-l pe Craina Vlad.

Când l-am scos din arest și l-am adus în biroul meu, am avut senzația că se bucura, că abia mă aștepta să stau de vorbă cu el. Slăbise și așa cum era îmbrăcat, fără curea la pantaloni și fără șireturi se tot ținea cu mâinile de pantalonii care i se păreau că o iau la vale. Pantofii maron ai lui Dogaru Jenel îi clămpăneau în picioare.

- Cum te simți? l-am întrebat.

- Parcă nu știți cum e, dar sunt vinovat și o merit.

- Vlad, eu vreau să te ajut cât pot. Cred că ți-ai dat seama că nu vreau să-ți fac rău. În mine poți să ai încredere. Vreau să te feresc de ceea ce este mai rău, să nu te pierzi de acum pentru că ești băiat tânăr. Ți dai prea bine seama că toate faptele tale ne sunt bine cunoscute și probate, încât eu îți cer numai să-mi povestești cum ai făcut fiecare faptă în parte.

Consider că cel mai bine ar fi să te gândești și să-mi povestești toată viața ta, începând de acasă, din fragedă copilărie și până te-am luat eu de acasă.

Este greu? Dacă-ți este greu, te trimit înapoi în arest să te mai gândești și continuăm altă dată. Ce zici? Eu credeam că te-ai gândit săptămâna trecută și acum putem începe.

... Traian Bonciu era un ofițer calm, liniștit și afecta o simplitate și o sinceritate de invidiat în timp ce făcea ancheta, fără să diminueze din sobrietatea care-l însoțea pretutindeni. Când punea întrebările, se străduia ca vocea sa să capete intonații paterne, câștigând astfel încrederea celui interogat, care răspundea fără a ascunde adevărul. Avea obiceiul să spună: „Iată ce știu eu!” și îi înșira o parte din faptele infractorului, lăsându-i posibilitatea acestuia să vorbească cum și cât considera, fără a-l întrerupe, după care, fie îl îndrepta, fie îi spunea că s-a îndepărtat prea mult de adevăr.

De obicei reușea să-l determine pe cel interogat să recunoască faptele fără a fi nevoie de confruntări sau alte probe „șoc”. Știa că este greu să smulgă mărturisiri de la un om care are tot interesul să tacă, dar asta se potrivea numai în cazul celor care mai credeau că îi lipseau probele, ceea ce nu era și situația lui Vlad, pentru care strânsese suficiente.

%

... Liniștea serii a fost tulburată brusc:

Din portul Constanța s-a auzit un zgomot puternic de fiare, apoi câteva voci stridente și mugetul gros al unei sirene de vapor. Am privit atent spre tribuna oficială, căutând sursa lui.

- Intră un nou vapor la încărcare la silozul de cereale, a spus Traian. Toată noaptea muncesc hamalii de acolo, plini de praf și de transpirație.

- După zgomot s-ar părea că vaporul a terminat de încărcat; i s-au închis gurile magaziiilor și apoi a dat semnalul de plecare, am precizat eu, obișnuit să interpretez activitățile portuare după zgomotele produse, deoarece asistasem de mai multe ori la astfel de operațiuni.

Am mai dat o tură în jurul tribunei, după care ne-am întors pe banca din parc și Traian a continuat povestea crimei de lângă calea ferată din Tulcea

%

- Vlad m-a surprins cu sinceritatea de care a dat dovadă. Nu mă așteptam să-și deschidă total inima și să-și mărturisească faptele cu lux de amănunte, cu precizări și comentarii scurte, aproape ca la o spovedanie. Din experiența mea știam că unii infractori nu-și recunosc faptele nici atunci când le sunt prezentate probe zdrobitoare, sperând până în ultima clipă că mai pot scăpa de pedeapsă. Alții susțin că nu sunt vinovați chiar și după pronunțarea sentinței definitive sau chiar după ce își ispășesc pedeapsa. Desigur, mai există din păcate – rare, totuși există – și situații în care o persoană suferă în locul alteia care, din motive lesne de înțeles, suferă în locul alteia care a tras „o carte câștigătoare”, dar acolo intervin indolența, nepriceperea sau slaba conștiință a celor puși să aplice legile.

Criminalii versați se opun adesea cu vehemență tuturor întrebărilor care li se pun, chiar din primul moment. Încep printr-o

tăcere absolută, așteptând să vadă ce probe există împotriva lor, iar în nopțile în care își așteaptă interogatoriul se pregătesc asiduu, făcându-și tot felul de planuri cum să abordeze discuția, pentru a îngreuna cât mai mult sarcina anchetatorului, unii ajutați de avocați.

La aceasta le vine în sprijin și experiența acumulată în trecerea lor prin diferite penitenciare, unde au învățat că un sistem de apărare nu se improvizează, ci se clădește cu răbdare, aidoma unei clădiri care se dorește să reziste la orice cutremur, ca un tot care să se înlănțuie în mod logic și să-i poată susține depozitia.

Practica anchetatorilor i-a învățat că orice răspuns aparent nesemnificativ care a fost smuls datorită tulburării în care a fost adus de succesiunea și rapiditatea întrebărilor puse de anchetator, îi poate prejudicia situația. Din această cauză afectează la început o prudență desăvârșită și tac pentru a câștiga timp. Recunoașterea faptelor vine târziu, când se conving că totul este pierdut și șansele preconizate au dispărut. Atenție polițiști și procurori tineri!

Vlad nu a încercat astfel de tertipuri. De îndată ce i-am pus în față probele pe care le aveam, s-a gândit câteva minute, apoi și-a început mărturisirea așa cum îi dictase lui conștiința, respectând dorința mea ca declarația să aibă aspectul unei povestiri, împletită cu momente de conversație între noi doi și să nu semene cu un interogator de rutină. Îl rugasem să înceapă cu anii copilăriei sale din sat și să deruleze povestea celor mai semnificative momente din viața lui, inclusiv cele care au legătură cu faptele pentru care se afla reținut. Renunșasem la planul meu de interogator – precis și amănunțit.

- Viața mea nu cuprinde mai mult de 21 de ani, a început el. M-am născut în comuna Crevedia la 12 martie 1944. Pe tata nu l-am cunoscut decât peste un an de zile de când s-a întors din război. De fapt el nu a fost pe front, a făcut serviciul militar pe graniță la Turnu Măgurele. Pe când aveam vreo șase ani, tata a plecat pe diferite șantiere de construcții de unde venea foarte rar

pe acasă, iar în 1956 a divorțat de mama pentru că se încurcase cu o femeie pe șantierul în care lucra.

Așa am rămas eu singurul „bărbat în casă” la o vârstă de aproape 14 ani...

... Expunerea lui Vlad era lină, cu inflexiuni moi și el reușea să formuleze fraze bine încheiate, controlându-se destul de bine. La un moment dat s-a oprit și m-a privit atent. Avea ochii plini de lacrimi și am avut senzația că mă bănuiește de intenții rele, în sensul de a-i scormoni în suflet și de a-i ghici gândurile, deși eu ședeam calm pe scaun în fața biroului și-l ascultam cu mare atenție, compătimentându-l în gândul meu sincer pentru nesăbuința cu care el abordase problemele vieții. Întrucât s-a simțit neputincios să-și continue relatarea fiindu-i din ce în ce mai greu să se concentreze, a cerut o pauză și un pahar cu apă, cu care eu am fost de acord.

- Ce s-a întâmplat, Vlad? l-am întrebat eu.

- Știu că dumneavoastră ați verificat și știți toată viața mea și-mi vine foarte greu acum s-o povestesc.

- Încearcă să-mi spui numai episoadele mai semnificative, chiar dacă crezi că există vreunul de care eu nu am luat cunoștință. Poți să amintești și fapte pe care le-ai crezut uitate și fără importanță acum.

Vlad a schițat un zâmbet blând dar trist, apoi a spus:

- Dacă tot trebuie să merg la pușcărie, nu mă mai pot opune în niciun fel. Totul stă în puterea legii, am dreptate?

- Ai perfectă dreptate. Eu te asigur că dacă îți recunoști faptele și cooperezi cu mine pentru a lămuri sub toate aspectele, fazele producerii faptelor tale, voi face propunerile corespunzătoare procurorului în privința pedepsei care va urma să fie pronunțată de instanța de judecată. Ești încă tânăr, nu ești un ticălos care nu mai poate fi recuperat, iar asta va atârna mult în aprecierea și dozarea pedepsei. Totul depinde acum de tine. Dă-i drumul! Te ascult.

- În copilăria mea nefericită – a continuat Vlad – eram un copil oarecare, cât un grăunte de om, murdar, cu năsucul mucus, cu o pălărioară veche pleoștită pe cap peste niște plete încâlcite și bălaie care-mi cădeau peste fața arsă de soare. Mama mă trimitea zilnic pe islaz cu vaca s-o pasc, în marginea satului; aveam picioarele goale, pline de zgârieturile rugilor de mure și înțepate de mărăcini și colții babei; peste rânile uscate se așeza câte un strat gros de praf luat din drumurile arse de seceta verii și călcate zilnic de căruțele sătenilor.

Râdeau copiii de mine când mă vedeau cu vaca al cărei uger era uns cu balebă de către mama.

- Chiar așa era? De ce o făcea? l-am întrebat eu.

- Mama ungea ugerul vacii cu balebă după ce o mulgea, pentru ca vițelul să nu mai poată suge lapte peste zi. Se făcuse mare și mama zicea să mănânce iarbă, iar „laptele să rămână pentru copii”, adică pentru mine și sora mea Lidia. Pe vițel îl priponeam mai departe de vacă, dar când el mugea, vaca se apropia și-l lăsa să sugă; atunci când dădea de gustul balebii, se vede că nu-i plăcea, pentru că imediat renunța.

Când am început școala am văzut câtă diferență era între mine și ceilalți copii care aveau tată și o situație materială mai bună, dar ce era să fac? Atenție părinți!

Am terminat școala, apoi am stat câțiva ani acasă. Mă mai lua mama cu ea la câmp, apoi la sectorul zootehnic unde a mai lucrat ea, ca s-o ajut, dar nu-mi plăcea deloc. O vreme am lucrat și eu la transporturi. Mi se dădea în primire o căruță cu cai, căreia îi spunea atelaj și transportam cu ea cereale la baza de recepție, precum și acasă la sătenii care primeau grâu, porumb, fasole, în contul zilelor de muncă prestată în gospodăria colectivă.

... Privindu-l, mi-a venit în minte relatarea șefului de post al comunei Crevedia: „Vlad Craina nu a fost prea strălucit la școală, dar a terminat-o la timp. Era blond, slab, stângaci, cu niște haine ponosite, iar pe cap purta o șapcă decolorată, cu cozorocul

uzat, din care-i ieșeau pletele bălaie; de umăr îi atârna un ghiozdan din pătură cu bretea, în care își ducea cărțile ale căror coperti erau făcute ferfeniță. Toate acestea îi dădeau aspectul neglijent și nostalgic al simplității și nevinovăției, caracteristic majorității băieților din sat, de vârsta lui.

Mai târziu s-a dovedit a fi leneș, indiferent față de viața locală, dar nu mi-a dat de lucru. După ce s-a bătut cu un alt băiat din sat, la un bal, pentru o fată, i-am amendat pe amândoi, iar el, la scurtă vreme, a plecat din sat venind foarte rar la ai săi.

Și, totuși, această ființă naivă și simplă, după ce a plecat din sat, s-a transformat în câțiva ani de zile, într-un bărbat ambițios, neîncrezător, prudent, perfid, capabil să săvârșească o asemenea faptă incredibilă. ”

... „Poate are dreptate subofițerul – mi-am zis. Se spune că cunoașterea, în general și cunoașterea vieții, în special, constituie armura cu care se înconjoară un om, precum și arma celui care se pregătește să înfrunte viața; dar Vlad nu primise prea multe povețe și cunoștințe de la părinții săi, rămânând numai cu cele învățate la școală, la care le adăugase pe cele văzute și auzite în diferite împrejurări. Nu știa prea multe despre anatomie și despre trupul său, despre mecanismele minții prin care trebuie să se manifeste personalitatea sa și, în general, nu i se spusese nimic despre tainele pe care le ascunde pielea în organismul său. De asemenea, nimeni nu-i stimulase dragostea de semenii săi și traiul în prezența acestora. Citise el diferite cărți, dar nu suficiente pentru a se lumina în toate. „Ignoranța este o infirmitate care nu trebuie condamnată”, spunea scriitorul rus Leonid Andreev.”

- Cum a fost cu bătaia de la bal, cu George Marica? i-am aruncat eu nada.

- O știți și pe asta. De fapt v-am povestit și eu câte ceva.

Eram prieten cu Anuța, o fostă colegă de clasă. Dansam cu ea, ne plimbam pe strada principală din sat, dar nu pot spune că

aveam niște sentimente precizate pentru ea, deși îmi plăcea fata. Atunci, la bal, George a dansat cu ea de vreo două ori, după care am luat-o eu, iar Anuța m-a rugat să nu i-o mai las lui George. Acesta a venit la noi în timp ce dansam, m-a bătut pe umăr și a smuncit-o de mână trăgând-o spre el. Ea a țipat, a refuzat și cearta a fost gata. Ne-am lovit reciproc, ne-am trântit pe jos, lumea din salon a început să țipe și ne-au despărțit niște bărbați mai mari decât noi. A venit șeful de post care fusese anunțat de cineva, ne-a luat și ne-a dat amendă, după care ne-a pus să ne dăm mâna și să ne împăcăm. Deși ne-am dat mâna în fața lui, noi tot dușmani am rămas. Când am ieșit în stradă i-am spus:

- De azi înainte să faci bine și să nu te mai ții de Anuța!
- De ce? Asta este dispoziție de la tine? a întrebat George.
- Da. Te avertizez pentru ultima dată!

Ochii lui verzi și mobili ca de șarpe, sticleau și lunecau când într-o parte, când în cealaltă, iar fața lui George de om spelb se împurpura, când cu pete roșii, când albe și iar roșii.

- Am să fac eu cum știu, nu e treaba ta! a replicat el.
- Ba e și n-aș vrea să te conving și pe tine. Cât voi fi eu plecat, ține-te departe de ea! Asta ca să nu se mai repete ce a fost că atunci nu mai scapi.

- Păi, eu cred că ar fi bine să spună ea pe cine alege, pentru că nici eu nu vreau să mă mai bat cu tine.

- Asta ai s-o afli la momentul potrivit. Îți spun încă o dată să nu forțezi soarta pentru a nu fi nevoit să afli mai înainte! Asta am vrut să știi.

Acolo ne-am despărțit.

Peste o săptămână era Sf. Maria și ziua mamei. S-a sculat dis-de-diminează, a pregătit totul în casă, a dat mâncare la păsări și animale, apoi a plecat la biserică.

Când s-a întors era atât de senină și veselă, că ne-a sărutat, atât pe mine, cât și pe Lidia. În timpul mesei de prânz, am profitat de buna ei dispoziție și i-am cerut bani ca să plec la mare. Știam că vânduse un vițel și câteva păsări la târg și avea bani. Mi-a dat cinci

sute de lei și a doua zi am plecat la Constanța, deși nu cunoșteam pe nimeni și nu știam unde voi dormi.

Am ajuns pe la prânz în Constanța și cum am coborât din tren, am ieșit din gară și am dat de malul portului.

Am privit vapoarele aproape o oră încheiată și-mi plăcea că de sus, de pe mal, tot portul se vedea ca în palmă. La un moment dat am întrebat un domn unde este plaja, iar el mi-a arătat strada pe care am ajuns la plaja de pe strada Mircea, unde am coborât treptele și am stat la soare toată ziua. Nu aveam slip pentru baie, dar am cumpărat pe plajă.

Noaptea am dormit într-o cabină de lemn unde ziua se dezbrăcau cei care aveau mai mulți bani. Eu căutam să cheltui cât mai puțin pentru a-mi ajunge cât mai multe zile și să-mi rămână și pentru biletul de întoarcere acasă. Din această cauză am mâncat toată ziua un pachet de biscuiți și am băut două sucuri.

A doua zi m-am informat la niște tineri cu care am intrat în vorbă, dacă mai este vreo altă plajă în Constanța. Așa am aflat de Mamaia, unde am și plecat în aceeași zi după amiază, cu autobuzul.

Următoarea noapte mi-am petrecut-o pe malul ghiolului lângă casa vapor, în ghereta unui paznic de la care am primit un măr drept hrană pentru că i-am ținut de urât.

Trebuia să-i mulțumesc de două ori, atât pentru găzduire, cât și pentru că m-a îndrumat spre campingul existent la marginea stațiunii, unde am putut închiria un cort pentru douăsprezece zile, destul de convenabil. Acolo m-am împrietenit cu Damian Istudor și Tudor Petcu, care locuiau tot în corturi ca și mine. Pe parcurs am aflat că amândoi lucrează la IAS Tulcea ca muncitori la sectorul vini-viticol și se aflau în concediu de odihnă. Mi-au povestit ce fac ei acolo, iar până la plecare, m-au convins să-i însoțesc, promițându-mi că mă vor ajuta să mă angajez. Așa am ajuns la Tulcea, unde am muncit un an de zile încheiat și vara am obținut primul concediu de odihnă de șaptesprezece zile, din viața mea.

- Cu bicicletele cum a fost? I-am întrebat brusc.

- Of, bicicletele! a făcut el ca atunci când se pregătea să-și ridice o povară în spate.

- Cele cinci pe care i le duceai lui Procop Ivan să le transforme și să le vândă, iar cadrele, știi unde ajungeau...? i-am dat eu o mână de ajutor ca să relateze mai repede și mai exact faptele.

- Asta a fost mai la început când mă angajasem la IAS-Tulcea și nu aveam niciun ban. Ne-am dus în comuna Somova la un bal care se organizase la căminul cultural unde l-am întâlnit pe acest Procop Ivan prin intermediul lui Damian și al unuia Vasile Ciortea, tot din IAS. Balurile se dădeau aproape în fiecare sâmbătă, dar deplasarea era anevoioasă pe jos, întrucât seara nu circulau mașini în direcția aceea. De autobuz, nici vorbă. Atunci m-am plâns lui Procop, iar el s-a oferit să-mi vândă o bicicletă mai veche, la un preț modest și să-i dau banii la leafă. M-am bucurat nespus de mult la început pentru că nu bănuisem ce va urma. Procop m-a învățat de unde și cum să le fur eu, să i le aduc lui acasă unde avea un mic atelier și unde le dezmembra, le revopsea și le revindea altor persoane.

- Și cu șasiul (cadrul) bicicletei ce făceați? Acestea aveau seria ștanțată de fabrică și puteau fi ușor descoperite.

-!!!

- Le îngopai tu la malul Dunării, la marginea satului. Le-am găsit pe toate opt și le-am ridicat.

- Eu am îngropat numai cinci, restul nu știu. Două le-am furat de la niște cârciumi din centrul orșășului Tulcea, două de la bufetul de lângă unitatea militară de pe strada Isaccea și una de la magazinul alimentară din comuna Somova.

- De la ultima ți s-a tras și descoperirea. Era a asistentei medicale din comună. Tocmai își trimisese fiul de zece ani să cumpere de la alimentară niște ulei și zahăr, el a intrat în magazin

și tu, fiind aproape, pe fază, ai șterpelit-o și i-ai făcut-o plocon lui Procop.

- Da. Era o bicicletă vișinie, de damă, cu o plasă în evantai pe roata din spate, ca o coadă de păun. După ce am început să primesc salariul meu, nu mă mai duceam la Somova, mergeam cu colegii la Tulcea, la câte un restaurant sau la film, iar odată am fost și în Delta Dunării, până în comuna Crișan.

%

... Vlad a rămas din nou pe gânduri și eu i-am respectat clipele de meditație, fără să-l întrerup. După o vreme a continuat:

- La data de 17 august 1963 am plecat în concediu, la mare, împreună cu Tudorel Petcu, colegul meu de muncă. Damian n-a vrut să mai meargă, motivând că merge acasă la el în comuna Sf. Gheorghe, tocmai la vărsarea Dunării în mare, pe brațul care-i poartă numele, deoarece mama sa era singură și avea nevoie de ajutor. Pe atunci nu știam unde vine pe hartă această comună.

Am ajuns la Constanța la ora 16.00, dar Tudorel mi-a propus să merg la Eforie, deoarece a primit de la o rudă a sa o adresă din Eforie, strada Nicolae Bălcescu nr. 24 unde ne putem caza plătind o sumă modestă. Cum noi eram hotărâți să stăm mai multe zile, ne-am bucurat de ocazia ivită și am plecat la Eforie. Gazda ne-a primit cu priviri suspecte, dar când Tudorel a pronunțat numele rudelor lui care l-au recomandat, s-a schimbat totul, ca prin farmec și ne-a primit, instalându-ne într-o mansardă cu două paturi, destul de modestă, pentru care am plătit câte cinci lei de fiecare, pe zi.

Toată ziua stăteam pe plajă, iar acasă veneam numai pe înserat, după ce mâncam pe la câte un bufet sau la restaurant; pe plajă ne mulțumeam cu câțiva mici, câteva felii de pâine și câte o bere de fiecare.

În câteva zile reușisem să ne bronzăm foarte bine, chiar mai bine decât alții care veniseră cu multe zile înaintea noastră. E

drept că noi mai fusesem arși de soare încă de la începutul verii când lucrasem dezbrăcați în vie.

Într-una din zile ne-am găsit, la un rând de la chioșcul unde se vindea suc și bere, cu doi băieți care se aflau mai în față și s-au oferit să ne cumpere și nouă câte o halbă de bere, ca să nu mai așteptăm. Acest gest mi-a plăcut și am rămas împreună cu ei pe plajă toată ziua, bălăcindu-ne în apă sau dormitând pe nisipul fierbinte. Din vorbă în vorbă, am aflat de la ei că sunt din București, dar de fapt amândoi erau din Chitila, de lângă București. „Păi, sunteți de-ai mei, fraților! Și eu sunt din Crevedia” le-am spus. Atunci ei au îndrăznit să ne spună că au venit de două zile, dar nu au găsit o gazdă și au fost nevoiți să doarmă noaptea pe plajă. Aflând această situație, Tudorel le-a propus să vină cu noi la gazda unde stăteam, iar dacă aceasta va accepta, contra sumei tot de cinci lei pe noapte, să locuiască și ei împreună cu noi.

Când soarele se pregătea să apună, am plecat la gazdă, luându-i cu noi și pe cei doi, respectiv Jenel Dogaru și Marian Corbu.

Gazda nu s-a opus la instalarea lor în mansardă, mai ales că băieții plăteau, iar de înghesuit noi ne înghesuiam în două paturi și nu ea.

Toți patru ne-am distrat foarte bine până pe data de 28 august, când a plouat toată noaptea, iar a doua zi a fost o ceață densă care nu s-a ridicat până la orele zece. Pentru că vremea se răcise și văzusem câțiva oameni, unii dintre ei copii care se înecaseră, am hotărât să plecăm acasă. Le-am dat la fiecare pozele făcute, plecând la gară.

- Cum ai reușit să-l convingi pe Dogaru Jenel să vină cu tine la Tulcea?

- Noi discutaserăm toți despre faptul că am lucrat până în acea vară la IAS Tulcea și se câștigă bine, se dă și concediu de odihnă de care tocmai beneficiasem eu și Tudorel, dar dacă Jenel

Și Marian nu și-au manifestat dorința să vină cu noi, n-am mai discutat această problemă. La plecare din gara Constanța, Dogaru Jenel a luat bilet de tren pentru Tulcea și abia atunci mi-a spus că vine și el cu noi. Marian a refuzat, spunând că merge acasă deoarece nu a discutat nimic cu părinții în acest sens. Jenel râdea de el că e fricos: „Tu îți făceai cruce de câte ori fulgera și tuna afară în noaptea trecută și te speriai de fiecare zdruncinătură, temându-te să nu se dărâme casa cu noi. Nu poți tu să iei singur o asemenea hotărâre.” „Măi, să știi că și mie mi-a fost teamă – am spus eu. Toată noaptea n-am închis ochii. Abia spre ziuă am adormit și atunci am visat că locuiam într-o vilă mare care era acoperită toată cu iederă – o plantă agățătoare uriașă, noi patru am intrat în prima sală, urcând multe trepte de ciment; în cameră era un sicriu negru așezat pe o masă, iar în sicriul căptușit cu brocart alb era un bărbat foarte tânăr cu mâinile încrucișate pe piept, iar fața era albă și pe buzele lui arse se schița un zâmbet discret”.

„Vise de noapte, Vlade!” a spus indiferent Tudorel, luându-și bagajele din plasă pentru a coborî în gara Medgidia, pentru că trenul mergea spre București.

Ne-am luat rămas bun de la Marian și am coborât pe peron unde am așteptat trenul spre Tulcea.

Când mai aveam puțin până la Tulcea, Tudorel a deschis iar discuția de servici. „Vlade, mergem la ferma Niculițel, așa cum am vorbit mai înainte. Eu mai muncesc în lunile septembrie și octombrie, apoi plec acasă că trebuie să-mi vină ordinul de plecare la armată. Aș fi plecat acum direct acasă, dar vreau să mai fac ceva bani să am în armată că părinții nu prea au de unde să-mi trimită.” „Cum te-au dibuit cei de la Comisariatul militar că ești tocmai aici?” l-am întrebat eu. „De la părinți au aflat. Chiar dacă voiam să mă ascund, tot nu puteam să scap că mă găsea miliția după nume și după buletinul populației care se trece în actele de angajare, oriunde te-ai duce”, a explicat Tudorel, ca unul care cunoaște legile.

... La Tulcea, autogara era aproape de gară și cum am coborât din tren, am luat bilete și am urcat în autobuzul care mergea spre Măcin. În dreptul comunei Niculițel autobuzul a oprit și ne-a lăsat în șoseaua națională, de unde am mers pe jos până la sediul fermei.

- Dacă nu ne primește? l-am întrebat pe Tudorel.

- Ne primește, că șeful de fermă este un inginer de milioane, om bun și priceput, deși este foarte tânăr. Îl cunosc de când am început eu să lucrez la IAS Tulcea.

Cele spuse de le ne-au dat curaj și am continuat să ne apropiem cu mai multă încredere, iar când am ajuns, spusele lui s-au confirmat în totalitate. Șeful fermei era inginerul Paul Iorgu, care tocmai se întorsese din loturile de vie împreună cu câțiva muncitori și se spăla, până la brâu, într-un lighean în fața barăcii. L-am salutat, iar Tudorel ne-a prezentat, vorbind în numele nostru, că vrem să lucrăm la el la fermă. „Bine, băieți! – a fost răspunsul inginerului. De mâine începeți treaba!”

Din acel moment ne-am considerat angajați și am lucrat până am plecat definitiv, pe 23 decembrie 1963.

- Ce ați lucrat la acea fermă? am intervenit eu.

- Toate lucrările: primăvara se tunde vița de vie și paralel, alte echipe plantau noi butași; urmau prașila I-a, a II-a, uneori și a treia prașilă dacă ploua și o năpădea iarba, apoi vița era legată pe sârme și araci și când se coceau strugurii, erau culeși și trimiși la fabrica de vinificație; până când dădeau strugurii – uneori și după – se făcea stropitul cu piatră vântată (sulfat de cupru). Lucrări erau și toamna când se îngropau în mușuroaie de pământ tulpinile vițelor pentru a le feri de ger.

O parte din oameni lucrau în cramă, acolo unde, după ce fierbea vinul, era tras în budane și pregătit pentru export sau pentru piața internă.

- Pe Lenuța Buia cum ai cunoscut-o?

- Aici, dacă s-ar putea, aș vrea să nu răspund.

- E musai să răspunzi, Vlade, dar consider că ai obosit și ne vom opri aici. Mai gândește-te până la viitoarea noastră întâlnire! Poftă bună! Se aud pe sală clinchete de farfurii și tacâmuri, semn că se pregătesc să vă servească mâncarea.

%

Am sunat și l-am chemat pe șeful de schimb de la camerele de arest, care l-a luat pe Vlad și l-a condus înapoi în celulă. Eram uimit cât de bine urma Vlad firul întâmplărilor prin care trecuse și era detașat când le relata. Mă rușinam la gândul că eu îmi pregătisem în plan riguros de interogator de care acum eram convins că nu mai am nevoie. Intervențiile mele destul de rare nu făceau decât să-l mențină pe direcție.

Așa arată criminalul – monstru? Nu. Tipul lombrozian este posibil să constituie un model pentru orele de artă, nicidecum subiect pentru organele judiciare. Vlad nu este decât un biet copil rătăcit într-o societate indiferentă. Numai fantezia pictorilor și sculptorilor poate inventa chipuri de minștri.

%

A doua zi nu am putut sta de vorbă cu el, întrucât am participat la o razie pe raza orașului. Au fost depistate multe persoane care nu-și justificau în niciun fel prezența în Constanța. Găsiți prin boscheți sau prin locurile rău famate ori în locurile unde se depozitau gunoaiele, unii arătau jalnic; viața austeră pe care o duceau, precum și consumul de alcool exagerat le schimonosiseră fețele și-i îndoise de spate. O femeie care nu împlinise încă 40 de ani, arăta de cel puțin 70 de ani, din cauza degradării în care o aduseseră alcoolul, imoralitatea, mizeria și vitregiile vremii de afară; era zbârcită, sfrijită, știrbă, galbenă și uscată ca un pergament, iar cu vocea ei dogită abia mai putea

închega o frază. Și ei vor să trăiască și au acest drept, dar nu vor să muncească și să renunțe la acest mod de viață. Pentru a supraviețui, majoritatea dintre ei fură sau comit alte fapte antisociale.

Mă uit la locul unde fuseseră ei adunați. Urâtă priveliște!

%

L-am adus pe Vlad din arest în ziua următoare.

- Ce zici, Vlad, putem continua discuția astăzi?

- Da. Ieri nu ați venit, deși v-am așteptat. Am întrebat de dumneavoastră, dar gardianul mi-a spus că sunteți plecat. Atunci am crezut că sunteți supărat pe mine.

- De ce să mă supăr pe tine? Fără motiv n-o fac niciodată. Am avut altă treabă de făcut ieri.

- De când tot discut cu dumneavoastră îmi dau seama tot mai mult că sunteți un om bun. Eu aveam impresia că toți milițienii sunt răi și-i ocoleam de câte ori aveam ocazia. Dar acum cred că îmi voi schimba părerea.

- Milițianul este plătit de stat să apere oamenii de faptele rele ale altora, iar cei cărora li se aplică legile nu ne văd deloc bine. De aceea se spune că suntem răi. Cineva va trebui să îndeplinească și această muncă cu părțile ei bune și rele, fie că sunt eu sau altul pentru a-i apăra pe oameni de semenii lor.

Ne-am privit câteva minute în tăcere, apoi m-am așezat comod pe scaun ca pentru un drum lung.

- Începem?

- Da, da! Rămăsesem la momentul în care am cunoscut-o pe Lenuța. Inginerul ne-a încadrat într-o echipă de lucru. Eram eu, Jenel și Tudorel dintre băieți și Lenuța, Anica și Margareta dintre fete. Pe parcurs am aflat de unde este fiecare, dacă mai are frați, dacă este căsătorită, de când lucrează la fermă și toate

celelalte care ajung să fie discutate în locurile unde oamenii trăiesc și muncesc laolaltă.

Mie mi-a plăcut Lenuța Buia din clipa în care am văyut-o. Era frumoasă și avea ceva divin în ea, că de câte ori o priveam, în mine se petrecea o aprindere și mă înroșeam tot. Avea așa o măreție care îți impunea respect chiar și atunci când era îmbrăcată în salopetele ei albastre. După vreo două săptămâni, imediat după ce am terminat lucrul, i-am propus să facem o plimbare spre malul Dunării și ea a acceptat. Acolo, în apropierea mănăstirii „Cocoșul” este o cruce mare din piatră montată de mai multe secole, așa cum am aflat mai târziu. Ne-am scos pantofii și ne-am așezat pe un strat de iarbă uscată dar moale ca mătasea și am discutat de toate, până s-a înserat și ne-am întors la fermă. În zilele următoare, Lenuța a adunat toate fetele și a format un fel de cor care cânta în fiecare seară pe o terasă dintre vii, niște cântece foarte frumoase. Luam și noi parte, dar eu nu pra știam să cânt și stăteam de-o parte și ascultam. Jenel avea o voce plăcută și cânta la rând cu fetele aproape toate cântecele, de răsuna valea Niculițelului. De la o vreme am observat că Lenuța se plimba cu el și nu-mi mai dădea atenție, lucru care m-a supărat foarte tare pentru că eu o iubeam. Mai întâi i-am spus lui Jenel s-o lase în pace pentru că îmi place fata și am intenții serioase cu ea, dar el a râs cam zeflemitor și mi-a spus: „Poți s-o iei, că mie nu-mi trebuie!” Cu toate acestea, i-am văzut sușotind în continuare prin vie și la corurile la care participau în fiecare seară, unde stăteau alături și se acompaniau.

M-am hotărât să stau de vorbă cu ea și am invitat-o într-o seară să meargă cu mine să ne plimbăm și să-i spun ceva interesant. A acceptat imediat și am plecat, iar în timpul plimbării am întrebat-o:

- Lenuța, tu îl iubești pe Jenel?

- De unde ai tras o asemenea concluzie? mi-a răspuns ea tot printr-o întrebare.

- Am văzut că de la o vreme, sunteți mereu împreună.

- Și dacă l-aș iubi, ce te interesează pe tine! Poate îmi place Jenel, dar asta nu cred că te privește pe tine.

- De unde știi tu că nu mă privește? Poate că da.

- De ce?

- Pentru că tu îmi placi foarte mult, i-am spus eu atunci destul de supărat că se purta astfel cu mine.

- Eu ție? a spus ea cu o figură uimită dar și zeflemitoare în același timp, ridicând din umeri de parcă ar fi spus: „Treaba ta, pe mine mă lasă rece”.

- Da, tu mie îmi placi. Nu știu de ce te miri așa? am mai mormăit eu, bosumflat de-a binelea.

- Și, mă rog, ce-ți place atât de mult la mine?

- Totul, am răspuns eu prompt.

- Ar fi bine să glumești în altă parte.

- Să știi, Lenuțo, că eu nu glumesc cu sentimentele! Vreau cu adevărat să mă însor cu tine, bineînțeles dacă și tu ești de acord. Mă miram și eu cu câtă ușurință spusesem toate acestea.

- Nu crezi că ar trebui să vreau și eu?

- Tocmai de aceea te-am și întrebat.

- Ei, să știi că eu nu vreau. Încă nu m-am hotărât să mă căsătoresc, nici cu tine, nici cu altcineva. De azi înainte te rog să-mi dai pace! N-am chef de măritiș.

- Poate nu-ți place ideea că eu sunt de la țară, iar tu cauți un băiat care să te ducă la oraș, să trăiești altfel... dar nu este timpul trecut, poate ajung și eu la oraș, ca să-ți pot oferi condiții mai bune ... de aceea am vrut să te întreb.

- Foarte bine ai făcut că m-ai întrebat. Acum știi care este situația și sper că ai să-mi dai pace. Hai să mergem!

Atitudinea ei și cuvintele acide spuse cu un ton de superioritate, mi-au produs o amărăciune care mi-a cuprins sufletul întreg. Ne-am întors la fermă, iar în acea noapte nu prea am dormit, căutându-i scuze pentru comportamentul ei față de mine. În mintea mea îi dădeam dreptate, poate venea prea repede

întrebarea mea, iar ea era nepregătită? Trebuia să mă aștept să mă respingă.

Mergând cu gândul în urmă îmi aminteam că nu prea avusesem noroc de fete nici mai înainte, nimerisem tot pe alături, iar acum n-o nimerisem nici cu Lenuța, care nu vrea să audă de nimic. Mă gândeam să mă stabilesc într-un oraș, să-mi iau servicii și să-mi fac un rost, dar asta numai cu ea. Dar ea nu mă vrea și „dragoste cu sila nu se face”, vorba inginerului Iorgu, căruia îi dau dreptate. Da, avea dreptate. Știa el ce spune.

... Vlad a făcut o pauză, timp în care și-a mișcat maxilarele ca atunci când ar mesteca niște gânduri încă nepregătite pentru a fi rostite, apoi a continuat:

- Acum, după toată nesăbuința mea totul este pierdut, nu mai este nimic de făcut. M-am asigurat pentru o ședere mai îndelungată în pușcărie. Pentru ce mi-oi fi distrus eu viața?

- Pe obraji i-au apărut lacrimi care se prelingeau încet.

Am încercat să-l liniștesc:

- Ești bărbat, Vlad, nu trebuie să disperi!

De parcă nu m-ar fi auzit, și-a continuat gândul:

- Lenuța cânta atât de frumos „Liliacul”, că îmi transmitea direct sentimentele ei venite din inimă

„Cântec dulce, cântec de privighetori

Ce frumos tu inimă îl cînți!

Dar e lungă calea spre iubirea mea,

Tu zadarnic noaptea mă frămânți!”

.....

Niciodată nu am bănuir că un cântec poate cuprinde atâtea posibilități de a emoționa prin calitatea, puritatea și sensibilitatea vocilor! Cei ce cântau aveau o înfățișare degajată, naturală și erau conștienți că făuresc ceva frumos. Melodia m-a cucerit încât am

început să murmur și eu în surdină câteva cuvinte, cu niște poticneli intercalate printre ele.

Altă dată cântau „Stepa baicală”, din care am reținut o strofă care mă speria în mod nejustificat și mă făcea să rămân pe gânduri minute întregi, fără să-mi dau seama de ce:

.....
„Din ocnă, în noapte fugise,
Dreptatea prea mult a-ndrăgit.
Pierzându-și și restul de vlagă,
Privea spre Baical istovit.”
.....

Această stare mă determina mereu să mă ridic de pe iarbă și să plec prin vie pentru ca să nu mai aud restul cântecului. Deși mă depărtam mult de locul unde se aflau ei, mai auzeam stins torentul cântecului lor care mă întrista, fără să-i găsesc explicație.

Acum, aici, încep să înțeleg că poate era un fel de semnal care mă atenționa de ceva. Cine mai știe?

Într-o seară, pândind din vie la dormitorul fetelor, a ieșit pe ușă o umbră pe care am asemuit-o cu Jenel ieșind din camera Lenuței. S-ar fi putut ca întunericul să mă fi înșelat și, deși nu eram sigur de ce văzusem, numai îndoiala că s-ar fi putut să fi fost el mi-a fost suficientă pentru a-mi umple inima de mânie. Continuam să sufăr în tăcere. De câte ori o vedeam pe Lenuța judecata mi se tulbura, iar fiecare privire a ei îndreptată spre mine mă făcea să mi se aprindă sufletul. Dacă ea mi-ar fi dat vreo speranță sau să-mi ceară s-o iau de soție, aș fi fost dispus s-o fac imediat și să plec cu ea de acolo. Dar Lenuța nu se sinchisea de mine. Ea îl iubea pe Jenel care era mai norocos decât mine. Sufeream așa cum suferi când ești prins de chinurile deznădejdiei. Iată unde mă adusese dragostea mea înfocată pentru Lenuța care continua să mă trateze cu indiferență.

Am așteptat până a doua zi când am putut să stau cu ea față în față preț de un minut și am rugat-o să vină la locul știut pentru a-i spune ceva care ar interesa-o. Eram sceptic în privința ei, dar a dat curs întâlnirii. Era o seară senină și caldă, cu toate că în noaptea precedentă plouase torențial, iar șuvoaiele de apă căraseră cu ele spre Dunăre, în torente, pământ, crengi, plante uscate și altele verzi, smulse din rădăcini, humus și gunoi. Soarele după-amiezii încinsese nisipul care menținea desupra lui un aer cald. În jur liniștea era deplină, nici vântul nu adia, dar insectele nu se mai auzau, oamenii nici atât. Instinctiv, i-am luat mâna Lenuței și i-am dus-o la buze. Ea m-a privit nedumirită, dar imediat am citit pe fața ei compătimirea.

Ea a rupt prima tăcerea:

- Am venit la chemarea ta pentru ultima dată. Am făcut-o pentru a-ți spune că nu te iubesc și așa vrea să mă înțelegi cum se cuvine și să mă lași în pace în continuare. Nu vreau să mai persiste în inima ta umbra vreunei speranțe deșarte. Să privim cu curaj situația așa cum este. Vreau să știi că eu ... eu îl iubesc pe Jenel și te-aș ruga din tot sufletul să mă ierți! Uită-mă, Vlade!

- Cum să te uit, Lenuțo, când eu te iubesc din toată ființa mea? Tu mă vei uita? Sau poate nu m-ai iubit niciodată?

- Eu sunt femeie și ... îl iubesc pe Jenel, ce să fac? Nu te supăra pe mine! Hai să plecăm odată de aici! a spus ea iritată.

- Deci, mă părăsești? Nu-ți pasă de sentimentele mele? Așa este dacă nu mă iubești. Îl preferi pe Jenel! Iar eu biet neghiob ce sunt, am tot sperat...

- Trebuie să mă justific în continuare?

- Nu! am răspuns, privind obrații ei fini pe deasupra cărora sclipeau ochii albaștri ca cicoarea. Ținea capul drept, mândru, bine fixat pe gâtul ei statuar. Lenuța simțise atât de puternic pe obraz urma privirii mele, încât n-a mai avut curajul să mă privească direct, uitându-se în pământ.

Profitând de fâstăceala ei, i-am privit cu atenție ochii pe care nu-i văzusem niciodată atât de aproape, întrucât sfiala care

punea stăpânire pe mine când mă afluam lângă ea, nu-mi permisesese să mă uit direct în ei. Acum îi vedeam bine, erau limpezi și vioi și mă îmbiau să-i sărut. O iubeam atât de mult și eram zguduț de frica tainei care se săvârșise în inima mea, încât aproape îmi pierise glasul. Lenuța a smuls o frunză dintr-o vișă, apoi a cules o floare cu corola galbenă și își făcea de lucru cu ele pe drumul de întoarcere la fermă.

Dogaru Jenel ne urmărise, iar acum ne ieșise în întâmpinare. Fulgerat de cuvintele spuse și având inima plină de amărăciune, mergeam cu capul plecat în pământ, fără să scot o vorbă, iar când l-am văzut aproape, prima intenție a fost să-l pocnesc, dar m-am abținut.

%

În ceasurile hotărâtoare ale vieții, când tot cursul ei atârna de o vorbă, de un gest, de o împrejurare benefică, cu durata de o clipă, prin minte îți pot alerga sute de idei care mai de care mai năstrușnice și contradictorii.

%

- Sper că nu v-ați bătut? am încercat eu să aflu.

- Nu. L-am întrebat, doar, cu un ton răstit: „De când ne spionezi? Ești satisfăcut de cele ce ai auzit?”, dar el nu a răspuns și a continuat să meargă pe drum, alături de noi. L-aș fi pocnit cu plăcere în clipa aceea, deoarece îl socoteam dușmanul dragostei mele. L-aș fi boțit fața aceea a lui, frumoasă și aproape întotdeauna îmbujorată, dar era Lenuța de față și m-am rușinat, întrerupând orice discuție. Nu m-am putut abține să nu-l ameninț. Cred că și ea și-a dat seama că incidentul dintre noi nu a avut loc datorită prezenței ei acolo, dar a înțeles din privirile noastre că aceasta nu a fost decât o amânare, iar bătaia se va consuma în alte împrejurări și în alt loc, după atitudinea adoptată și de felul cum ne măsuram

din priviri ca doi cocoși, gesturi care nu lăsau nicio umbră de îndoială în acest sens. Citeam acest gând pe fața ei.

În altă zi Jenel și Lenuța se aflau în vie la câteva rânduri în fața mea și discutau în șoaptă. Nu auzeam ce-și spuneau, dar eram intrigat că Jenel, pe care-l uram de moarte, îi făcea curte în prezența mea. Tot sângele mi se urcase în cap și-l simțeam că va exploda la un moment dat. M-am apropiat în spatele lui, l-am prins zdravăn de braț și l-am răsucit cu fața spre mine și apoi l-am împins înapoi, spunându-i șuierat: „Ești un mare porc! Acum îmi pare rău că te-am adus aici. Pleacă din fața mea, că nu știu ce sunt în stare să fac cu tine!” Jenel a plecat mai departe, dar a intervenit Lenuța, care m-a jignit spunând: „Credeam că știi să te porți ca un bărbat care știe să piardă dar ai demonstrat că nu poți fi decât brută!”

Când am ajuns seara în dormitor, m-am dus la Jenel și i-am cerut scuze: „Te rog să mă ierți! Comportarea mea față de tine a săpat o prăpastie adâncă între noi, de care sunt vinovat numai eu, care am crezut ca prostul că Lenuța mă iubește. Acum sunt convins că m-am înșelat. Hai să uităm incidentul și să trecem această prăpastie împreună, ca prieteni!”

Jenel mi-a întins mâna și eu i-am strâns-o. De atunci noi doi nu ne-am mai certat niciodată. Lucram toți în echipă ca și mai înainte, dar eu sufeream în continuare în tăcere și nu mă mai exteriorizam. Aveam impresia că ceva se rupsesse în mine.

Aveam o oarecare experiență câștigată în puținii mei ani prin colectivitățile în care trăisem și învățasem să mă prefac, să rămân serios când alții fac glume pe seama celorlalți semeni și tot așa, să rămân surâzător, cu teama în suflet, când o cerea situația. Mă abțineam mai greu când era prezentă și Lenuța pe care continuam s-o iubesc. Pentru mine ea era divină și nu-mi puteam explica cum se ascunde sub această naivitate pudică, o inimă atât de fierbinte și o energie de neînfrânt! Ce pasiune se aprindea în ochii ei mari și albaștri ca cicoarea când îl privea pe Jenel, care nu

era mai „breaz” decât mine? Ce fericit aş fi fost să fiu eu în locul lui măcar pentru o clipă! Cum să nu fie el fericit când este lângă ea şi se ştie iubit? Ce aş mai putea face eu ca s-o pot avea numai pentru mine? La asta ar trebui să mă gândesc bine şi să găsesc răspunsul. Cel ce se află în situaţia mea nu cedează în faţa considerentelor care pe alţii îi sperie.

Seara ne-am strîns toţi pe pajişte şi au început cântecele care exprimau suişurile şi coborâşurile vieţii, dragostea, munca şi bucuria de a trăi. Vocile Lenuţei şi a lui Jenel erau uneori distincte de ale celorlalţi, dar la unison, aidoma soliştilor şi răsunau plăcut. După ce au interpretat mai multe melodii apărute după război, cineva a dat tonul „Liliacului” pe care de această dată l-am ascultat atent până la sfârşit.

Ultima strofă m-a deprimat de-a binelea pentru că viza chiar starea mea:

*„A mea dragoste pierdută-n depărtări,
După ea tânjeşte dorul meu.
Liliacul fremătând aud în vis
Şi privighetori cântând mereu.”*

Răscolit în toată fiinţa mea, m-am ridicat şi am plecat în cameră să mă culc. Când mă dezbrăcam, am văzut pe cuier agăţată haina lui Jenel şi nu-mi pot explica de ce, i-am băgat mâna într-un buzunar în care am dat peste o hârtie. Era un bilet scris de Lenuţa prin care îi amintea să nu întârzie la întâlnirea de la Cruce. Ultimele fraze se refereau la mine: „Te-aş minţi dacă aş afirma că n-am suferit din cauza incidentului tău cu Vlad, dar sunt optimistă că totul se va termina cu bine, iar eu voi fi curajoasă alături de tine, astfel că te aştept la locul ştiut. Să uităm necazurile pentru că amintirea lor umbreşte fericirea. Pa! Te aştept! Lenuţa”

Încercam din răspuţeri să mă obişnuiesc cu această lovitură îngrozitoare, spunându-mi des în gând: „Ce naiba, Vlad, ce-i cu

tine? Ești bărbat, nu cârpă. Rabdă și uită!” Efortul pe această linie era zadarnic.

Nu puteam să uit, mai ales când mă întâlneam zilnic cu Lenuța, care mi se părea din ce în ce mai frumoasă, iar pe Jenel radiind de fericire lângă ea.

Acum, când toate s-au terminat și mă aflu aici, judec altfel lucrurile, dar nu pot decât să spun: „Dă-mi, Doamne, mintea românului de pe urmă!” ca în proverb. Atunci trebuia să plec de la fermă cât mai departe și, poate, cu trecerea timpului aș fi uitat-o. N-am putut pleca, ci, dimpotrivă, ceva nevăzut mă prinsese acolo ca să sufăr tortura zilnică.

%

- Cum ai ajuns să-i spui Lenuței că nu va avea parte de cel cu care ar vrea să se mărite?

- După discuția de la Cruce unde Lenuța mi-a spus, în mod hotărât, s-o las în pace pentru că ea îl iubește pe Jenel, am mai avut o discuție scurtă cu ea în vie, când am întrebat-o dacă nu s-a mai gândit la „propunerea” mea, la care ea mi-a răspuns: „Nu-ți este rușine? Eu credeam că ai înțeles atunci!” Asta m-a enervat tare și am spus foarte încet, ca pentru mine: „Nu vei avea parte de el, Lenuța!” „De cine, Vlade?” „De cel cu care vrei să te măriți.”

- Era o amenințare, totuși, am precizat eu.

- Nu-și mai avea rostul amenințarea, deoarece eu mă hotărâsem deja să plec de acolo în altă parte, dar încă mai târăgănam să pun în practică hotărârea.

- De ce nu te-ai legitimat cu buletinul de identitate nici la I.A.S. Tulcea nici la Niculițel? În ambele locuri ai spus că te numești Grigore Vlad, ești de loc din Bușteni și ți-ai pierdut buletinul?

- Pentru ca să nu fiu găsit și luat în armată. Eu am vrut întotdeauna să fiu liber, nu suportam armata.

- Până când ai lucrat la Niculițel?

- Până în ziua de 23 decembrie 1963. Cu câteva zile mai înainte i-am auzit pe Jenel și Lenuța discutând în vie că a primit răspunsul de la sora sa din Panciu și îi așteaptă. Nu știam despre ce este vorba în scrisoare și eram curios să pun mâna pe ea ca s-o citesc.

Era perioada când toți lucram în via cea nouă pe care o sădiserăm în acea primăvară, o îngropam manual pentru a o feri de îngheț. Într-o pauză am mers la dormitor și am căutat în valiza Lenuței unde am găsit scrisoarea cu pricina, care m-a umplut de durere. Sora ei, căsătorită cu un tehnician viticol, lucra la IAS Panciu și o asigura că le va găsi de lucru la amândoi - Lenuța și Jenel - dar o sfătuia să nu se grăbească cu măritatul până când nu va urma școala de horticultură din Focșani. „Puteți merge la școală amândoi - scria sora ei mai departe. Noi vă așteptăm la Panciu de anul nou, să-l vedem pe alesul tău.”

„Alesul tău”, repetam toată ziua în gând, încât a doua zi m-am îmbolnăvit rău și n-am putut să merg la lucru. Mi-au făcut frecție Jenel și un alt coleg și mi-au pus spirt pe spate și la cap, dar răul nu-mi trecea, poate că nu era răceala pe care o credeau cu toții, ci durerea din sufletul meu care se îmbolnăvise.

A venit inginerul Iorgu să mă vadă și m-a sfătuit să merg la dispensar pentru că „nu vrea să mă aibă pe conștiință”. Nimeni nu știa ce am, poate nici chiar eu nu eram sigur de adevărata cauză a bolii. Cert este că privindu-mă în oglindă, mă vedeam tras la față, ochii pierduți în fundul capului, privirea tulbure și fixă, iar vocea mi se dogise și nu mai puteam vorbi decât rărind cuvintele. Amețeam când stăteam prea mult în picioare și-mi țineam cu mare greutate echilibrul.

Colegii îmi făceau ceai la bucătărie și mă forțau să-l beau. Îmi era rușine să nu aflu Lenuța că sunt bolnav, motiv pentru care i-am rugat pe colegii de cameră să nu-i spună. Le-am promis și lor, ca și inginerului, că mă voi duce la dispensar, dar după câteva zile, simțindu-mă mai bine, am mers cu ei la lucru în câmp și m-am străduit cât am putut să fiu în pas cu ei.

Tudorel Petcu primise de acasă ordinul de încorporare și plecase, astfel încât nu mai aveam cu cine să discut problemele personale. Vorbeam și cu Jenel, dar de când ne certasem pentru Lenuța, discuțiile noastre deveniseră din ce în ce mai sterile.

Îl urmăream de câte ori pleca din cameră pentru a se întâlni cu Lenuța, fiind atent ce-și spuneau.

În ultima seară, pe 22 decembrie, discuția dintre ei mi-a lămurit complet enigma și m-a determinat să-mi grăbesc plecarea. Jenel urma să plece acasă, la părinții săi pentru a le anunța hotărârea de a se căsători cu Lenuța, iar până pe data de 28 decembrie să se întoarcă la Niculițel de unde să plece amândoi la Panciu, unde erau așteptați de anul nou. „Dacă tu ești hotărât, putem face actele chiar acolo, la Panciu, imediat după Bobotează”, îi spunea ea. Sora și cumnatul meu ne pot fi nași”. „Stai, mai întâi, să văd ce spun și părinții mei!” zicea el.

Aceste discuții mi-au limpezit și mie situația. Știam răspunsul Lenuței care era hotărât definitiv, deci nu mai avea rost să rămân după plecarea lui Jenel.

Seara am încercat să discut cu el, spunându-i că eu plec acasă și nu mă mai întorc la Niculițel. Salariul îl luaserăm toți pe data de 20 decembrie, iar pentru zilele lucrate, urma să scriem pentru a ni-l trimite ferma acasă, în cazul că nu ne mai întorceam la lucru.

Când a auzit că merg și eu, Jenel s-a bucurat:

- Păi, atunci mergem împreună până la București.

- Da, am răspuns, fără entuziasm.

- Abia nu ne plictisim pe tren. De la Medgidia mi se pare că avem și vagon restaurant.

Jenel era fericit și fericirea i se citea atât pe fața lui frumoasă și senină, cât și în gesturi. Am discutat de toate, până când am adormit.

În noaptea aceea am dormit și eu mai bine, iar dimineața m-am sculat odihnit și nu mă mai simțeam bolnav, deși eram slăbit.

Am mâncat ceva, după care ne-am luat bagajele și am plecat la șoseaua națională să așteptăm autobuzul, care nu a venit, deși l-am așteptat până după ora prânzului. Începuse să plouă cu picături mici, iar mai târziu s-a intensificat și vântul care ne intra până la oase. Nu se vedea nicio mașină pe șosea.

- Hai să plecăm pe jos, poate ne ajunge autobuzul din urmă și ne urcăm în el! am propus eu.

- De acord! Și dacă stăm aici tot ne plouă. Dacă ne mișcăm, abia ne mai încălzim.

Am pornit-o pe jos prin ploaie și am mers aproape patru kilometri, până când ne-a ajuns din urmă un autocamion „Molotov” de la Gospodăria Colectivă din Luncavița, cum am aflat de la șofer, un bătrânel cam costeliv.

- Hai, sus, fraților! Nu mai umblați prin ploaie că vă face ciuciulete și vă apucă noaptea pe drum. Unde ați plecat pe vremea asta căinoasă?

- La Tulcea! am răspuns eu cu voce tare, ca să mă audă peste zgomotul produs de vijelia de afară.

Am urcat în cabină alături de șofer, unde era cald. Pe drum am aflat că mergea la siloz să ia o cantitate de porumb – boabe sparte – nu știu pentru ce, probabil pentru sectorul zootehnic. Astfel că atunci când am ajuns în dreptul unei unități militare, înainte de calea ferată, a oprit și a spus:

- De aici eu o iau la dreapta. Nu pot merge mai departe.

- Mulțumim! și i-am dat câte cinci lei de fiecare, coborând amândoi în șosea.

- Acum ce facem? m-a întrebat Jenel.

- Ție nu-ți este foame? Hai să intrăm în restaurantul din față și să mâncăm ceva!

- Mai bine mergem în gară și mâncăm acolo înainte de plecarea trenului.

- Știu eu un bufet pe o străduță, unde are întotdeauna mici calzi și bere rece și totul este foarte ieftin! am insistat eu pentru a întârzia cât mai mult plecarea la gară. Asta pentru a mă gândi și ce

aveam de făcut, pentru că Jenel avea la el suma de 4.000 de lei pe care aş fi vrut să-i iau, după ce se îmbăta, iar dacă ajungeam la gară, nu mai aveam această posibilitate.

Până la urmă a fost şi el de acord cu propunerea mea şi am intrat în bufetul lăudat de mine, unde am mâncat câte patru mici fiecare şi am băut un litru de vin de regiune, după care am plecat.

Pe drum Jenel m-a întrebat:

- Măi, Vlade, tu eşti sigur că avem tren la ora 21.00 ? Să nu-l pierdem şi să fim nevoiţi să dormim în gară pe frigul ăsta! Mai şi ninge acum.

- Este sigur la ora 21.00, că am mai plecat eu cu el şi altă dată din Tulcea. Mai avem altul la ora 2.40, dar nu-l pierdem pe acesta, fii sigur.

Începuse să ningă încă de când intraserăm noi în bufet, iar acum pământul era deja alb, acoperit de un strat subţire de zăpadă, dar ninsoarea cădea liniştită. Când am ajuns la linia ferată, coborând spre centrul oraşului, Jenel a spus să căutăm un loc pentru că vrea să urineze. Am mers de-a lungul liniei, spre stânga, în direcţia lacului Ciuperca, locuri pe care eu le cunoşteam de când lucrasem la IAS Tulcea şi mai fusesem în oraş cu colegii, duminica.

CAP. II - CÂT DE UŞOR POATE FI LUATĂ VIAŢA UNUI OM! DESTĂINUIRI COMPLETE

Aici Vlad şi-a întrerupt povestirea şi faţa i s-a înroşit şi au început să-i şiroiască lacrimi pe obraji.

- Dacă nu te simţi bine, ne putem opri aici şi vom continua mâine, i-am spus eu, privindu-i faţa scăldată în lacrimi.

- Lăsaţi-mă puţin, că îmi trece! a spus el, ştergându-şi lacrimile cu mâneca hainei.

Se frământa pe scaun şi continua să plângă încet.

- Nu știu ce s-a întâmplat în mintea mea atunci, a continuat el, că am căutat un par în jurul stivei de traverse de care ne apropiam și parcă diavolul mi l-a scos în cale dinadins ca să făptuiesc crima cu el. L-am lovit cu parul acela în cap, în partea din spate. Jenel a întors fața spre mine și a început să se clatine pe picioare, după care a căzut lângă stiva de traverse, care se afla la câțiva metri de calea ferată, bolborosind: „De ce, Vlade? Tocmai tu, prietenul meu? Ce va zice Lenuța când va auzi? De ce ai făcut-o...?” bolborosea el cuvintele care-i ieșeau din gură împreună cu spuma roșiatică ce i se scurgea pe obraz, printre gemetele care se pierdeau odată cu cuvintele din ce în ce mai stinse. I-am ridicat capul și i l-am ținut în palme. Din nas, apoi și din urechea dreaptă a început să se prelingă dăre de sânge roșu care cădea pe albul imaculat al zăpezii. Lovitura aplicată cu parul se prelungea în urechile mele ca o bubuitură puternică, ce se însoțea cu vorbele lui Jenel.

Peste tot trupul mi-a trecut o transpirație rece, iar fruntea mi s-a umplut de broboane de sudoare. În creier totul mi se învolburase ca o apă tulbure, când înghețată, când fierbinte, care vuia cu putere și se răsucea ca într-o vâltoare. Deodată am simțit că mi se înmoaie genunchii și-mi pierd echilibrul, gata să mă prăbușesc; m-am sprijinit de o traversă și am stat așa o vreme ca să-mi revin.

Mă speriasem atât de tare încât înțepenisem pe loc. M-am apropiat din nou și i-am privit fața. Nu era desfigurată, dar devenise palid, iar ochii i se închideau și i se deschideau în timp ce trupul său era scuturat de convulsii.

Nu mai vorbea, dar continua să horcăie, scoțând spume cu sânge pe nas și pe gură, până când s-a stins de tot. Stăteam lângă el, inconștient, ca o statuie, plângând. Îmi era milă de el și uitasem că trebuia să fug din acel loc cât mai repede și cât mai departe, ca să nu fiu găsit lângă cadavrul lui. Îl priveam năuc și nu realizez că eu îl omorâsem.

Afară ninge din ce în ce mai tare și nu se vedea lume prin apropiere. l-am scos scurta de doc și pantofii pe care le-am pus în sacoșa lui de doc, apoi l-am târât într-o deschizătură dintre traverse și am plecat.

- Avea bani la el?

- Da. În buzunarul din interior al scurtei avea suma de 4.000 de lei și actele lui împreună cu alte hârtii.

- Cât de ușor i-ai luat viața pentru 4.000 de lei!

- N-am vrut să-l omor, vă rog să mă credeți! aproape a strigat Vlad. Doream să-l amețesc ca să-i pot lua banii, dar se vede că lovitura a fost prea puternică...

- Ce ai făcut după aceea?

- Am plecat pe linia ferată, cu gândul să ajung la gară dar m-am răzgândit. M-am dus la hotelul Egreta și am reținut o cameră cu două paturi, singur, motivând acest gest la recepție cu o minciună: „aștept să vină tata la mine”, care a ținut. În realitate, nu mai voiam să văd pe nimeni, mă temeam că orice persoană mă privește suspect ca atunci când știe fapta mea.

În camera de hotel când am ajuns, am lăsat bagajele lângă pat și am fugit la oglindă. Arătam la fel ca un cadavru, galben, cu părul ud și răvășit pe frunte și peste urechi. M-am spălat, am încuiat ușa cu cheia și m-am așezat în pat, pe pernă, cu mâinile sub cap, gândindu-mă. M-am ridicat din pat, am aprins lumina și m-am apropiat din nou de oglindă. Eram tot livid, iar în ochi mi se citea nehotărârea. Primul gând a fost să mă predau la miliție și să spun totul așa cum s-a petrecut. Socoteam că așa este mai înțelept decât să trăiesc cu teama în suflet cine știe cât timp, dar după ce m-am liniștit, m-am gândit să inventez că l-am găsit acolo. Cum l-am găsit? Aici mi se încurca rațiunea. Apoi m-am gândit să spun o parte de adevăr, la care să adaug că Jenel, fiind beat a căzut și s-a lovit cu capul de traversă. Sau să spun că ne-am certat și l-am îmbrâncit, dar de ce l-am ascuns? Nu merge, tot mă arestează. Mai bine nu spun nimic și, poate nu mă prinde miliția. Dacă ninge așa toată noaptea, nu-l mai găsește nimeni până la primăvară.

- Aici raționamentul tău a funcționat corect. Cadavrul lui Jenel nu a fost descoperit decât la începutul lunii februarie, când doi lucrători de la calea ferată din Tulcea au mers și au luat traverse din stiva în care tu îl ascunseseși. Au anunțat miliția și a început cercetarea. Așa am ajuns să te caut, dar n-a fost ușor.

Vlad mă privea cu respect și clătina din cap. La un moment dat a spus încet:

- Îmi pare rău că v-am dat de lucru atâta timp.

- Continuă, te rog!

- Tot gândindu-mă, oboseala a pus stăpânire pe trupul meu și am adormit. Noaptea a fost groaznică, întrucât o bună parte din ea am vista. Mă trezeam transpirat și speriat, încercam să dorm, dar visul continua sau se repetau mereu aceleași scene de coșmar. Se făcea că Jenel plângea și îmi cerea apă, cu fața lui îmbujirată așa cum o știam eu. Eu îi spuneam că nu am apă, iar el mă întreba: „De ce ai făcut-o? Tu erai prietenul meu. Ce va zice Lenuța?” Acum chinul meu era mai mare decât al lui Jenel. El scăpase, iar eu rămăsesem cu strădania zilnică de a supraviețui cu spaima în oase, nesigur pe clipa trăită și cu conștiința încărcată.

- Crezi în Dumnezeu? I-am întrebat.

- Nu prea. Știi că noi am fost pionieri și credința nu mai este la modă. Mama era credincioasă și se ducea des la biserică, însă noi am fost crescuți ca haiducii. Totuși, acum, cu toate necazurile prin care am trecut, cred că există o forță supranaturală undeva care ne influențează și mă tem.

- Cât ai sta la hotel „Egreta”?

- Trei zile. V-am spus că la început am avut intenția să mă predau la miliție, apoi am vrut să știu dacă a fost găsit cadavrul și dacă se fac cercetări, după care urma să plec acasă.

Când m-am trezit dimineața și am privit pe fereastră, afară era un viscol care reducea vizibilitatea la mai puțin de zece metri. M-am îmbrăcat și am coborât în restaurant să mănânc ceva. În timp ce mâncam, la difuzorul din sală se anunța că vântul suflă puternic peste tot, iar liniile ferate au fost troienite de viscol,

întrerupând circulația trenurilor în zona Bărăganului și pe Valea Prahovei. Am plătit și am ieșit pe strada Republicii, în fața hotelului unde doi salariați ai restaurantului se căzneau să dea zăpada la o parte de pe trotuar pentru a face loc clienților.

Mi-am adus aminte de Jenel și cu gulerul ridicat la scurtă, m-am îndreptat spre gară unde m-am interesat de mersul trenurilor. Știrea de la radio era exactă, dinspre Constanța nu venise niciun tren până la ora 10.00. Mi-am continuat drumul pe linia căii ferate, până la locul unde-l ascunsesem pe Jenel mort; pe linie zăpada era de 10-15 centimetri, iar din loc în loc era îngrămadită în troiene, dovadă că nu mai trecuse prin acel loc niciun tren, altfel plugul din fața locomotivei ar fi nivelat-o. M-am apropiat încet de „stiva de traverse”, fără a coborî de pe linie, pentru a nu lăsa urme pe zăpadă și am privit cu interes. În locul știut, viscolul depozitase o cantitate de zăpadă care ajungea aproape de înălțimea stivei. M-am întors la hotel pe același drum pe care venisem, , dar ceva mai liniștit. Acum eram sigur că locul nu fusese descoperit și cercetat.

Viscolul a încetat în dupăamiaza acelei zile, dar trenurile tot nu mergeau. M-am gândit să stau la hotel, că bani aveam și să plec când totul va fi în siguranță.

Într-o zi, plimbându-mă prin fața hotelului, l-am întâlnit pe fostul meu coleg de la IAS Tulcea, Damian Istudor.

- Ce faci, măi, Vlade? Pe unde mai trăiești mă, băiete, de nu te vede omul cu anii? a strigat el când m-a văzut.

- Am lucrat la ferma Niculițel, iar acum vreau să merg acasă la ai mei și nu merg trenurile din cauza viscolului. Stau de trei zile la hotel și aștept.

- Ești singur?

- Da, singur.

- Nu vrei să mergi cu mine la Sfântul Gheorghe, acasă la mine? Vezi și tu cum trăim noi în deltă, iar între timp stă și ninsoarea și se pornesc trenurile.

- Aș merge, măi, dar vreau să petrec și eu anul nou acasă, cu mama și cu sora mea.

- De cât să stai aici, la hotel, ai face bine să mergi cu mine. Mergem în obor, că azi e zi de târg și acolo găsim noi pe cineva din sat cu căruța sau cu sania, veniți să-și facă târguieli pentru sărbători.

- Merg! m-am hotărât eu pe loc, mai ales că nu aveam nici chef să plec acasă. Mă tot săcâiau coșmarurile de noapte și mă bătea gândul să încerc – nu știu cum – să aflu dacă miliția știe ceva de cadavrul lui Jenel.

- Ia-ți bagajele și hai să mergem în oborul din oraș! a spus Damian. E nevoie să te ajut și eu?

- Nu am decât o raniță cu câteva bulendre. Nu știi și tu cât bagaj are un muncitor de IAS?

- Atunci te aștept aici, dar grăbește-te ca să-i mai prindem în târg pe consătenii mei!

Am urcat în hotel și mi-am luat ranița, apoi am coborât la recepție și am lăsat lăsat cheia, achitând restul ce aveam de plată. Sacoșa și alte obiecte ale lui Jenel pe care le-am considerat inutile, le-am aruncat la coșul de gunoi încă din a doua zi de ședere în hotel, când îmi verificasem toate obiectele.

- Gata? m-a întrebat Damian, zâmbind.

- Gata! Putem merge!

- Trecem mai întâi pe la magazine să cumpăr și eu cele trebuitoare pentru acasă. Data trecută când am fost, mama mi-a dat o listă cu zahăr, sare, ulei, gaz, lumânări, covrigi, mere, bomboane și altele.

Pe la prânz am ajuns în târgul despre care spunea Damian și a început să-și caute consătenii prin mulțime. Eu mergeam cuminte în urma lui. La un moment dat îl aud explodând de bucurie:

- Ce faci, unchiule? Ești singur?

- Nu, mai e cu mine Fidosei Bondarencu, vecinul meu din colțul uliței. Aici mai sunt încă vreo două sănii cu cei din sat, a răspuns Feodorov Ivan, unchiul lui Damian.

- Căruța nu merge? a întrebat Damian.

- Nu poate trece prin nămeții înalți care s-au troienit pe drumul mare. Așa, cu sania, mai ocolim și pe câmp și tot trecem, ca să putem continua drumul.

- Când ați venit?

- Ieri pe la prânz. Am stat la un cunoscut de-al meu pe care îl cunosc de când era flăcău în satul Valea Nucarilor. Acum e căsătorit și are gospodăria lui la intrarea în oraș când vii dinspre noi.

- Ești pregătit de plecare sau mai ai treabă?

- Am avut un vițel de anul trecut pe care l-am vândut aici, în târg și mi-am cumpărat pentru casă gaz, zahăr și ce știi și tu că lipsește pe la noi în sat. Îl aștept pe Fidosei să vină din oraș și mergem. Are el aici o fată la gazdă și s-a dus s-o ia acasă de sărbători.

- Ne iei și pe noi acasă, unchiule? a întrebat Damian, arătând spre mine.

- Sigur că vă iau. Dar flăcăul al cui este?

- E de lângă București, nu este de aici. Am lucrat amândoi la IAS Tulcea și suntem prieteni.

- Asta e bine. Prietenia este un lucru frumos.

Am pus bagajele în sanie și am așteptat. Din mulțime și-a făcut apariția un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu o barbă căruntă pe piept, îmbrăcat cu o șubă groasă cu gulerul mare din blană de miel, însoțit de o tânără domnișoară cochet îmbrăcată, despre care am aflat că este elevă în clasa a X-a la liceul „Spiru Haret”.

Am urcat toți în sanie și am pornit spre Sf. Gheorghe. Când am ajuns în satul Beștepe am dat peste un accident: un tractor călcase cu roțile din spate peste o sanie și un copil care-i apăruse brusc în față, venind de pe un deal din dreapta șoselei. Cercetarea accidentului o făcea locotenentul Ungureanu pe care îl

cunoscusem în urmă cu un an de zile când ne controlase și nouă buletinele la IAS Tulcea. M-am apropiat de el cu intenția să spun despre faptul că l-am omorât pe Jenel, dar el m-a apostrofat și chiar a țipat la mine să plec din locul unde făcea cercetare. „Am să vă spun ceva foarte interesant” am susținut eu. „Pleacă de aici că nu am timp de tine acum!” și am plecat la sanie, continuându-ne drumul spre Sf. Gheorghe unde am ajuns aproape de miezul nopții.

„Poate este mai bine așa – mi-am zis. Am timp să chibzuiesc mai temeinic”.

- Cunoașteți comuna noastră? m-a întrebat pe drum, domnul Feodorov, unchiul lui Damian, scoțându-mă din starea de visare.

- Nu am fost pe aici niciodată.

- Vara e frumos la noi, dar acum urlă lupul, bat viscoalele și zăpezile, îngheță Dunărea, iar marea mugește și ridică valuri mari cât casa, făcând mormane de ghiață pe mal. Câteodată este urât și primăvara, mai ales când vin apele mari și ne inundă. Dar noi ne-am născut aici și ne-am obișnuit cu toate, fie ele bune sau rele.

Sania ne-a lăsat întâi pe mine și pe Damian, apoi a continuat drumul în lungul uliței.

Damian a deschis poarta, apoi a bătut încet în geamul de la camera în care știa că doarme mama lui.

- Cine-i? s-a auzit o voce de femeie.

- Eu, mamă, Damian! a răspuns acesta. Deschide!

S-a auzit zăvorul, apoi ușa s-a deschis și a apărut mama lui Damian.

- Ce-i cu tine la ora asta din noapte? Cu ce ai venit?

- Am venit cu sania cu unchiul Ivan, pe care l-am găsit la târg, dar am venit cam încet că drumu-i greu. S-a așezat zăpada în troiene, așa cum a adus-o viscolul pe șosea.

- Dumnealui cine este? a întrebat ea, arătându-mă.

- Un coleg de-al meu. Va sta câteva zile la noi, până când vor începe să circule trenurile.

- Dar nici trenurile nu merg? s-a mirat ea.

- Nu. Viscolul se pare că a fost mai rău în țară decât pe la noi, pe aici.

- Ați mâncat ceva? a întrebat mama lui Damian.

- Nu. Dă-ne ceva mai ușor, că vrem să dormim, suntem obosiți de pe drum. Până atunci noi vom bea o țuică.

Varvara, mama lui Damian ne-a adus o farfurie cu icre și câte două ochiuri, apoi ne-a propus:

- Dacă vreți mâncare, am borș de pește foarte bun.

- Lasă, mamă, că ne dai mâine borș. Dar cine a prins pește pe vremea asta?

- Moș Ifrim prinde la vârșe câte unul-doi și mi-a dat și mie unul mare.

- Bei și dumneata o vodcă sau îți pun vin?

- Nu vreau acum, noaptea. Poate mâine.

Familia lui Damian avea o casă mare, dar numai o cameră era încălzită, încât Varvara s-a dus să doarmă la bucătărie, unde era cald și avea un pat, iar pe noi ne-a lăsat să dormim în camera ei.

A doua zi, după ce am mâncat, i-am propus lui Damian să-mi arate marea și locul unde se varsă Dunărea în mare. M-a dus peste tot și mi-a arătat, în special locurile unde pun oamenii din sat scule de pescuit pentru a prinde pește.

Afară era liniște și deoarece nu bătea vântul și nu mai ninge, ni se părea că era chiar cald. Damian m-a văzut aruncând cu bulgări de zăpadă în Dunăre și s-a apropiat de mine, înrebându-mă:

- Ce e cu tine? Spune-mi, ce ai?

- Nimic. Ți se pare ție.

- Măi Vlade, eu te cunosc altfel. Ia spune, ce ai pățit?

- Nimic, am răspuns eu cu alt ton.

- Orice mi-ai spune, eu te văd că nu ești în apele tale.

Ne-am întors acasă după prânz, obosiți de atâta umblat.

- De ce ați întârziat atât? ne-a certat Varvara. Eu vă aștept de o oră cu mâncarea caldă.

- I-am arătat lui Vlad cât de întinsă este comuna noastră și ce peisaje sălbatice are, a răspuns Damian. Dacă și mâine este tot așa de frumos, mergem la pescuit. Ce zici, Vlad, mergi cu mine? Instalăm vârșele și carmacele și să vezi ce pește mare prindem.

- Merg, dacă mă înveți cum să fac, că eu nu știu!

- Mă, tu te prefaci că nu știi, dar să tragi la vâsle poți, că doar nu este mare lucru. Dar vedem noi mâine.

- Nu știu, măi, Damiane, ți-am spus cinstit.

- Doar nu te-ai supărat acum, că te-am contrazis?!

- De supărat nu m-am supărat, dar nu-mi place ca cineva să se îndoiască de cinstea mea, de cuvântul meu.

La masă ne-a fost servit un borș pescăresc nemaipomenit de bun și știucă umplută. La început a stat și Varvara cu noi, după care a strâns vasele de pe masă și ne-a lăsat singuri în fața unei sticle cu vin. La un moment dat am simțit nevoia să vorbesc și am ridicat paharul.

- Hai noroc! Măi, prietene, azi vreau să beau ca să-mi fac curaj, că am sufletul greu.

- Te-am văzut, Vlade, de la malul Dunării, dar n-ai vrut să-mi spui nimic. Probabil e la mijloc o fată?

- Aș vrea ca nimeni să nu mai fie supărat pe mine.

- Noroc! Să dea Dumnezeu să fim sănătoși și să avem noroc în toate! a urat Damian.

- Vreau să beau, să dorm, să uit tot ce am făcut în scurta mea viață, bun sau rău!

Deși ne-a apucat seara tot cinstindu-ne, dar mai mult discutând și amintindu-ne de perioada în care lucrasem împreună la IAS Tulcea, apoi de zilele petrecute la Mamaia, în corturile din camping din vara anului 1962, înainte de a ne culca, i-am spus:

- De anul nou vreau să fiu acasă cu mama și sora mea, că altfel se supără. Văd că vremea s-a îmbunătățit și poate merg și trenurile.

- Tocmai de aceea am spus să mergem la pescuit, iar când pleci acasă, să iei și tu un pește bun cu tine.

- Mergem, măi, Damiane, mergem! am răspuns vesel. Mai am la dispoziți două zile.

- Așa te vreau, Vlade, ca pe vremuri! a exclamat el.

Dimineată, după ce ne-am sculat, am luat barca pe umeri și am dus-o la malul Dunării, apoi ne-am întors și am luat sculele de pescuit și vâslele (ramele).

Am pregătit totul în barcă, apoi am împins-o ușor în apă, urcând și noi. Damian avea cizme de cauciuc cu carâmbul lung și a urcat ultimul.

- Treci pe bancheta de la vâsle! Trebuie să înveți să manevrezi barca, iar eu să instalez sculele. Hai, că merge repede, nu durează mult! Mai ales dacă mă asculți și faci așa cum îți voi spune.

Damian avea dreptate, nu era chiar așa de greu să tragi la rame și să știi direcția, dacă respecti anumite reguli. În maximum o jumătate de ceas, atât cârligele pe care el le numea carmace, având niște dimensiuni destul de mari față de undițe, cât și vâștile, un fel de coșuri cu plasă prinsă pe niște cercuri, fuseseră instalate în apă, în locurile știute de Damian, de pe vremea copilăriei sau când lucrase și el în echipă cu alții.

- La noapte venim și le scoatem!

- Dar poți să le vezi noaptea? mi-am manifestat eu nedumerirea, care i-a provocat imediat râsul.

- În primul rând mă bazez pe faptul că cunosc bine fiecare scobitură din mal unde le-am instalat, iar apoi, pot să-ți spun că le-am dublat cu niște semne ale mele, ca să le pot găsi ușor. Asta este treabă deșteaptă! s-a lăudat Damian, afișând un aer de învingător.

Ne-am întors acasă, făcând operațiunea inversă cu barca și ramele.

- De ce n-o lăsăm aici, pe mal? l-am întrebat eu, arătând spre barcă.

- Lotca asta costă în jur de zece mii de lei și se pot găsi oameni care au nevoie de ea. Și apoi să știi că pe Dunăre, în această perioadă pescuitul este interzis.

Avea dreptate Damian. Mă gândeam că, ajutându-l pe el la pescuit, eram încă o dată infractor. Dar asta era o faptă ușoară față de piatra de moară pe care o aveam legată de picior și care-mi otrăvea sufletul, fără să-mi lase o clipă de liniște.

Seara am luat din nou barca în spate și ramele și am dus-o la malul Dunării, lăsând-o la apă, după care ne-am îndreptat încet spre locul unde instalase Damian sculele. Peste puțin timp a ieșit și luna care strălucea destul de tare, cu excepția unor pauze în care o acopereau norii denși de zăpadă. Astfel că, ajutați de cunoștințele și semnele lui Damian, sprijiniți puțin și de lumina lunii, am reușit să controlăm sculele și să adunăm peștele prins pe care l-am depozitat în cutia bărcii.

În timp ce îl ajutam pe Damian să ridice în barcă un pește mare care era prins în cârlig (carmac), când l-am luat în brațe, peștele s-a zbatut tare, ajungându-mi pe umărul drept. Deodată am simțit o junghietură și apoi o arsură în umăr și în lungul mușchiului, dar n-am dat atenție, fiind înfierbântat și preocupat să ajut. Captura din această seară a fost foarte bună și ne-am întors acasă mulțumiți și cu tolba plină.

- Ne-a ajutat mult și luna, pe lângă truda noastră! recunoaște Damian.

- Dar și eu te-am ajutat și la rame și la strâns peștele.

- Nu contest munca ta, prietene, dimpotrivă! Dacă mergeam singur, mă descurcam foarte greu, poate făceam o baie în Dunăre când trebuia să ridic peștele așa greu.

La întoarcere spre casă, a vâslit Damian, motivând că este nevoie să ne întoarcem mai repede.

Când am intrat în casă cu peștele, la lumină, Damian a văzut puloverul meu rupt la umărul drept și plin de sânge pe toată mâneca și pe piept.

- Ce ai pățit la umăr? m-a întrebat el speriat.

- Nu știu. Simt că mă arde puțin, dar nu cred că este mare lucru, poate vreo zgârietură.

- Dezbracă-te!

Când mi-am scos puloverul și cămașa, pe mușchiul brațului drept, aproape de umăr era o tăietură adâncă din care privea o carne roșie cu marginile ușor învinețite. Cămașa, maieul și puloverul erau îmbibate de sânge până în dreptul centurii de la pantaloni.

- E o rană destul de urâtă! a exclamat Damian. După cum arată, este făcută de un cârlig care este foarte ascuțit și a pătruns destul de adânc. Nu înțeleg de ce ți-a ajuns tocmai la umăr?

- Poate când am ridicat peștele acela mare care se zbătea.

- Mamă! a strigat-o el pe Varvara la bucătărie.

- Da, mamă!

- Te rog să ne aduci repede niște apă fiartă și un prosop curat, că avem o problemă!

- Ce ați pățit? a strigat ea speriată, apărând în prag.

- S-a înțepat Vlad într-un carmac. Hai repede!

Din acel moment am devenit bolnavul casei. Damian mi-a spălat rana cu apă fiartă și mi-a legat brațul strâns cu niște cârpe albe, curate. La început mi s-a părut că exagerează cu măsurile lui de precauție, încât l-am luat puțin în derâdere, mai ales când am mâncat și ne-am veselit cu câte o vodcă.

Peștele l-a curățat el ajutat de Varvara, iar pe mine m-au izolat în cameră ca pe un pacient veritabil, punându-mi pe masă, lângă pat, un vraf de ziare vechi, niște reviste îngălbenite de vreme și o carte de basme scrise de Ion Creangă.

Noaptea mi-a fost tare rău, încât nu s-a putut odihni din cauza mea nici Damian care a stat mai mult lângă perna mea, cusută de mână cu modele de pușori de găină. Mi-am desfăcut

bandajul de câteva ori pentru a-mi controla rana. Mâna mi se umflase tare și un ticăit ritmic simțeam în ea și în toată partea dreaptă a pieptului. În casa lor nu se găsea niciun fel de medicament, constatare pe care am făcut-o mai târziu când se întrebau ce să-mi facă. Se vedea treaba că ei fuseseră destul de rezistenți și nu fuseseră bolnavi niciodată pentru a folosi medicamente.

- Ce facem cu el? îl întreba Varvara. De unde luăm un medic?

- Medic nu se află pe nicăieri până la Tulcea, dar cum să ajung cu el acolo, la spital? Sunt aproape 60 de kilometri, iar vremea ne este potrivnică, răspundea prietenul meu, care avea o figură de om pierit.

În acea noapte ninsese viscolit și continua furtuna de zăpadă, care s-a prelungit încă vreo două zile și nopți.

Damian mă cerceta mereu dacă dorm, dacă am temperatură și clătina neîntrerupt din cap a pagubă mare.

- Ce să fac cu tine, Vlade? Zăpada este prea mare și viscolul nu stă deloc. Nimeni nu se încumetă să facă un drum cu sania până la spitalul din Tulcea pe o asemenea vreme. Te-aș fi dus eu cu barca, dar Dunărea a înghețat complet și nu știu ce să mai fac.

Îl auzeam slab, ca prin vis cum se văicărea. Pe fața lui citeam părere de rău că m-a invitat la el acasă și acum îi stricasem tot rostul. Anul nou îl prinsesem cu toții în această stare de necaz pe care le-o pricinuisem și lor din neatenția mea și urmarea neplăcută, Avea dreptate să-și reproșeze proasta inspirație de a mă invita și să fie mâhnit. Cu toate acestea încerca să-mi dea curaj ca să pot lupta împotriva infecției care mi se întindea în toată mâna și în cap. Eu luptam contra febrei, dar în afară de apă caldă și schimbarea pansamentului, ei nu puteau face altceva. Îi auzeam discutând mai mult în șoaptă.

- Toată noaptea geme și delirează, spunea Damian.

- Rana este destul de adâncă, mamă. După cum arată s-a obrintit și cred că are deja infecție de s-a umflat atât de mult. În starea în care este, numai doctorul îl mai poate vindeca. Trebuie să facem ceva, altfel moare și este păcat de el, că este băiat tânăr, nici n-a apucat să-și trăiască viața.

- Doctor este tocmai la Tulcea și nu există nicio posibilitate de transport, a spus Damian, dezarmat.

S-a așezat pe un scaun lângă pat, punându-și coatele pe genunchi și și-a lăsat bărbia în palme, chibzuind la ce ar putea face pentru mine în condițiile date. Deodată s-a ridicat în picioare și s-a adresat Varvarei:

- Stai dumneata cu el până mă întorc?

- Unde te duci?

- Mă duc să-l chem pe moș Ifrim. El știe ce se poate face în astfel de cazuri. Îmi aduc aminte de când eram copil și l-a salvat pe Mitrofan, un pescar care se infectase când s-a înțepat primăvara, într-un cui ruginit de la lotca lui pe care o repara.

- Cheamă-l, dar mă tem să nu-i fie mai rău! a încuviințat Varvara cu un glas aproape stins.

A îmbrăcat șuba, și-a pus păslarii în picioare și a ieșit în viforita de afară, care acoperise toate cărările cu nămeți mari, de nu se vedeau nici gardurile de la curțile oamenilor, după cum îi auzeam spunând.

După un timp s-a întors cu cineva. Îi auzeam scuturându-se de zăpadă în antreu și suduind capriciile vremii. Ușa s-a deschis și în cameră a intrat, odată cu Damian, un bărbat de vreo 55-60 de ani, bine legat la trup și cu o barbă serafică aproape albă, care-i acoperea tot pieptul ca o mătură cu fire maronii și albe aproape în părți egal distribuite. Privindu-mă a încercat să mă veselească și a spus: „Dobroe utro!” (Bună dimineața!) în limba lui lipovenească, deși vorbea corect românește. Mai târziu am aflat că este ceva rudă cu familia lui Damian și se numește Ifrim Zevedei.

Moș ifrim m-a privit atent cu ochii lui de viezure, după care mi-a pipăit fruntea cu mâna lui mare.

- Fierbințeală mare! Aveți în casă vată, tifon, tinctură de iod?

- Nu avem, a răspuns Varvara. Noi n-am fost bolnavi niciodată. Poate, așa, o durere de cap sau curent...

- Aduceți-mi un vas cu apă caldă, două prosoape și cârpe curate!

Moș Ifrim și-a scos haina de pe el, și-a suflecat mânecile la pulover și la cămașă, apoi și-a scos din buzunar briceagul – nelipsitul lui briceag cu care-și altoia pomii fructiferi din grădină, cum zicea Damian – i-a încercat tăișul în palma lui aspră și plină de bătături, după care s-a apropiat de fața mea, spunându-mi la ureche:

- Nu te speria, tinere! Te fac eu bine îndată, numai să nu fie rana prea rea, iar eu să fi fost chemat prea târziu. Barba lui stufoasă îmi gâdila fața, iar căldura lui îmi făcea bine. Deși nu-mi dădeam seama ce urma să-mi facă, i-am răspuns, dezamăgit, tot în șoaptă:

- Nu mă mai poate face bine nimeni. Poate aruncându-mi bolovani peste sicriu înainte de a închide mormântul.

- Curaj, băiete! Nu-mi place cum gândești.

În cameră au intrat Damian și Varvara, aducând cele solicitate de moș Ifrim. Le-au pus pe un scaun lângă pat.

- Dezbracă-! i-a spus moș Ifrim lui Damian, care s-a grăbit să-mi scoată cămașa și maieul de pe mine.

Rana nu se închisese complet, dar mâna era umflată peste măsură și se învinețise și mai jos de cot. Când a pipăit-o cu degetele, Ifrim a strâmbat din nas și a clătinat din cap.

- Aici e puroi! Mult puroi! aproape a strigat el, manifestându-și repulsia și grija, în același timp. De ce nu m-ați chemat mai devreme? i-a reproșat lui Damian întârzierea. Nu sunt sigur dacă voi reuși după atâta vreme, dar de încercat trebuie să încercăm. Ai vodcă în casă, Varvară?

- Avem, că au adus băieții ăștia de la oraș când au venit.

- Adu-o repede! Așa. Pune un pahar mare, plin! Dă-i-l să-l bea forțat, pe tot! Așa... Acum te așezi cu genunchiul pe pieptul lui și să ai grijă să nu miște brațul, până când ți-o spune eu. Ține și tu de mâna asta beteagă, Varvară! Așa ... acum e bine.

Vodca și-a făcut repede efectul, amestându-mă, deoarece nu mâncasem nimic câteva zile. Îmi mai amintesc doar cum îmi spăla moș Ifrim brațul cu o cârpă cu apă fierbinte pe care abia o suportam, apoi cum a așezat mâna mea întinsă pe ea, pregătindu-mă pentru „operație”, privindu-mă în ochi, insistent.

Ca o fulgerătură, briceagul din mâna moșului a pătruns în umflătura brațului meu și nu am mai știut nimic. Abia a doua zi când mi-am revenit, mi-a povestit Damian: „Din rana infectată a tâșnit în toate părțile, până și pe fața bătrânului, un lichid galben, amestecat cu negru, roșu, roz și alte culori greu de definit.”

Damian povestește a doua zi: „Eh! Cât de multă mizerie a colectat rana asta! a exclamat moș Ifrim. Peste două zile, infecția asta i-ar fi adus moartea. Țineți-l tot așa până reușesc să-i storc tot puroiul!”

„Ți-a spălat rana cu apă fiartă, apoi a turnat pe ea restul de vodcă din sticlă și te-a pansat strâns cu cârpe curate. Tu ai mai bâlbâit niște cuvinte neînțelese, după care ți-a pierit glasul și numai buzele se mai mișcau, șuierând uscate. Rămăseseși nemișcat de parcă ți s-ar fi stins ultimul licăr de viață. Bătrânul s-a cutremurat, dar urmărindu-ți zvâcnirile încete ale pieptului și respirația liniară, a început să se liniștească.” „Și-a pierdut cunoștința, dar va rezista, ne-a anunțat el. Are constituție robustă și tinerețea este de partea lui” a mai adăugat el privindu-te.

Tu horcăiai ritmic, apoi treptat ai început să respiri liniștit, iar în final, ai adormit. Am rămas lângă tine toată noaptea, cu excepția lui moș Ifrim care a plecat să dea mâncare la oi, după care s-a întors. Când a văzut că ți-a scăzut temperatura, a plecat și nu a mai venit. Îl aștept să apară din clipă în clipă, că așa este el. Mereu spunea: „Lăsați-l să doarmă, că somnul îi face bine!”

... N-a trecut mult și în antreul casei s-au auzit voci și zgomotul specific cum se scutură cineva de zăpadă de pe picioare, apoi ușa s-a deschis și a intrat moș Ifrim, însoțit de Varvara. S-a apropiat de mine și m-a privit drept în ochi, spunând:

- Bună dimineața! Ai înviat? Bine ai venit printre noi!

- Bună dimineața! i-am răspuns eu încet, deoarece nu prea aveam putere să vorbesc.

Îi priveam pe fiecare în parte ca atunci când i-aș fi văzut pentru prima dată. Varvara mi se părea că este o femeie fără tinerețe și fără bătrânețe și, deși știam că este mama lui Damian, o priveam curios. Mi se părea că este slabă, frumoasă totuși, înaltă și cu o figură serioasă. Că era frumoasă asta era adevărat, dar nu era defel slabă, dimpotrivă, dar așa o vedeam eu. Pe salvatorul meu îl vedeam, în închipuirea mea, îmbrăcat în halatul alb de doctor, peste care trona barba lui mare cât mătura.

- Acum trebuie să te hrănești pentru ca să te înzdrăvești! Eu am făcut ce am putut, dar de îndată ce te vei simți în putere trebuie să te duci la spitalul din Tulcea ca un doctor să te vadă și să-ți facă injecția antitetanos și cele pe care le consideră el de trebuință. Văd că vremea se îndreaptă, nu mai ninge și afară a ieșit chiar soarele.

- Era și timpul! a intervenit Varvara. Viscolește de câteva zile, de credeam că nu se mai oprește.

- Dacă e vremea bună, îl rog pe unchiul Ivan Feodorov să ne ducă la Tulcea cu sania, că pe data de șapte trebuie să mă prezint și eu la servicii, a spus Damian.

Au urmat câteva zile calde, iar soarele se arăta mai des printre norii albi aducători de zăpadă. M-am plimbat cu Damian până departe, pe malul mării unde am văzut apa înghețată pe mal, cu forme curioase, semănând cu niște stânci.

- Ce liniște este aici, la voi! am deschis eu discuția.

- Este liniște iarna, dar și mult pustiu, mai ales în perioada în care este înghețată și Dunărea. Atunci comuna noastră este ca o

insulă izolată de restul lumii. Nu se aud decât vuietul mării și viscoalele care se reped spre noi din nord sau de pe mare.

... Plimbarea și soarele îmi făceau bine, iar când ne-am întors acasă am mâncat cu poftă.

- Poți să faci rost de o sanie și să plecăm mâine la Tulcea? I-am întrebat pe Damian după ce am mâncat.

- Te simți în putere să suporti drumul?

- Cred că da. Au încetat junghiurile în braț, doar câte un țâcănit îmi mai aduce aminte că am o rană.

- După ce terminăm discuția noastră, merg la unchiul Ivan să-l rog să ne ducă, dacă vrei. Mă temeam că n-ai să poți rezista pe drum. Sunt totuși 60 de kilometri de mers și cine știe ce mai întâlnim pe drum.

- Vreau să plecăm. Am stat destul aici.

Când s-a întors Damian acasă, avea pe față un zâmbet larg, de om mulțumit.

- S-a făcut! Măine la prima oră plecăm. Merg cu noi și domnișoara liceană cu care am venit de la Tulcea, că începe și ea școala.

Ne-am pregătit bagajele de seara pentru a nu zăbovi la ora plecării. Noaptea eu nu prea am dormit cu gândul la plecare, peste care se suprapuneau și alte gânduri care-mi bântuiau conștiința. De dimineață ne-am sculat înainte de răsăritul soarelui, am mâncat și am băut un pahar de vin „ca să ne fie cald pe drum”, cum ne îndemna Varvara, mama lui Damian. Când a sosit sania la poartă, ne-am luat rămas bun de la Varvara, pe care am sărutat-o pe obraz cum făceam cu mama ori de câte ori plecam de acasă. Mi-a urat drum bun și însănătoșire.

La streășina casei soarele făcea ca zăpada de pe acoperiș să se topească și să curgă în fire subțiri.

Pe câmp totul era alb, iar zăpada sclipea în razele soarelui de ne orbea. Aerul era rece totuși, dar atât de pur că îl simțeam până în fundul plămânilor. Nu mai mersesem cu sania pe zăpadă

de pe vremea când eram copil acasă și mă amuza mersul cailor care țineau cozile sus și mergeau în trap, făcând să le sară zăpada de sub copite până la noi, în sanie. Aceasta aluneca peste omătul alb care, încă, scârțâia sub tălpile de lemn lustruit; soarele nu reușise să-i înmoaie crusta căpătată de la geruiala din nopțile precedente.

La Tulcea am ajuns pe la orele amiezii. Mai întâi am trecut pe la gazda liceenei, iar după ce am lăsat-o pe ea ne-am dus la spitalul raional.

- De aici ne descurcăm singuri. Poți să te întorci acasă, unchiule, că ai drum lung de făcut și să nu te apuce noaptea! a spus Damian.

- Apoi, dacă e așa, eu vă las. La revedere!

- La revedere și îți mulțumim mult! am spus amândoi.

Unchiul Ivan a întors sania și a plecat spre Sf. Gheorghe, iar noi am intrat în curtea spitalului. Când am ajuns pe holul de la intrare și am spus despre ce este vorba, o tânără în halat alb ne-a condus la cabinetul doctorului Munteanu, care ne-a ascultat cu atenție, după care ne-a condus într-o sală de operații.

- Dezbracă-te! mi-a spus el, privindu-mă fix.

M-am dezbrăcat încet să nu mă lovesc la rană. În sala de operații mirosea puternic a spirt, iod și medicamente, iar un grup de instrumente medicale ne priveau dintr-o tavă așezată pe o masă de sticlă. Mi-a privit mâna, mi-a ridicat-o în sus, m-a întors cu spatele spre el, apoi iar cu fața și a strâns locul rănit cu două degete care m-a făcut să scot un „ah!” de durere.

- Asta se vede de la o poștă că a fost o cangrenă în fază avansată, măi, băiete. Cine a tăiat-o?

Eu și Damian ne-am privit pe furiș, fără să răspundem.

- V-am întrebat cine a tăiat-o, că asta este o tăietură de cuțit! a spus doctorul pe un ton amenințător. Să nu încercați să mă mințiți, că nu ține! Dacă nu vreți să-mi spuneți, anunț miliția și procuratura, ca să cerceteze ei ce s-a întâmplat.

Damian a luat asupra lui totul, spunându-i povestea întocmai, fără a-i pomeni numele lui moș Ifrim.

- Ei l-am tăiat, domnule doctor. Se infectase și se umflase brațul, apoi a început să se înnegrească. Știți că la noi nu este niciun cadru sanitar, apoi viscolul care a fost și am făcut ce am putut ca să-i salvez viața, și-a încheiat Damian relatarea.

După ce mi-a mai privit o dată brațul, dr. Munteanu i-a pus mâna pe umăr lui Damian și a spus:

- Bine ai făcut că ai tăiat rana infectată, că altfel murea. Ai avut mare curaj. Dacă n-o făceai, infecția trecea în sânge și se generaliza, apoi murea.

S-a întors, apoi, spre mine și mi-a spus râzând:

- Ai avut mare noroc să dai peste un om curajos ca el, că majoritatea oamenilor se tem și nu intervin deloc. Acum vom dezinfecta rana, coasem aici unde nu vrea să se prindă carnea și-ți facem niște injecții profilactice. Îți dau o rețetă și te sfătuiesc să urmezi tratamentul până te vindeci complet. Asta dacă vrei să te vindeci.

- Vreau, domnule doctor. Vă mulțumesc! am mai spus eu în timp ce mă îmbrăcam, iar dr. Munteanu își strângea instrumentele cu care lucrase.

Am ieșit în stradă și am coborât spre farmacie de unde am cumpărat medicamentele prescrise de medic.

- Hai să mâncăm ceva și să mai stăm de vorbă! mi-a propus Damian când am ajuns la bufetul de lângă gară.

- Să văd, mai întâi, la ce oră am tren! l-am rugat eu.

El a intrat în local, iar eu am mers la gară. Aflând că am tren peste aproximativ o oră, mi-am cumpărat bilet până la București și m-am întors la prietenul meu, în bufetul amintit. Damian ocupase o masă și aștepta să i se aducă comanda.

- Mi-am luat bilet. Am tren la 16,15, l-am anunțat eu.

- Până atunci tocmai mâncăm. Am comandat câte o friptură de vișel în sânge și câte o bere.

- Nu beau alcool. Ai văzut ce a spus doctorul. Încep tratamentul chiar acum pentru că vreau să scap cât mai repede de „pacostea” asta. Chelner! am strigat la unul care stătea rezemat de tejghea.

Când s-a apropiat ne-a prevenit politicos:

- Friptura mai are puțin. V-o aduc imediat.

- Fiți drăguț și aduceți-mi un pahar cu apă! am spus.

- Da, imediat! a răspuns acesta.

Mi-am luat medicamentele, apoi am mâncat, Damian a băut o halbă cu bere, după care am ieșit în stradă.

În stație, locomotiva cu aburi pufăia de zor, gata de plecare la drum. Ne-am strâns mâna prietenește și ne-am despărțit, poate, pentru totdeauna, dar Damian nu știa, încă, acest lucru.

După ce a pornit trenul am ieșit pe culoar pentru a privi locul unde îl omorâsem pe Jenel. Stiva de traverse era tot acolo, înconjurată de un maidan de zăpadă. Am rămas cu coatele pe fereastră, gândindu-mă. Când a venit conductorul, l-am întrebat:

- Mai este vreo linie în țară înzăpezită?

- În Bărăgan, la noi nu. Poate în zona de munte, dar nu știu sigur, mi-a răspuns acesta.

Am ajuns în gară la Medgidia în jurul orelor 20,00 și n-am mai prins legătura cu trenul Constanța – București, care trecuse cu zece minute mai înainte prin stație, așa că am fost nevoit să-l aștept pe cel de 23,10, care m-a dus la București, unde am ajuns la ora 03,30 și iar a trebuit să stau în sala de așteptare până la ora 05,45 când pleca autobuzul de Crevedia. Oboseala îmi accentuase durerea din braț și mă luase cu frig. Începusem să mă tem că mă va întoarce boala. Înainte de plecare spre stația de autobuz, am luat o nouă doză de medicamente cu apă de la o fântână de pe peron, căreia i se mai zice și „țâșnitoare”.

CAP. III - VLAD AJUNGE ACASĂ, DAR NU POATE SUPORTA COȘMARUL CARE-I REVINE ÎN VIS

Un criminal poate să nu fie arestat niciodată, dar dacă se știe urmărit, pe lângă faptul că are permanent sentimentul că este hăituit, îl mai chinuie și coșmarurile care-i fac somnul un calvar. Această stare este mai greu de suportat decât postura în care se află atunci când este după gratii, unde, știindu-se în siguranță, își capătă liniștea deplină. Dar să-l lăsăm, mai bine, pe Vlad să ne povestească mai departe:

- În timpul deplasării cu autobuzul mai mult am dormitat, iar când am ajuns în sat, am luat-o repede spre casă, spunând „bună ziua!” sătenilor întâlniți în cale, mai mult în fugă, fără să angajeze discuții cu ei.

Am urcat cu greutate pe ulița noastră, iar în apropierea porții de la curtea noastră m-am oprit. Simțeam că duc în spate o povară de dincolo de lume. Ninsoarea troienise și regiunea noastră, iar în sat se mai vedeau grămezi de zăpadă rezultate în urma deschiderii pâtiilor spre căile de acces. De la poartă și până la scara care urca pe prispa casei noastre se vedea că a fost luată zăpada și aruncată peste straturile de flori; la fel și de pe lângă casă fusese luată zăpada. „Cine s-o fi dat la o parte? Mama? Sau Lidia?”, mă gândeam în timp ce mă pregăteam să intru în curte. M-am oprit în fața porții cu sficiunea omului care se simte vinovat față de cei dragi. Inima mă îndemna să pornesc înapoi, fără să văd și să mă vadă cineva. Deodată respirația mi-a devenit grea și am stat pe loc ca să privesc casa care, de această dată, mi s-a părut mai mică decât o știam, dar parcă și mai bogată cu podoaba ei de zăpadă. Această ultimă constatare m-a făcut să mă bucur pentru o clipă. M-am scuturat ca de o greutate și am împins poarta cu zgomot, pornind-o pe pârtia care ducea spre casă. Căinii m-au simțit și m-au întâmpinat lătrând cu hârnicie ca în prezența oricărui intrus. I-am dojenit blând, iar ei m-au recunoscut și au început să se gudure în jurul meu, să-și fluture coada, apoi au

îndrăznit să-mi sară cu labele pe piept și să-mi lingă mâinile, scâncind de bucurie. I-am mângâiat duios și le-am vorbit, după care am urcat treptele de la prispă și am intrat în casă. Simțindu-se abandonați, câinii s-au îndepărtat spre fundul curții, dezamăgiți și cu cozile între picioare.

Am încercat să intru dar ușa era încuiată. „Unde o fi mama? Dar Lidia?” Mi-am amintit că Lidia începuse școala, dar mă intriga lipsa mamei de acasă. Am căutat cheia în locul știut și am descuiat ușa, pătrunzând în antreu, apoi în camera mea în care am lăsat și ranița, după care am dat o raită prin toată casa, negăsind pe nimeni.

După vreo jumătate de oră au sosit amândouă. Mama trecuse pe la școală și o luase pe Lidia la terminarea orelor.

S-au bucurat amândouă când m-au văzut, dar m-au dojenit că nu am venit să petrecem împreună sărbătorile de crăciun și de anul nou.

- N-am putut să vin că am lucrat pentru niște livrări de vinuri la export. Am fost liberi numai în zilele de 31 decembrie și 1 ianuarie. Pentru două zile nu puteam veni, am mințit eu ca să scap de dojana lor.

- Acum până când stai? a întrebat mama.

- Până pe 20 ianuarie – am spus eu o dată la întâmplare.

- Ai mâncat ceva?

- Nu. Toată noaptea am călătorit pe tren.

- Hai că mă duc să încălzesc mâncarea și așez masa degrabă, a spus mama. Până atunci voi spălați-vă e mâini!

La masă priveam în farfurie, dar observasem cum mă iscodea mama cu privirea pe furiș.

- Ați avut porc? am întrebat eu arătând spre tigaia în care sfârâiau câțiva cârnați maronii.

- Am avut un purceluș de vreo optzeci de kilograme pe care l-am ținut mai mult cu lături și iarbă până când s-a făcut porumbul, dar pentru noi a fost bun că l-am avut aici și ne-am

făcut pofetele de sărbători așa cum e datina, nu ne-am uitat la alții cum mănâncă.

%

De când am venit acasă nu am ieșit niciodată din curte. Mă gândeam uneori dacă ar fi posibil să iau totul de la capăt și să încep o nouă viață. Răspunsul venea prompt și era „NU”, ceea ce nu-mi convenea deloc. M-am întrebat dacă aș putea relua firul vieții din momentul dinaintea plecării mele de acasă, când mi-am părăsit satul pentru a pribegi prin străini. Aș fi făcut-o cu plăcere, dar în inima mea ceva se veștejise și nu mai putea înflori, fiind acoperit de negura faptelor pe care le săvârșisem și pentru care presimțeam, în adâncul ființei mele, că va trebui să dau socoteală, mai devreme sau mai târziu.

„Accidentul” de la Sf. Gheorghe era doar semnalul, nu „plata” cu care rămăsesem dator. Era clar că aveam arșița și osânda mea, iar liniștea de care beneficiam acum era amăgitoare ca soarele de iarnă, pe care sătenii mei îl numeau „soare cu dinți”. Deci, nici firul nu mai poate fi înnodat odată rupt. Simțeam că toată lumea se prăbușește peste mine în urma celor întâmplate. Am luat câinele și am plecat pe islaz unde am stat câteva ore în ger. M-am întors acasă obosit și sfârșit, abia trăgându-mi picioarele, cu genunchii tremurând, rebegit de frig.

Am intrat, fără zgomot, în camera mea, mi-am scos hainele și m-am întins pe pat, cu mâinile sub cap, gemând de durere, întocmai ca un bolnav. Cred că am și dormit vreun ceas, după care m-am trezit, dar am rămas în aceeași poziție pe gânduri, frânturi de gânduri răzlețe, fără nicio legătură între ele, care roiau vijelios în mintea mea.

În hol se auzeau pași. Mama venise, probabil, să stea de vorbă cu mine. Am închis ochii prefăcându-mă că dorm. Lidia, care venea în spatele mamei, i-a șoptit: „Nu-l trezi, lasă-l să doarmă!”

După ce au plecat ele, am deschis din nou ochii, reluându-mi gândurile: „Ce să fac? Ce să fac? De ce am făcut fapta , știind deja că Lenuța nu mă iubește, chiar ea mi-a spus-o?”

Nu găseam răspunsul și mă frământam în zadar. Afară gerul făcea să scârțâie zăpada înghețată; le auzeam pașii sătenilor care treceau pe uliță, în apropierea ferestrei mele.

Am privit afară. Cerul era senin, iar luna care răsărise, lumina ca ziua, privind pe fereastră în camera mea cu razele ei reci, dar care parcă veniseră să sporească liniștea apăsătoare din încăpere.

Într-o noapte am visat-o pe Lenuța, care era o femeie voinică, cu obrazul sănătos, dar în haine de doliu. M-a oprit și m-a învinuit de moartea lui Jenel, apoi a dispărut și în fața mea a apărut o umbră pe care o vedeam numai din spate ducând în mână un lanț foarte gros la capătul căruia avea un cerc care era prins de gâtul meu, forțându-mă să merg înainte după acea umbră.

M-am trezit transpirat și cu tot trupul încordat și nu știam ce să mai fac. M-am gândit imediat: „Mă va ierta Lenuța vreodată?”

În sufletul meu totul era searbăd și pustiu, ca o casă părăsită și lipsită de uși și de ferestre în care a nins zile și nopți la rând fără oprire. Totul era apăsător și mă strivea, iar mama nu-mi dădea pace, mă tot întreba, zilnic, ce am, ce este cu mine, întrebări care mă scoteau din sărite. La un momet dat i-am spus:

- Măine plec înapoi, mamă!

- Nu ai spus că ai concediu până pe data de 20? Azi este abia 16 ianuarie.

- Așa este, dar tot plec! am spus eu hotărât.

A doua zi, în zori, am plecat la București, iar de acolo am luat trenul spre Constanța, gândindu-mă să-mi încerc norocul la IAS Murfatlar, tot ce știam să fac eu.

În tren m-am întâlnit cu un băiat, ceva mai mare decât mine, căruia i-am povestit că vreau să-mi caut de lucru. Atunci el

mi-a spus că lucrează la IAS din orașul Medgidia, dându-mi mai multe detalii despre procesul de producție.

- Eu aş putea să lucrez acolo? l-am întrebat.

- Cred că poți, dacă zici că ai mai lucrat în viticultură, te primește șeful imediat, că avem deja două posturi libere la depozit. Sunt posturi de muncitori și sper să nu ai pretenții de cine știe ce funcție.

- Nu, nu! Am fost muncitor pe unde am lucrat și tot post de muncitor vreau.

- Atunci, ne-am înțeles. La Medgidia coborâm împreună, mergem la dormitor în căminul IAS-ului, iar mâine de dimineață te prezint șefului de depozit, care va hotărî dacă te angajează. Să știi că e om bun, pâinea lui Dumnezeu! Noi ne-am înțeles foarte bine cu el.

... După discuția avută cu Costică Iosif, viitorul meu coleg, am luat un ziar în mână – uitat de vreun călător – pe care l-am ținut în față, prefăcându-mă că citesc, pentru a-l determina pe Costică să nu mă mai provoace la discuții ca să am răgaz să mă gândesc ce să fac în continuare. Mi-am adus aminte că în buzunarul de la raniță am buletinul de identitate și certificatul de naștere pe numele lui Dogaru Jenel și atunci în minte mi-a încolțit ideea să fac contractul de angajare la noul loc de muncă, folosindu-mă de aceste acte. Ideea era bună, pentru că – ziceam eu atunci – răspundea celor două cerințe: nu sunt găsit de Comisariatul Militar pentru a mă trimite în armată și nu mă descoperă nici Miliția ca să răspund pentru moartea lui Jenel. În plus, nu mai eram nevoit să tot spun că am pierdut buletinul, că urmează să merg să-l scot și altele...

Gândirea mea s-a dovedit a fi bună, deoarece la IAS Medgidia, nea Costache – șeful de depozit – nici n-a vrut să discute cu mine ca zilier. „Eu îți fac contract legal de angajare, cu acte în regulă, așa că fugi repezitor și adu-ți buletinul, altfel nu avem ce discuta!”

Așa am făcut contract pe numele lui Jenel și am rămas angajat din prima zi. Am căutat tot timpul să fac orice muncă îmi cerea pentru a fi apreciat și să nu dau de bănuț în vreun fel, iar șeful și toți colegii de acolo m-au acceptat din primele săptămâni.

În trupul meu răzbăteau dorinți surde, îndepărtate și ispititoare, iar amintirea Lenuței nu-mi dădea deloc pace. Cu toate acestea munceam mult și nu spuneam la nimeni despre eșecul meu în dragoste.

Cel mai greu rezistam coșmarului din visele de noapte care se repetau destul de des, iar țipetele mele îi trezeau pe colegii de cameră care mă înconjurau și mă întrebau: „Ce-ai visat, Jenele?” „Lupii”, le răspundeam eu ca să scap de ei, după care ne culcam din nou. Uneori nu mai puteam să dorm și stăteam cu mâinile sub cap și ochii în tavan, iar a doua zi eram groaznic de obosit. În depozit căutam să fac muncile cele mai grele care să-mi obosească trupul și să-l oblighe să ceară odihnă, somnul să fie greu și să nu mai visez, dar asta ținea puține zile, apoi apăreau iar visele și cu ele nelipsitele mele coșmaruri, care mă trezeau din somn în miez de noapte, plin de sudoare și groaznic de speriat.

Văzusem la un bălci pe Calea Moșilor din București – când eram copil – un tablou în care un om îl ducea în spate pe altul pe care îl omorâse. Acela era înspăimântat că nu putea scăpa de cel căruia îi luase viața, oricât se străduia el să-l alunge cu pumnii, cu un ciomag, dar vedenia tot nu dispărea, se ținea după el.

Într-o noapte, ca un făcut, l-am visat pe Jenel, cu fața plină de sânge, strigând: „De ce Vlade, m-ai omorât? Tocmai tu, prietenul meu? De ce ai făcut-o?” și se tot ținea după mine, repetând aceste cuvinte. M-am trezit din somn, dar n-am mai putut adormi până aproape de ziua, când trebuia să mergem la treabă, toropindu-mă un somn greu, încât dormeam ca un prunc pe care părinții săi îl bătuseră fără să fi făcut ceva rău. Grijulii de felul lor, colegii mei îmi strigau în ureche: „Deșteptarea” și mă ridicam greu, pregătindu-mă pentru o nouă zi de muncă.

Noaptea, când nu puteam adormi imediat, îmi veneau în minte tot felul de scene de acasă de la mine. Avea mama o soră care, de câte ori venea pe la noi se mira de mine și mă deohea, iar după ce pleca de la noi, mă durea capul îngrozitor. Mama știa să descânte și-mi trecea imediat durerea.

Într-o zi, mătușa privindu-mă atentă, i-a spus mamei: „Mario, băiatul ăsta al tău s-a făcut mare. A crescut întocmai ca un lăstar viguros ieșit în primăvară dintr-o tulpină retezată. Să dea Dumnezeu să fie sănătos și să te bucuri de el, dar nu știu!” „Ce vorbă e asta, Petrușo?” a întrebat-o mama speriată. „Nu știu, dar mie mi se pare că nu-i a bună cu el”.

Presimțirea ei a fost uitată odată cu trecerea anilor, dar acum, când știm despre ce este vorba, înclin să-i dau dreptate.

%

- După ce te-ai angajat la IAS Medgidia ai mai fost acasă, la ai tăi, la Crevedia? l-am întrebat.

- Nu, n-am mai fost. Începând din data de 15 iunie, mergeam sâmbăta și duminica la Constanța, cu un coleg și făceam plajă. Voiam să fac orice numai să reușesc să uit faptele din urmă. Mergeam des la restaurantele de pe litoral; odată am fost într-o excursie la cetatea Histria, altă dată am avut o aventură cu o tânără unguroaică din Satu Mare, divorțată – după cum susținea ea – mai mare decât mine cu vreo trei ani, care era ospătară la un restaurant din Eforie pe perioada cât dura sezonul de plajă. Având asemenea ocupații, o bună parte de vreme am mai uitat de obsesiile mele, iar spaimile mi se mai risipiseră; visele însoțite de coșmaruri erau și ele mai rare, ceea ce îmi dădea speranța că, treptat, trecutul meu se va estompa și voi putea să-mi refac viața, fără, însă, să întrevăd cum se va îndeplini acest fapt. Mă mai vizita câteodată gândul că Jenel e mort, iar eu trăiesc, gând care îmi producea un tremur în corp în mod inexplicabil. Pe la sfârșitul lunii iulie aveam o

presimțire stranie că mi se va întâmpla ceva și am cerut o învoire la șeful depozitului, mințind că mama este bolnavă.

Mi-a dat numai trei zile, motivând că avem treabă, trebuie să pregătim depozitul pentru a primi noua recoltă.

- De ce nu te-ai mai întors la Medgidia?

- La plecare luasem din cameră, de la colegii mei, acele obiecte pe care le-ați găsit în raniță la percheziție când m-ați arestat. Dar eram hotărât și așa să nu mă mai întorc acolo pentru că nu mai aveam chef să muncesc. De fapt, eram așa de dezorientat și speriat că nu știam ce să fac, unde să mă mai duc.

- Și te-ai întors în sat, lângă mama și sora ta.

- Da. Speram să scap de coșmaruri și să-mi găsesc liniștea, dar continuând să stau izolat în casă, gândurile mă năpădeau tot mai tare, iar visele reveneau.

Într-o noapte l-am visat iar pe Jenel într-o grădină. Îi vedeam numai fața care râdea la mine, spunând că degeaba încerc s-o cuceresc pe Lenuța, că nu voi reuși și izbucnea iar în hohote de râs. Eu mă enervam și-l loveam peste față cu pumnii, iar el mai tare râdea, pe măsură ce primea loviturile. M-am trezit ud learcă de sudoare și speriat, gâfâind de efort. În ușa camerei era Lidia, care mă privea și ea la fel de speriată ca și mine.

A doua zi mama a rămas acasă și a venit la mine în cameră să discutăm. I-am dat niște bani și i-am spus că nu mai am chef să plec la muncă pentru că acolo este din ce în ce mai greu.

- Și ce ai să faci, mamă?

- Încerc să-mi caut un servii la București.

- Faci cum crezi tu că e mai bine! a încuviințat mama părerea mea, cu prea puțină siguranță în glas.

- Poate mă stabilesc definitiv acolo și-mi fac și eu un rost, ca să nu mai umblu cu traista ca până acum.

- Ce ai tu, Vlăduț? Te vād mereu supărat și rămâi dus pe gânduri, cu privirile fixate într-o parte. e te frământă, mamă? Mie poți să-mi spui, că doar de aceea sunt mama ta. Ești bolnav de

vreo boală grea? Ai făcut ceva grav? Spune-mi și poate voi fi în stare să te ajut!

- Nu am nimic, mamă, sunt doar puțin obosit, îmi răspundeam eu și mă ridicam să plec afară pentru a scăpa de întrebări.

- Ai tu ceva pe suflet, dar nu vrei să-mi spui! continua mama cu insistența ei sâcâitoare pentru a afla motivul supărărilor mele. Mi-a spus Lidia că noaptea visezi și strigi în somn că n-ai făcut bine și te rogi de cineva să te ierte. Spune-mi ce visezi! Dar, mai ales, spune-mi ce-ai făcut de te chinuie asemenea vise de coșmar care nu te lasă să-ți odihnești trupul!

- Nu am ce să-ți spun, mamă, nu mai insista în zadar!

- Tu ai făcut ceva rău, Vlăduț! Inima mea de mamă îmi spune că tu ai pățit ceva, dar nu vrei să-mi spui. Să nu fie vreo nenorocire mare, că nu știu dacă aș reuși să supraviețuiesc.

Deși era o femeie simplă, presimțirile mamei erau reale, dar eu nu găseam puterea și curajul de a-i destăinui adevărul.

- Am muncit mult în ultima vreme și nu prea m-am hrănit suficient – am mințit-o eu, deși eram conștient că nu munca era cauza stării mele depresive, ci crima despre care mama nu avea habar.

Pe zi ce trecea îmi simțeam sufletul mai pustiu, iar mișcările trupului deveniseră niște automatisme care imitau mașinile pentru deplasările într-un loc sau altul; gândurile o luau și ele anapoda.

Într-o seară mi-am luat câinele și am plecat pe uliță, îndreptându-mă spre islazul din marginea satului. Cum am ajuns la prima răspântie, din curți au ieșit alți câini și s-a încins o încăierare și o luptă pe viață și pe moarte, cum numai ei știu s-o facă. I-am lăsat și am trecut mai departe, iar la scurt timp, câinele meu s-a întors victorios, cu coada fluturând în vânt, pe urmele mele.

Iarba strălucea în bătaia razelor lunii, fiind acoperită de mărgelile de rouă. M-am așezat pe „patul” de iarbă rece, cu fața spre cer și am privit cerul aproape un ceas, iar câinele stătea lângă

mine cu botul pe labe. Răcoarea îmi făcea bine. Cerul era plin de stele și arăta precum un covor imens, țesut cu migală de o mână mîiastră, aceea a lui Dumnezeu, pe care Îl căutam în acea imensitate îndepărtată, printre acele luminițe cerești. Se spune că fiecare om are steaua lui. „Care va fi, oare, steaua mea?” mă întrebam eu în gând. În acel moment pe cer a căzut o stea, descriind o traiectorie spre apus, apoi s-a stins treptat, începând de la coadă, până când nu s-a mai văzut. „Asta înseamnă că a mai murit un om” mi-am spus eu, în timp ce gândul mi-a fugit iar la Jenel, cum stătea lângă stiva de treaverse, imagine care mă răscolea întotdeauna.

M-am ridicat și am pornit spre casă cu pași nesiguri, abia mișcați, urmat de credinciosul meu însoțitor patruped. Mă simțeam sleit de puteri din cauza nesomnului și nemâncării, deoarece, din cauza gândurilor negre care mă bântuiau aproape permanent nu aveam nici poftă de mâncare.

În drum spre casă mi-a venit în minte Anuța, prietena mea din anii copilăriei și până în ziua în care m-am hotărât să plec „în lume”. Mă bătuse gândul să trec pe la ea pe acasă, doar era în drumul meu, dar mi-am înfrânat imediat dorința, gândindu-mă că nu i-aș face decât rău. Îmi spusese Lidia că George Marica se ține și acum după ea, dându-i ocol ca și mai înainte; ea fusese pricina primei și singurei bătăi la care participasem eu în sat. Îl vedeam în închipuirea mea pe George, cu fața lui spânatecă și niște tuleie galbene în locul mustăților, cum îi fugeau ochii ca la șarpe. Poate așa a vrut Dumnezeu, iar omul încearcă în zadar să se împotrivească hotărârii Lui.

Mergând pe uliță spre casă, câinele a mârâit și s-a îndreptat spre intrarea porții Anuței. L-am certat, iar el s-a lipit de piciorul meu, continuând să scâncească.

În poartă era Anuța.

- Bună seara, Anuțo! am salutat eu.
- Bună, Vladel! Unde ai fost?
- M-am plimbat puțin spre câmp.

- Te-am văzut când ai trecut. De ce mă ocolești, că doar nu ți-am făcut niciun rău?

- Nu te ocolesc, dar am auzit că George continuă să-ți facă curte și n-am vrut să vă stric dragostea.

- Așa, deci? Mă tem că eu te aștept în van, Vlade!

Ochii verzi și calzi ai Anuței mă priveau triști și buni ca și altă dată. La fel îi era și vorba, iar toate la un loc arătau că era nefericită.

- Nu vrea Dumnezeu, Anuțo! Mai ales acum nu mai vrea deloc. Atunci când am vrut să fiu cu tine, ai văzut ce a ieșit. Iar acum este mult mai rău și chiar nu se mai poate pentru că eu sunt un proscris cu care nu merită să-ți legi viața. Dacă aș face-o, ți-aș strica-o și pe a ta și nu vreau. Tu meriți mult mai mult. Poate ar fi mai bine să te măriți cu George, pentru că am de ispășit păcate.

- Ce vorbă e asta, Vlade? m-a întrebat Anuța suspinând. Să știi că eu nu am de gând să mă mărit cu el, că nu-mi este drag, cu riscul de a rămâne fată bătrână! a adăugat ea cu hotărâre în glas, în timp ce lacrimile ei traversau obrazii, înnodându-se sub bărbie.

- De ce să nu te măriți? El este băiat bun, muncitor, stă aici în sat, pe când eu, un hoinar și un păcătos, ți-aș aduce numai lacrimi și durere.

Ce știi tu...? am mai spus, ferindu-mi privirea pe care ea mi-o căuta cu aviditate.

Anuța tăcea, dar o simțeam încordată, semn că și în mintea ei se făcuse frig și pustiu. Ca să nu mai prelungesc suferința Anuței, dar și a mea, mi-am luat rămas bun și am plecat acasă, lăsând-o în cadrul porții.

Ai mei dormeau și m-am strecurat tiptil în camera mea, m-am dezbrăcat și m-am așezat pe pernă cu mâinile sub cap, continuându-mi depănarea gândurilor: „Ce bine ar fi fost să nu fi plecat din sat! M-aș fi căsătorit cu Anuța, la timpul hotărât mergeam să-mi satisfac stagiul militar, acum fiind aproape de al doilea an de armată. N-o mai cunoșteam pe Lenuța, nici pe Jenel și

n-aș mai fi tras atâtea necazuri care mi-au amărât sufletul și urmează să mă piardă. Dar tot nu era bine nici așa. Dacă eram țaran, aici în sat, muncind în gospodăria colectivă, ce i-aș fi putut oferi Anuței, mai mult decât brațele mele muncite din greu și pline de băătăuri? Tot prost ar fi ieșit, dar nu ca acum.

Tot mestecând ideile astfel am ajuns la prima socoteală pe care o făcusem mai înainte, adică fugisem de o osândă, dar dădusem peste o altă osândă, care era mult mai grea, dar care reușise să mă convingă, cu trecerea timpului, că aceasta a fost „vrerea lui Dumnezeu”.

- Când ai început să bei? l-am întrebat.

- Să știți că nu beam, de obicei. Poate un pahar de vin sau o bere ca să mă răcoresc. De când mă întorsesem în sat ultima dată, când m-ați și arestat, mă plictiseam singur în casă și mai mergeam la cârciuma din centru pentru a pierde timpul și să mai uit de necazurile mele. Mă antrenam la discuții cu sătenii întâlniți acolo și uitam durerile sufletului pentru o vreme. Mama era la muncă la gospodăria colectivă, iar Lidia plecase la București să se înscrie la o școală de alimentație publică. Dacă aș fi stat zilnic închis în casă, cred că înnebuneam sub presiunea atâtor gânduri.

- Deci, asta a fost povestea vieții tale? am spus eu, privindu-i fața luminată de becul din tavanul camerei.

- Da. Vă supărați dacă vă întreb ceva?

- Mă poți întreba orice! i-am răspuns eu așteptându-i întrebarea, care a întârziat câteva secunde.

- Mai știți ceva de Lenuța?

Am zâmbit. Nu mă așteptam să mai întrebe de ea.

- Am fost la Niculițel în luna iunie când cercetam cazul. Când a aflat, Lenuța a plâns foarte mult și a purtat doliu. La început nu te-a învinuit pe tine de moartea lui Jenel, dar din discuțiile avute cu ea, am tras concluzia că ești primul suspect și, pe această bază, am făurit o parte din ipoteza crimei.

A fost greu pentru toți când au aflat vestea, mai ales pentru Lenuța care îl aștepta pe Jenel cu răspunsul părinților săi pentru a se căsători și abia după opt luni, un ofițer din Miliția Regiunii Dobrogea venea să le tulbure liniștea și să încerce să caute și să înnoade firele care să ducă la descoperirea celui care luase viața lui Jenel.

- Cred că mă urăște foarte mult Lenuța?! a spus Vlad, privindu-și pantofii cărora le lipseau șireturile.

- Te vei convinge de acest fapt cu prilejul desfășurării procesului în care va fi invitată ca martoră.

- Îmi pare nespus de rău, dar nu mai pot îndrepta nimic.

- Pentru astăzi ajunge! Vom avea o discuție cu procurorul în zilele următoare, la care sper să fii la fel de sincer, după care va urma reconstituirea faptei din Tulcea.

%

Am sunat și a intrat subofițerul care l-a condus pe Vlad în arest. În timp ce îmi strângeam hârtiile pentru a le introduce în dulap, au intrat pe ușă Sobaru și Vâlcea, pregătiți de plecare.

- Hai acasă, Traiane! a strigat Sobaru.

- Mai așteptați-mă puțin să-mi „ascund” hârțoagele!

- Mergi cu noi la „una mică”? Așa, înainte de masă.

- Merg, măi Ioane, că nu știu de când n-am mai intrat într-un local, parcă m-am jurat să fiu „călugăr”.

%

... Între timp, în satul ei, Anuța trăia o nouă dramă. De la postul de miliție din comună, poate și de la mama lui Vlad, toată lumea aflase că acesta a fost arestat pentru crimă. Întâlnind-o pe Anuța, George a început s-o tachineze, rânjind:

- Rămăseși fără Vlad, așa-i Anuță? Acum, până scapă el de acolo, că îi dă ani grei, tu ajungi babă și nu te mai ia nimeni. Nu vrei să te măriți cu mine, că eu tot sunt aici, în sat, fără să fi făcut rău cuiva? Ce zici? Mai gândește-te și poate îmi dai un răspuns bun pentru amândoi!

Anuța l-a privit o vreme, fără să spună un cuvânt, dar în sufletul ei îi dădea dreptate în tot ce spunea. Trebuia să-i răspundă, totuși ceva și atunci a găsit:

- Lasă, că nu-ți este ție gândul la însurătoare, spui doar ca să te afli în treabă. Dacă erai așa de hotărât, până acum mă cereai de o mie de ori părinților mei! a spus ea tatonând terenul și urmărindu-i fața ca să vadă ce efect au avut aceste cuvinte asupra lui.

- Te ceream de mult, Anuțo, dar mi-a fost frică de Vlad care m-a amenințat cu moartea atunci când a plecat, după răfuiala de la bal, pe care o știi. Dacă tu ești de acord, eu te iau și acum că încă nu este târziu, iar până la Crăciun facem și nunta cu vinul cel nou care abia a stat din fiert.

George Marica continua să rânjească biruitor, deși nu putea să-și creadă urechilor ce auzea din gura Anuței.

S-au despărțit, plecând fiecare spre casa lui. Anuța se gândea acum la Vlad, reușind cu acest prilej să-și explice gestul lui de respingere de la ultima lor discuție: „Mă respinsese tocmai acel Vlad pe care îl știusem îndrăgostit de mine, folosind vorbe pline de mister, plânset în glas care-i arătau sufletul sfâșiat în bucăți, cu fața răvășită și gesturi reținute. Vlad mă alungă pentru totdeauna, nu pentru o zi sau pentru o lună. Poate el are dreptate și o fi judecat drept în privința mea. Pentru asta nu trebuie să-i port pică. Se vedea că inima lui se împietrise de tot. Nu mai era același Vlad pe care îl cunoscusem eu, crescut drept și întărit ca un lăstar ajuns în iarnă, care continuă să se dezvolte, devenind lemn vârtos, de nici nu-ți vine să crezi că a ieșit din acea crenguță molatecă și verde. Totul s-a terminat. De acum nimic nu mai are rost pentru mine”. Cu aceste gânduri Anuța a ajuns acasă.

Mai târziu s-a hotărât să se mărite cu George și i-a dat răspunsul, spre bucuria acestuia. Au făcut nuntă și a dus-o la el acasă. După o vreme, George și-a dat în petec și a început să se poarte urât cu ea.

Abia atunci a înțeles Anuța în ce prăpastie fără ieșire se aruncase de bună voie și atunci s-a frânt cu totul dintr-odată, devenind un trup uscat, lacrimile îi secaseră, iar buzele i-au rămas lipite. Calvarul ei începuse. Visuri împăclite îi tulburau tot mai des somnul și continua să geamă după dragostea lui Vlad. Pe soțul ei, George – bădăranul, îl ținea la distanță, din care pricină se certau des, până când acesta a început s-o bată fără milă. Cu timpul, Anuța s-a obișnuit cu acest mod de viață, iar rănilile au început să i se închidă, gândurile să i se irosească și durerea din trecut să rămână surdă în inima ei; se obișnuise, deci cu tristețea, umilința și îngenunchierea de care avea parte în căsnicie.

%

CAP. IV - RECONSTITUIREA CRIMEI

În zilele următoare i-am dat telefon procurorului Dumitrana care se ocupa de caz încă de la începutul cercetărilor și l-am informat că, în linii mari, eu am lămurit toate detaliile legate de crimă, apoi l-am întrebat dacă vrea să-l audieze și el pe inculpat, caz în care să dispună unde dorește s-o facă. Mi-a răspuns că vine el la Miliție să vadă dosarul și să ne consultăm cu privire la actele care mai trebuie produse, apoi va sta de vorbă cu inculpatul. L-am așteptat la birou și a venit în mai puțin de jumătate de oră.

- Cum se comportă tânărul? m-a întrebat el.

- Bine. A fost tot timpul sincer în declarații și și-a recunoscut toate faptele, una câte una. Crima a povestit-o cu lux de amănunte, ca de altfel, toată viața lui. Acest tânăr are viciile și prejudecățile datorate, în parte, locului de obârșie și lipsei de

educație. La aceasta se adaugă sărăcia din perioada copilăriei lui, iar peste toate s-a suprapus acea frustrare pe care a simțit-o în dragostea pentru o fetișcană de la Niculițel, care îl iubea pe victimă și l-a refuzat pe inculpat.

Refuzul ei se pare că i-a atârnat acestuia sentimentul de gelozie față de rivalul său, pe care l-a lichidat.

Despre inculpat mai am o remarcă: cu prilejul interogatoriului am constatat că are o inimă nobilă și generoasă care mă îndeamnă să am încredere în el că se poate îndrepta. Este posibil ca mobilul principal al faptei sale să nu fie numai gelozia, ci și depozedarea de bani a victimei, dar nu a putut aprecia forța loviturii aplicate, care i-a depășit intenția de a-l moleși pentru a-i lua banii, aceasta fiind prea puternică și a produs moartea. Dar aceste aspecte se cer a mai fi analizate și în alt context.

Ce părere aveți, să-l supunem unei expertize psihiatrice?

- Da, neapărat. Trebuie să știm sigur dacă în momentul săvârșirii faptei avea discernământ! a răspuns Dumitrana. Când credeți că am putea face reconstituirea crimei?

- Să discut și eu cu șefii mei, să nu avem vreo activitate de învățământ profesional, vreo analiză sau alte activități. Mă informez și vă anunț eu.

- Să-l aducem pe flăcău din arest ca să-l audiem, apoi să-l pregătim în vederea reconstituirii! a spus procurorul.

... Am sunat la arest și l-a adus șeful de tură, care, după ce l-a introdus pe Vlad, a cerut permisiunea și s-a retras.

- Ia loc pe scaun! i s-a adresat Dumitrana, privindu-l insistent. Aș vrea să-mi spui cum ai gândit și cum ai săvârșit crima de la Tulcea. Referă-te strict numai la ea, deoarece celelalte aspecte le știm.

Vlad Craina s-a gândit un pic, apoi în câteva fraze concentrate a zugrăvit întregul tablou până când a ajuns la hotelul „Egreta”

- Da. Mâine sau poimâine vom merge să facem reconstituirea faptei. vei executa toate acțiunile pe care le-ai întreprins asupra victimei! a explicat procurorul.

- Nu pot! Nu mai pot! Cum, să omor un alt om?

- Stai liniștit și așteaptă! Nu te vom pune noi acum să ucizi un alt om, ca să ne convingi că ai asemenea aptitudini. Vei simula, te prefaci că îl lovești pe presupusul Dogaru Jenel, ca să vedem dacă și cum a fost posibil să se producă fapta, apoi cum l-ai ascuns acolo în stivă și te-ai îndepărtat de locul crimei.

- Așa mai merge! a răsuflat Vlad ușurat.

- Asta este toată treaba! Îl poate duce în arest!

L-am sunat pe cel de la arest și l-a luat pe Vlad din birou. Rămânând cu procurorul, acesta a exclamat:

- Pare destul de isteț inculpatul! Sintetizează corect, vorbește lin, controlat și are reprezentarea faptelor. Eu plec, mai am câteva probleme de rezolvat. Rămâne stabilit să mă sunați de îndată ce vă consultați șefii pentru a termina acest dosar, Întocmiți ordonanța de expertiză psihiatrică și trimiteți-o urgent Comisiei de specialitate pentru a grăbi expertizarea învinuitului, conform art. 116 și art. 117 din Codul de procedură penală!

- Chiar mâine o voi trimite, tovarășe procuror.

După plecarea lui Dumitrana, am întocmit Ordonanța de expertiză în care am cerut să mi se răspundă la următoarele întrebări:

1. Dacă învinuitul prezintă maladii cu caracter psihic de natură a-i afecta discernământul; Care sunt acestea și modul lor de manifestare.

2. Dacă se evidențiază în comportamentul său vreo boală de natură psihică, care i-ar putea afecta starea de conștiință;

3. Dacă în momentul săvârșirii infracțiunilor, învinuitul a avut discernământ;

4. Dacă în situația pe care o veți constata se impun măsuri cu caracter medical, în ce scop și unde anume.

Ordonanța a fost însoțită de adresa de înaintare și un raport detaliat privind persoana învinuitului, precum și istoricul faptelor pe care acesta le-a săvârșit.

În finalul adresei am făcut mențiunea să fim anunțați pe cale oficială, când trebuie să-l prezentăm pe învinuit în fața comisiei.

... Întrucât în cadrul serviciului nostru nu s-au ivit alte probleme urgente, a doua zi l-am anunțat pe procurorul Dumitrana și am plecat la Tulcea pentru a realiza RECONSTITUIREA crimei comisă de Craina Vlad asupra lui Dogaru Jenel la data de 23 decembrie 1963.

În Tulcea am ajuns după orele 10.00 și, după ce am asigurat cele necesare, inclusiv locul crimei în care nu lipsea stiva de traverse de cale ferată, persoana pe care o stabilisem dinainte să-l înlocuiască pe Jenel, împreună cu Vlad, am executat – mimat – toate operațiunile cerute, după care s-a întocmit proces verbal de reconstituire a faptei, semnat de toate părțile participante, însoțit de o nouă planșă fotografică care reda, în imagini, tot filmul acestor activități.

Încă de la apariția noastră în acel loc au început să se strângă lume multă, curioasă să vadă ce făceam noi acolo, încât la un moment dat începuse să ne stânjenească. Când l-am dus la mașină, Vlad m-a întrebat încet, ștergându-și ochii înlăcrimați:

- Numai atât a fost?

- Atât, deocamdată.

Procurorul a fost puțin contrariat de legătura de cauzalitate care există între lovitura aplicată și moartea victimei ca rezultat al acesteia, pentru care m-a luat deoparte și mi-a spus cu glasul scăzut:

- Dacă ne-am lua după declarația învinuitului, că lovitura i-a aplicat-o numai pentru a-l ameți și să-i poată lua banii, victima n-ar fi trebuit să moară.

- Lovitura a fost puternică, dovadă că a reușit să-i fractureze baza craniului. La ea s-a adăugat, în mod sigur, ura, rivalitatea, din acel moment care-l stăpâneau pe agresor, am comentat eu. Apoi a mai fost și acea cantitate de alcool care a contribuit într-o măsură mai mare sau mai mică.

- Ar fi bine să mai citim odată, cu atenție, toate declarațiile învinutului și martorilor, care ne spun și altceva decât a rezultat astăzi aici!

- Mergem la Constanța? l-am întrebat eu.

- Dacă nu mai avem nimic de făcut aici, să mergem.

... Peste câteva zile ne-a sosit răspunsul de la Comisia medicală, să ne prezentăm cu învinutul la Spitalul nr. 9 din București.

Acolo totul a mers destul de repede, întrucât aveau mai puține cazuri din țară și „examinatul” nostru a fost trecut dintr-un cabinet în altul, supus la toate testele prevăzute, mai întâi discuțiile ample cu el, electroencefalograma, apoi analiza de laborator a lichidului cefalo-rahidian.

Răspunsul Comisiei medicale, dat în baza art. 123 din Codul de Procedură Penală consta în următoarele (voi spicui din raport numai pasajele care interesează cauza):

„Comisia de expertiză psihiatrică formată din specialiști din cadrul Institutului Medico-legal „Mina Minovici” și Spitalul nr. 9 (se trec în ordine numele și prenumele și specialitatea fiecărui membru al comisiei), am procedat la examinarea complexă a numitului Craina Vlad (cu toate datele), învinuit în dosarul nr. .../1964, iar pe baza explorării funcționale și văzând istoricul din raportul Miliției, am constatat următoarele:

Subiectul s-a prezentat în fața noastră într-o ținută relativ îngrijită, iar discuțiile purtate cu el, precum și contactul psihic s-au stabilit fără dificultate. Este orientat în timp și spațiu, are un timbru clar, este calm și are o bună concentrare a memoriei, atenție bună și un vocabular coerent.

Studii: șapte clase elementare și trei ani lucrați în diferite ferme viticole. Nu are antecedente patologice, așa cum declară el.

Toate analizele medicale sunt bune, în parametrii normali. În timpul investigațiilor, analizelor și examenului psihiatric nu s-au evidențiat tulburări de tip psihiatric și nici simptomele unor boli organice cerebrale sau semne de impregnare alcoolică cronică.

Este sănătos din punct de vedere clinic și apt să execute orice muncă. Considerăm că nu face obiectul internării lui într-o clinică medicală.

În concluzia:

În urma examenelor psihice și neurologice, precum și pe baza explorărilor funcționale efectuate asupra învinutului Craina Vlad, cu datele menționate mai sus, Comisia a constatat că nu au fost evidențiate melodii neuro-psihice care să-i afecteze în mod direct discernământul pentru care îl declară apt să aprecieze conținutul și consecințele faptelor care i se rețin în sarcină în calitate de învinuit.

De asemenea, menționăm că subiectul este sănătos clinic și apt să execute orice muncă, nefiind justificată, mici necesară internarea sa într-o clinică medicală de specialitate”.

%

Între timp fuseseră primate și dosarele de la postul de miliție Somova, privind furtul celor cinci biciclete de către Craina Vlad – alias Vlad Grigore – precum și dosarul de la Miliția Medgidia privind furtul obiectelor colegilor de cameră, comis de Vlad Craina – alias Dogaru Jenel – pe care urma să le conexăm cu dosarul principal în care acesta era învinuit pentru crimă.

Volumul dosarului în cauză crescuse foarte mult, încât colegii mei au început să mă tachineze:

- Măi, Traiane, te-ai văitat tu la început că nu ai decât trei hârtii în dosar și ești nevoit să pornești de la zero, dar acum ai un

maldăr de dosar, mai ceva ca al poliției americane pentru Al Capone!

- Ce să fac, măi, trebuie să le conexezi la el și pe celelalte două care vorbesc tot despre faptele lui și trebuie judecate împreună, așa cum am stabilit împreună cu procurorul.

A urmat prezentarea întregului material de cercetare penală învinuitului, care nu a avut obiecțiuni de făcut și l-a semnat.

Dosarul a fost înaintat procurorului care a întocmit rechizitoriul, înaintându-l, la rândul său, Tribunalului Regional Dobrogea competent să judece cauza.

CAP. V - JUDECATA . SENTINȚA

Ați văzut vreodată cum se comportă criminalii în celulă, după ce au fost prinși? Cred că puțini au avut acest prilej. Ei dorm un somn adânc, liniștit, deoarece teama de a fi prinși și grijile legate de acestea au dispărut, iar aflându-se în siguranță, nu le rămâne să se gândească decât la răspunsurile pe care trebuie să le dea pentru a mai salva ce se poate salva.

Pe Vlad, însă, nu-l lăsa în pace gândul că a doua zi va trebui să se privească în ochi cu Lenuța și cu Lidia – sora lui. „Vor veni la proces sau nu?” se tot întreba el. Către dimineață a reușit să adoarmă, dar larma obișnuită de la ora șase de pe coridorul arestului l-a trezit și, deși obosit, abia aștepta să ajungă în sala de judecată pentru a se termina odată cu acest calvar” în care se băgase singur.

Intrând în sediul Tribunalului Regional, pe un coridor lung cu canapele de lemn de jur-împrejur înnegrite de atâta folosire, populat cu oameni obișnuiți: martori, paznici, inculpați, public dornic să vadă și să audă totul, dădeau aspectul unei priveliști dezolante.

În sala de așteptare a fost așezat într-o boxă în așteptarea completului de judecată și privea peste capetele celor prezenți. A observat-o pe Lidia, apoi pe Lenuța, pe inginerul Iorgu și în apropierea mesei unde urma să se așeze completul de judecată, l-a văzut pe procurorul Dumitrana. A lăsat privirea în podea, gândindu-se la ale sale. Era liniștit, nici el nu știa de ce.

Printr-o ușă laterală și-a făcut apariția completul de judecată format din trei judecători, cu președintele în mijloc, care a anunțat obiectul cauzei ce urma să se judece, după care a dat cuvântul grefierului care a făcut apelul părților citate constatând că sunt prezente, apoi Președintele i-a cerut acestuia să dea citire actului de sesizare a instanței.

Tot el a explicat inculpatului învinuirea ce i se aduce, precum și faptul că acesta are dreptul să pună întrebări părților și să răspundă la întrebările acestora.

A fost lăsat inculpatul să spună tot ce știe despre faptele sale, după care i s-au pus întrebări lămuritoare atât de către judecători, procuror și celelalte părți, inclusiv apărătorul său din oficiu.

Fiind audiat și expertul psihiatric, acesta a adăugat la raportul de expertiză: „inculpatul este înzestrat cu gândire precisă și discerne situația cu luciditate; are o mândrie exagerată și încăpățănare, orgoliu, dar a acționat cu discernământ”.

La terminarea cercetării judecătorești președintele completului de judecată a întrebat părțile dacă au excepții de ridicat, dacă au obiecții sau au de propus noi probe.

Constatând că nu sunt probleme, iar procedura a fost îndeplinită, președintele declară cauza în stare de judecată și se încap dezbaterile în fond.

Au fost analizate probele, audiați martorii și celelalte părți. Cu acest prilej inculpatul Vlad Craina a explicat toate faptele cu lux de amănunte dând toate lămuririle ce i s-au cerut, făcând și unele precizări.

În timpul audierii martorilor, el a stat în boxă cu capul plecat, dar a tresărit în momentul în care a auzit întrebarea președintelui adresată martorei Elena Buia:

- Îl cunoașteți pe omul din boxă?

- Da, a răspuns Lenuța. Este Vlad Craina, pe care noi îl știam de Vlad Grigore. Am lucrat cu el la ferma viticolă Niculițel.

- Ce relații ați avut cu el?

- Colegi de serviciu. E drept că mi-a propus să fim prieteni și să mă căsătoresc cu el, dar l-am refuzat și i-am explicat motivul. Îmi pare rău că a ajuns aici, iar suferința lui mă îngrozește, dar e vina lui.

- Îl iubeați pe Dogaru Jenel?

- Da, ne înțelesesem să ne căsătorim, după ce se întorcea el de acasă unde trebuia să discute cu părinții săi. Jenel era ca o plantă tânără care urma să dea în floare, plină de iubire și de speranță, dar care a fost smulsă prea repede din viață.

... La auzul acestor cuvinte, mama lui Jenel a suspinat tare, iar cei prezenți au întors privirile spre ea, compătîmind-o pentru pierderea fiului și suferințele de mamă.

Lenuța și-a șters lacrimile și a continuat să explice cu calm cum s-au petrecut faptele despre care ea avea cunoștință, dând amănunte în cazurile în care aceasta se impunea. Vlad o privea cu admirație, dar și cu gelozie, fiind surprins de calmul și de prezența ei de spirit, de vocea ei sonoră, de flacăra din privirile ei, precum și de răspunsurile precise și clare pe care le dădea.

Tăcerea din sala Tribunalului era zdrobitoare. Vlad asculta cum vorbește Lenuța și toți nervii săi vibrau de încordarea care pusese stăpânire pe el.

Cuvintele martorei, deși păreau incoerente se rostogoleau în încăperea vastă ca niște boabe de mazăre scurse dintr-un sac, domoale, egale și plăcute, sunându-i în urechi ca un clopoțel.

Lenuța nu mai vorbise în public, cu atât mai mult într-un proces la un tribunal, motiv pentru care se sfia să facă acest lucru.

Nu-i plăcea să dea explicații într-un astfel de cadru, fiind și ea implicată într-o oarecare măsură. De aceea fața ei blajină și iubitoare era îmbujorată aidoma persoanelor care se rușinează.

Președintele completului de judecată îl privea discret pe Vlad și gândea: „Acesta este criminalul descris de criminalistul italian Lombrosso în cartea lui pe care ne-o tot recomandau profesorii în facultate? Eu îl văd că este un tânăr ca toți ceilalți cu care mă întâlnesc pe stradă. Nu observ în fizionomia și comportamentul lui nimic criminal. De ce, totuși, a săvârșit fapta?”

Această atitudine fusese adoptată și datorită comportamentului lui Vlad în fața instanței, unde își repetase toate cele declarate la anchetă cu precizie, claritate, fără încurcături, fără a urmări să obțină circumstanțe atenuante și fără a denatura faptele, prezentând totul cu lux de amănunte, atât la săvârșirea crimei, cât și la furturile de biciclete și de obiecte din camera colegilor de serviciu.

Vlad nu avea bani să-și angajeze un avocat care să-l apere, nici priceperea necesară în astfel de treburi, dar nici nu dorea acest lucru deoarece socotea că fapta este a lui și își merita pedeapsa ca fiind dată de Dumnezeu poate și pentru alte păcate ale lui pe care nu le știa sau le uitase, ori nu voia să le mai știe. Cu aceste gânduri aștepta să fie judecat și apoi, ca un copil blând, să fie dus la penitenciar unde să-și ispășească pedeapsa, gândindu-se că aceasta o fi vrerea lui Dumnezeu. Ceea ce știa bine numai el, era de ajuns să îndreptățească și nefericirea lui în dragoste și osânda care se apropia.

Privea spre masa unde se afla avocatul său, stabilit din oficiu și se gândea: „El ce mai poate face pentru mine? Nu știe el cât am iubit-o pe Lenuța, fiind în stare să-mi dau și viața pentru ea. Poate și el este dintre avocații făcuți la șase luni de zile, trecuți repede prin școlile juridice pentru că noul regim nu și-a putut crea organele judiciare proprii în răstimpul scurt de la instituirea lui la cârma țării”.

Gândul i-a fugit, apoi, la mama lui. „De ce n-o fi venit mama? Aș fi vrut s-o văd înainte de a merge în penitenciar, deși mi-ar fi fost rușine și aș fi suportat greu privirea ei veșnic înecată în lacrimi”.

... După ce au fost soluționate și celelalte probleme privind latura civilă a procesului, i s-a dat cuvântul procurorului Dumitrana, un bărbat cărunt, aproape de pensie, cu o privire pătrunzătoare, dar prînd pe față un zâmbet indulgent, tocmai când pronunța, cu o dicție curgătoare și un timbru baritonal, acuzația pentru faptele lui Vlad Craina.

„Iubirea inculpatului pentru Lenuța Buia a constituit mobilul principal al crimei, cu scopul vădit de a-și înlătura rivalul. Asasinul a acționat cu premeditare, ceea ce rezultă din: amenințarea pe care a proferat-o în discuția cu Lenuța Buia și anume: „Lenuțo, nu vei avea parte de el”, aranjarea plecării lui împreună cu victima la Tulcea în același timp, îmbătarea victimei la bufetul din Tulcea și conducerea lui, pe jos, într-un loc întunecos unde să-l poată lovi. Grav este și faptul că în balanță se adaugă și jefuirea victimei de cei 4.000 de lei pe care-i avea la el și despre care asasinul avea cunoștință, precum și de celelalte lucruri.

Deși nu a mai fost condamnat niciodată, Vlad este recidivist, în raport cu „mica recidivă”, deoarece el a săvârșit mai multe infracțiuni înainte de a fi prins. Am în vedere furtul celor cinci biciclete, apoi crima și furtul obiectelor din IAS Medgidia.

Menționez, însă, că în timpul cercetărilor judiciare, inculpatul a fost extrem de cooperant și a dat toate amănuntele faptelor sale, fiind corect și căindu-se pentru cele făptuite, ceea ce mă îndreptățește să apreciez că poate fi recuperat pentru societate. Nu cer pentru el, Instanței, pedeapsa capitală, deși Codul penal al R.P.R. mă îndreptățește s-o cer, dar, având în vedere motivele mai sus expuse, socotesc că este suficientă o pedeapsă cuprinsă între 15 – 20 de ani, timp în care inculpatul să mediteze asupra faptelor sale.”

În timp ce procurorul se așeza pe scaun, din sală a izbucnit un ropot de aplauze și „Așa! Așa!” care venea din mulțime, semn că toți erau de acord cu o pedeapsă mai blândă pentru Vlad.

Avocatul, primind cuvântul în apărare, a spus:

- Colegul meu a prezentat crima ca fiind săvârșită cu premeditare, ceea ce eu îl permit să-l contrazic, deoarece inculpatul nu și-a luat nicio măsură în acest sens, nu și-a preparat obiectele cu care să acționeze asupra victimei, nu și-a ales locul unde să execute fapta și nici alte preparative care țin de timp, condiții etc.

Din derularea faptelor rezultă că totul s-a produs ca urmare a hazardului, deși inculpatul a urmărit banii victimei, așa cum a și recunoscut singur. Deoarece lovirea victimei cu acel par găsit întâmplător la locul faptei a dus la moartea acesteia, se poate interpreta ca fiind lovitură cauzatoare de moarte, în sensul art. 183 Cod Penal și nu uciderea tratată de art. 174 Cod Penal. Deci, inculpatul nu a acționat cu premeditare la săvârșirea faptei sale, ci ca urmare a impulsului de moment.

După o scurtă pauză, avocatul a continuat:

- Ar trebui să pătrundem puțin și în starea de spirit a inculpatului în acea zi: iubita îl refuzase, știa că Dogaru Jenel merge acasă să obțină încuviințarea părinților pentru a se căsători cu cea pe care el o iubea atât de mult, iar el se vedea exclus din toate.

Toate acestea au făcut ca Vlad Craina să acționeze într-o stare de puternică tulburare a echilibrului său și sub imperiul furiei care i-a luat mințile.

Inculpatul a fost de bună credință – și-a continuat avocatul pledoaria, după o scurtă pauză, altul rău intenționat, nu s-ar mai fi întors lângă victimă să vadă dacă nu cumva și-a revenit în care caz, să-i poată veni în ajutor, că a dat dovadă de omenie, rezultă și din faptul că l-a ridicat pe brațul lui și i-a cercetat starea, fiindu-i milă și regretându-și fapta. Remușcarea de care a fost cuprins l-a mai adus o dată la locul unde se afla victima, în miez de noapte.

Mila și bunele sentimente au găsit calea sufletului său vinovat de faptă, tocmai fiindcă până atunci conștiința-i fusese curată, era prima lui faptă gravă.

La judecarea faptelor sale trebuie luată în seamă și căința care a intervenit în conștiința lui în două rânduri, e drept la date diferite, mai întâi când se afla la hotelul „Egreta” din Tulcea, apoi când a ajuns în satul Beștepe unde ofițerul Ungureanu cerceta un accident de circulație; în ambele cazuri inculpatul a vrut să se autodenunțe la miliție, iar dacă ofițerul nu proceda cu atâta ușurință, denunțul crimei ar fi fost făcut și nu mai era nevoie de atâta muncă de căutări pentru descoperirea autorului acesteia, punând capăt atât frământărilor autorului crimei, cât și investigațiilor miliției pentru găsirea făptuitorului.

Rog Instanța, ca la dozarea pedepsei să aibă în vedere comportarea exemplară a inculpatului de-a-lungul desfășurării procesului penal, precum și faptul că este un element tânăr care are reale perspective de îndreptare și poate fi recuperat pentru societate, cu o pedeapsă pe măsura faptelor sale.

După ce avocatul și-a terminat pledoaria, s-a așezat pe scaun, iar auditoriul a rămas la fel de tăcut ca și în timpul expunerii acestuia.

Președintele completului de judecată l-a invitat pe Vlad Craina să-și rostească ultimul cuvânt. Acesta s-a ridicat în picioare, arătând sălii o față palidă, dar liniștită, apoi a început:

„Onorată instanță, nu am multe de spus. Faptele arătate aici sunt ale mele, sunt vinovat și trebuie să-mi ispășesc pedeapsa pe care o consider dreaptă. Regret faptele mele.”

Pe fața lui s-au prelins două lacrimi în timp ce își trăgea scaunul pentru a se așeza.

Tribunalul s-a retras pentru deliberări, iar când a revenit în sală, președintele a anunțat sentința: Inculpatul se pedepsește cu închisoare pe timp de șaptesprezece ani – conform unor articole din Codul Penal al R.P.R., enumerate unul după altul, cu arătarea conținutului fiecăruia. La final: Cu recurs în 10 zile.

Președintele completului de judecată a declarat închisă ședința de judecată.

Când totul s-a terminat, Vlad a rămas în picioare, cu mâinile încrucișate pe marginea boxei, privind spre publicul care părăsea sala. Oamenii se întorceau spre el, pe rând, îl priveau unii curioși, alții compătimitori – manifestându-și fâțiș compasiunea, dar Vlad nu mai vedea decât completul de judecată și nu mai auzea decât bâzâitul monoton al ventilatorului care continua să se învârtă pe masa acestuia.

Toată lumea a părăsit sala, rămânând în boxă Vlad Craina lângă care stătea un gardian înarmat.

... Vlad privea după Lenuța care ieșea din sală alături de mama lui Jenel, ștergându-și lacrimile cu batista. Aflase de la anchetatorul său, Bonciu Traian, că Lenuța se mutase de la Niculițel la Panciu, unde se afla sora sa și că a suferit o depresie care o dusesese în situația de a încerca să se sinucidă. „Îmi pare rău de ea, dar acum nu mai pot face nimic” – gândea el.

%

La Niculițel, după procesul lui Vlad, totul a trecut, treptat, treptat, în uitare și numai câte odată când era adusă vorba despre crime, erau pomeniți Vlad, Lenuța, Jenel, cei doi îndrăgostiți care iubeau aceeași fată. Timpul le vindecă pe toate, deci, să așteptăm trecerea lui. Numai Jenel își dormea somnul de veci într-un cimitir din Tulcea.

%

Lidia, sora lui Vlad, s-a apropiat de el, dar gardianul a vrut s-o îndepărteze.

- Este sora mea, i-a explicat Vlad. Vine tocmai de la Crevedia și, v-aș ruga să-mi dați voie să vorbesc puțin cu ea!

- Bine, dar repede, să nu între cineva!
- De ce n-a venit mama? a întrebat-o el pe Lidia.
- Mama este bolnavă de când te-au luat pe tine, a spus ea și fața i s-a înroșit și ochii i s-au umplut de lacrimi.

- Dragă surioară, spune-i mamei că o rog din suflet să mă ierte pentru tot ce am făcut și v-am supărat! Să ai grijă de ea, că într-o astfel de situație poate înnebuni și chiar să moară! Dacă am greșit față de tine, te rog să mă ierți!

Lidia plângea la pieptul lui. Deodată s-a oprit, a introdus mâna în sân, de unde a scos o cruciuliță de argint, legată cu lăntișor, pe care i-a trecut-o lui Vlad pe după gât, plângând în hohote.

- Știu că nu ești credincios, dar ia-o și poart-o, încercând să te rogi și tu Domnului!

- Mulțumesc! Așa am să fac. Cred că am și început, a spus Vlad, ferindu-și ochii care i se umeziseră.

Lidia continua să se cuibărească la pieptul lui și să-l mângâie. Peste inima lui oropsită de Dumnezeu, mânuța ei alunecase ca o binefacere alintătoare. Vlad era îngenunchiat de faptele sale rele, păcătoase pentru totdeauna, iar Lidia îi flutura înainte ca o aripă de porumbel alb, în semn că l-a iertat, iar ea și mama lor vor trebui să se împace cu acea viață de acum înainte. Palma lui trecea peste părul ei mătăsos, credincios fără măsură și recunoscător sentimentelor ce răzbăteau din acea fetiță, încă o copilă, dar plină de respect și voie bună.

Gândul lui zbura cu ani în urmă, când și el era un grăunte de om, cu năsucul mucos, cu pălărioara pleoștită peste lațele-i bălaie, ducându-se cu vaca de lanț la păscut pe islazul mare din marginea satului lor, cu picioarele goale, pline de zgârieturi pe care le căpătase de la mărăcini și „colții babii”.

Când s-a mai liniștit din plâns, Lidia i-a spus:

- Să ai grijă de tine și să ne scrii de acolo! Totul va trece și te vei întoarce acasă, dacă vrea Dumnezeu.

La auzul vocii ei, Vlad a tresărit ca atunci când ești smuls dintr-un coșmar îngrozitor și a privit-o într-un fel greu de definit. Mărturisise tot ce făcuse și acum se simțea liniștit că Lidia știe aceste fapte. Totuși, o privea tremurând, încercând să-și citească sentința în ochii ei. În final a grăit:

- Lidia, scumpa mea surioară, așa s-au întâmplat toate, precum ai auzit la procesul care abia s-a încheiat.

- Am înțeles, iar acum știu, a răspuns ea plângând.

- Acum te rog să pleci acasă! Dacă va vrea Dumnezeu, mă voi întoarce și eu lângă voi, după ce va trece totul. Dacă va fi altfel, ce pot face? Acum fie ce-o fi!

- Să ai credință în Dumnezeu, Vladel! El știe ce face ...

- Da, voi încerca și eu să mă rog Lui. Să-i spui mamei că o rog să mă ierte, dacă poate, deși știu că nu merit iertarea ei! Totuși mai sper.

Vlad privea cu ochii înlăcrimați în urma Lidiei care se apropia de ușă, părăsind sala. Fusesse ultima zvâcnire a conștiinței lui pe care întregul tumult al Universului nu putea s-o înăbușe în acele clipe.

Lidia nu se îndura să plece spre gară înainte de a-l vedea pe Vlad plecat. Astfel a așteptat afară, în apropierea autodubei miliției care urma să-l transporte spre penitenciar. Se gândea cu durere la el, șoptindu-și mereu: „Șaptesprezece ani de zile de închisoare”. Când va ieși de acolo va avea aproape patruzeci de ani. O viață de om în izolare. Păcat de tinerețea lui! Oare acești ani după gratii nu-l vor frânge definitiv? Cum îi voi spune mamei aceste vești pe care abia le suport eu, când o știu atât de bolnavă?

La scurt timp ușa Tribunalului s-a deschis și pe ea au ieșit mai mulți deținuți, însoțiți de gardieni înarmați care îi conduceau spre dubă. Lidia l-a observat pe Vlad și i-a făcut semn cu batista pe care o flutura în aerul rece. Vlad i-a răspuns ridicându-și brațele încătușate și în acel moment amândoi plâneau.

Au urcat toți, ușa din spate a dubei s-a închis și, la câteva secunde, a pornit de pe loc, piezându-se după primele clădiri. Abia

atunci Lidia și-a șters lacrimile cu batista și a pornit-o, cu pași sovăitori, spre gară.

%

Vlad a mai stat încă două zile în arestul Miliției Regionale Dobrogea, după care a fost transferat în Penitenciarul Jilava, de lângă București, și-a încheiat povestea Traian Bonciu, rămânând pe gânduri...

- Interesant! am exclamat eu. Două vieți distruse pentru o iubire neămpărtășită și o familie îndoliată.

... Tot povestind noi diferite întâmplări, ne-am pomenit că se arătau zorile și pe stradă începe lumea să circule; unii se duceau la locurile de adunare fixate din ajun pentru formarea coloanelor de demonstranți, iar alții – de obicei bătrâni – mergeau la piață după cumpărături. La ora opt au început să se adune trupele militare care urmau să defileze, apoi au venit și au luat loc în tribună notabilitățile orașului și regiunii, după care a început defilarea organizată în cinstea zilei de 23 august – ziua eliberării României de sub jugul fascist. După ce Vâlcu Vasile – Primul Secretar al Regiunii Dobrogea a deschis adunarea, prezentând principalele „realizări” economice și sociale ale regiunii, a urmat parada militară.

Primii au trecut marinarii de la unitățile militare ale marinei, formând un „bloc” de defilare. L-am privit cu nostalgie, amintindu-mi de anii 1957-1960 când și eu defilasem la parada națională din București cu acel neuitat *Bloc al Marinei Militare*, perfect aliniat pe laturi, în lung, în lat și pe diagonală. În gând mi-a răsărit mândria nestăvilită și am pronunțat involuntar: „Nu vor fi ei niciodată așa cum am fost noi atunci”.

Au urmat infanteriștii, grănicerii, apoi un detașament al trupelor de securitate, după care au venit în ordine: pionierii,

urmați de întreprinderile fruntașe care purtau pancarte multicolore, foloseau care alegorice specifice producției lor, scandând lozincile care le erau fixate de activiștii de partid, la diferite nivele.

Parada s-a încheiat cu defilarea sportivilor, și, ca de obicei, cu plutonul fanfarei militare care a derulat ritmurile specifice fiecărei unități de participanți la manifestație.

La terminarea festivităților, ne-am întâlnit cu mai mulți ofițeri, printre care și maior dr. Gh. Așchie, medicul unității noastre, cel care se îngrijea de sănătatea cadrelor în acea vreme.

- Nu are nimic deosebit, o simplă fractură la brațul stâng. Îi trece într-o lună-două, a spus el, glumind pe seama întâmplării respective.

- Dar despre cine este vorba? a întrebat, precipitat, maiorul Ionescu aflat în grupul ofițerilor.

- De locotenentul Viorel Rață. Au fost de serviciu noaptea trecută cu misiunea să facă patrulare – în ținută civilă – în zona parcului din spatele Teatrului de Revistă „Fantasio”, împreună cu Pricop și Mareș. În parc au dat peste niște țărani care fuseseră aduși de seara cu autocamioanele în vederea participării lor la manifestația de 23 august. Aceștia din urmă erau beți și se apucaseră să cânte tare și să strige în miez de noapte, tulburând liniștea cetățenilor. Când le-au atras atenția să înceteze cu gălăgia și să se poarte decent, datorită stării în care se aflau, țăranii au sărit la bătaie, cu pari din gardurile din împrejurimi și alte obiecte. Fiind mai mulți decât ofițerii noștri, i-au copleșit și au rezultat câțiva răniți, din care unul a fost al nostru.

- Nu s-au legitimat, să le poată spune în ce calitate le atrage atenția? s-a interesat maiorul Ionescu.

- S-au legitimat ei, dar fiind în ținută civilă, fiind noapte, la care s-a adăugat și starea de euforie în care se găseau țăranii, nu au reușit să se înțeleagă.

În zilele următoare, locotenentul Viorel Rață s-a prezentat la serviciu cu mâna în gips și a putat-o astfel vreo lună de zile,

fiind numit de ceilalți, în glumă, „aripioară”, după care episodul respectiv a fost dat uitării.

Capitolul care urmează i-l datorez în totalitate unui coleg din instituția în care am lucrat înainte de pensionare. Poate și faptul că am scris această carte tot lui i-l datorez, deoarece mi-a povestit ce a urmat după procesul descris mai sus, el fiind din aceeași localitate cu Vlad.

Valentin, colegul la care mă refer, venise la Constanța prin anul 1981, iar într-o discuție mai puțin profesională, povestind fiecare câte un caz sau întâmplare cauzată de dragoste – acel sentiment gingaș, dar care rănește adesea, el a prezentat acest caz, despre care nu știa decât cele auzite de la mama și sora lui Vlad. Eu, cunoscând cazul în partea lui principală, am prezentat cealaltă parte și cu acest prilej am notat datele care-mi lipseau.

Pot spune că de aici am primit imboldul de a scrie cartea, deși atunci nu speram că o voi face vreodată.

CAP. VI - JILAVA. DUREREA ȘI FERICIREA RENĂSCUTĂ

Arătam mai sus că Lidia, sora lui Vlad, după ce s-a despărțit de acesta, a plecat la gară de unde a luat trenul spre București, iar seara a ajuns acasă. Tot drumul a lăcrimat și s-a tot gândit cum să-i aducă la cunoștință mamei sale cumplita veste. La poarta de acasă când a ajuns, și-a șters lacrimile și a intrat.

Pe Maria a găsit-o tot culcată în pat, cu fața spre ușa de la intrare, așteptând vestea.

- Ce face Vlad? a întrebat-o ea, văzând că Lidia întârzie să-i spună cum s-au petrecut faptele.

- Of, mamă! Lasă-l acum pe Vlad și spune-mi mai bine cum te mai simți! a încercat ea să îndepărteze cât mai mult povestea aceea dureroasă.

- Spune-mi ce face? De aceea te-am trimis acolo.

- Ce să facă? E bine, sănătos.

- L-au judecat?

- Da, a răspuns Lidia, după care fața i s-a umplut de lacrimi și n-a mai scos o vorbă, de parcă i se încheștaseră fălcile. Privea fix în ochii albaștri ai mamei sale care se fixaseră pe tavan și vedea în ei arzând, ca o flăcără, durere și suferință.

- Câți ani i-au dat? a întrebat Maria, în final.

- Șaptesprezece. O viață de om, mamă, a rostit printre sughituri de plâns, Lidia.

Din ochii Mariei s-au prelins pe pernă lacrimi lungi, amare, dar n-a reușit decât să scoată un oftat prelung, după care s-a ridicat de pe pat, și-a îmbrățișat fiica și au continuat să plângă amândouă în tăcere. După câteva minute, Maria și-a șters lacrimile și a spus:

- Gata! Am plâns destul! Trebuie să ne obișnuim cu gândul că așa a fost să fie, că așa a vrut Dumnezeu. Acum numai noi am mai rămas și trebuie să fim tari.

- Vlad a spus că ne va scrie de îndată ce va putea s-o facă.

- Atunci nu avem altceva de făcut, să așteptăm.

... Peste două zile, Vlad a fost transferat la Penitenciarul Jilava cu o autodubă specială, împreună cu alți deținuți. În drum spre București, pe banca pe care se afla, el stătea cu ochii închiși și se gândea: „Câte neazuri am adus eu familiei mele! Ce vor face ele acum, singure? Nu mă aveau decât pe mine, în care își pusese ră toată nădejdea să le acord sprijinul material. Cine le va mai ajuta timp de șaptesprezece ani, cât voi lipsi eu ca să-mi ispășesc pedeapsa. Biata Lidia, micuța mea surioară!

Mi-a dat și cruciulița de la gâtul ei, însoțită de lacrimile fierbinți și amare, deși era simbolul credinței sale în Dumnezeu. Cum va primi mama vestea condamnării mele, mai ales că este și

bolnavă? Of, cât de jos am decăzut datorită nechibzuinței mele! Mi-am ratat tinerețea de care nici n-am apucat să-mi dau seama și, mai ales s-o trăiesc, precum și viața care promitea să-mi suradă. Se vede treaba că n-a fost să fie așa, de aceea nici starea de bine n-a durat prea mult. Poate, când voi fi din nou liber ... liber”.

În inimă a simțit că i se aprinde brusc o scânteie și îi arde tot trupul. Ce să fie asta? De nu m-aș îmbolnăvi.

În fața lui, pe cealaltă bancă, stăteau alți colegi de suferință. După ce și-a rotit privirile pe fețele tuturor, a îngenunchiat pe podeaua mașinii și cu lacrimi în ochi a strigat: „Priviți-mă! Sunt un criminal odios și îmi merit soarta de pușcăriaș”. Lacrimile îi șiroiau pe fața nerasă și încremenită în acea poziție.

Toți îl priveau uimiți și nu-i înțelegeau gestul, știind că și ei sunt în aceeași situație cu el.

- Ridică-te de acolo, deținut! a strigat un gardian care stătea pe bancă, lângă ușa din spate a autodubei.

Ajutat de alți „colegi”, Vlad și-a reluat locul pe bancă, continuând să plângă în tăcere.

Ajunși la Jilava, a urmat repartizarea lor în celule. Vlad s-a lăsat să cadă pe un pat și zdrobit de toropeala specifică omului învins, care urmează totdeauna durerilor mai mari decât poate un om în mod obișnuit să ducă, a rămas nemișcat mai multă vreme. Repeta aproape obsesiv: „Șaptesprezece ani! Atât am să stau eu aici închis! Iată unde m-a adus dragostea mea pentru Lenuța. Oare de ce trebuie să suferi când iubești?

Cine poate înțelege durerea mea? Nimeni, sau poate vor înțelege numai aceia care în zilele înSORITE ale adolescenței lor au iubit și apoi au văzut deschizându-se prăpastia de netrecut spre acea fericire mult dorită. Acum ce am să fac? Fără Lenuța nu va mai avea niciun sens, niciun rost și niciun scop existența mea. Să mă omor? Nu, asta nu! Nu merit asta.”

Toată după-amiaza și seara, Vlad a păstrat o tăcere deplină, privind în tavan sau ținând ochii închiși, fără să doarmă, însă.

Ceilalți colegi de cameră i-au respectat tăcerea și nu l-au întrebat nimic, vorbind între ei în șoaptă.

Seara li s-a adus cina, dar el a refuzat-o spre mirarea gardianului, care i-a reproșat: „Ce ai, frate, de nu mănânci? Ori vrei să mori?”. I-a lăsat mâncarea pe policioară, sperând că după ce îi va trece supărarea va mânca până la urmă. Avea experiență cu deținuții decepționați care refuzau mâncarea în primele zile de ședere în acest „pension” neprimitor.

Vlad a stat așa, în amorțire, până spre miezul nopții, când a început să se plimbe prin celulă, măsurând-o cu pasul dintr-un capăt în celălalt, însoțit de gândurile lui. După ce și-a derulat în minte tot procesul penal din care abia scăpase, și-a amintit de plimbările cu Lenuța prin vie și pe malul Dunării, după o ploaie zdravănă, ale cărei torente căraseră la vale de-a-valma pământ, crengi, iarbă și humus. Îi sunau strident și acum în urechi, cuvintele ei când stăteau pe iarbă lângă cruce: „Nu te supăra pe mine, dar aș vrea să mă lași în pace! Eu îl iubesc pe Jenel!”

Vlad s-a oprit cu fața spre fereastră și a șoptit: „Mi-am ratat tinerețea și nici nu știu pentru ce”. Obosit și cuprins de deznădejde, s-a așezat din nou pe patul tare, iar într-un târziu a adormit. Dimineata, în temnița cu zidurile groase se strecura prin fereastra zăbreliată, o lumină tulbure, gălbuie; o rază de soare care pătrunsese înăuntru, în camera boltită, îi mângăia fața. A deschis ochii și a privit împrejur, dar la început n-a deslușit niciun zgomot care să-l poată neliniști. Nu se obișnuise, încă, cu noua sa carceră și de fiecare dată când deschidea ochii, spaima era din nou prezentă. În nopțile care au urmat a avut mereu coșmaruri. „Ce mă fac? Ce mă fac?” se tânguia el în șoaptă. A început să se gândească la bunul Dumnezeu. Ar fi vrut să-i ceară ajutor, să-l ferească de boli și de nebulie, pe care nu credea că le poate suporta, dar nu îndrăznea și nici nu știa cum s-o facă.

Toropit de gânduri și de oboseală, s-a abandonat cu toul hazardului. În minte îi apăreau scene din satul lui, unele vechi din primul an când l-a părăsit pentru a se avânta în marea aventură a

vieții. Vedeă colinele din marginea satului pline de verdeață, sau islazul acoperit cu iarbă grasă în care stătea el tolănit, iar alături vedeă câinele său așezat cu botul pe labe.

De pe culoar s-a auzit o poruncă țipată, venind dinspre corpul de gardă, care l-a făcut să tresară smulgându-l din visare și din gândurile cu care își vântura nenorocirile pe dinaintea ochilor. Pe coridor a trecut șeful gărzii, al cărui pas apăsător se auzea în toată clădirea. Când se iveau acesta în vreun loc, aerul era cuprins, de îndată, de un freamăt viu, iar pe săli se stârnea un fel de vârtej deoarece el avea o fire repezită, clocotitoare, care trezea fiori. În așteptarea unui fapt nedefinit, toți deținuții se ridicaseră în picioare și așteptau lângă paturi în tăcere. Treptat zgomotul s-a stins, iar ei s-au relaxat din nou.

Înțelegea și el că viața în temniță este grea. De la colocatarii săi, cu care va intra în contact destul de repede, avea să afle că uneori zorile întârzie să se arate pentru ei, oameni ai întinericului, ceea ce face să fie cuprinși de deznădejde, dezamăgiți de cele ce li se întâmplă, năpădiți de amintiri. „Odihna în închisoare este o raritate” – i-a spus unul dintre ei.

În celulă lespezile de piatră răspândeau un frig ca de gheață, dar era liniște. Afară se auzea numai pasul cadențat al santinelei din post care se plimba pe coridor, pas monoton care îi aminti lui Vlad că este sub pază și așa va fi multă vreme de acum înainte.

Zilele treceau și el intra în relații de carceră, totuși relații de viață, cu ceilalți, unii mai buni, alții mai răi decât el. Începea să se consoleze cu gândul că suferința și lacrimile fac și ele parte din viața oamenilor, fiind la fel de trecătoare ca și oamenii. Se obișnuise cu patul tare pe care nu-l mai lua în seamă, iar temnicerii reușiseră să-i cunoască caracterul și se apropiaseră mai mult de el, purtându-se omenește.

Între gardieni era unul destul de arătos: înalt, cu o față visătoare și frunte înaltă, păr castaniu, ochi blânzi, cu trăsături delicate, aproape feminine, întreaga sa figură înscriindu-se într-un

oval frumos. Totdeauna se apropia de Vlad și-i adresa cuvinte calde, de îmbărbătare.

Dintr-o reacție proprie celor predispuși la visare, Vlad se izola în singurătate, năpădit de gânduri și își făcea proces de conștiință pentru faptele sale. Adesea nu se putea abține să nu spună: „Ce-o face mama acum? Câtă amărăciune o fi pe capul ei?!” Continua să-și facă reproșuri pentru că fusese atât de slab și supus cu ușurință faptelor brutale și instinctului, cărora el nu se putuse împotrivi.

Privind pe furie la ceilalți, constata cu uimire că aceștia afixau o mare dragoste de viață, ceea ce lui îi lipsea; se vedea de departe că ei nutreau dorința fierbinte să trăiască și prețuiau viața chiar mai mult decât libertatea.

Pe parcurs aflase că unii dintre ei fuseseră vagabonzi, trăind pe străzi sau prin boscheții din parcuri, trăind din expediente. Cu toate acestea nutreau speranța să scape și să se întoarcă la vechiul lor mod de viață, tânjind după o rază de soare, după pădurea verde și liniștea din crângurile pline de păsări cântătoare, după umbra și adăpostul boscheților primitivi, după alcoolul tare care-i anestezia și-i făcea să uite de necazuri, după viața de om liber, fără răspunderi sociale.

Într-o zi s-a apropiat de patul lui un bătrânel cu fața brăzdată de nesfârșite riduri, mai ales fruntea care semăna cu coaja unui copac peste care trecuseră prea multe ierni. Capul îi era acoperit de un păr alb, mereu în mare neorânduială și rărit în creștet; avea o mustață deasă, tot albă, dar stufoasă, încât părea că îi stau deasupra gurii două vrăbii. Genele lui cănite se mișcau la intervale lungi de timp ca un evantai, iar împreună cu sprâncenele, străjuiau doi ochi ageri și neastâmpărați ca de viezure.

- Pe mine mă cheamă Zisu, a spus el, privindu-l pe Vlad printre genele-i lungi.

- Craina, Vlad Craina! a spus acesta aproape șipat.

- Te văd abătut. Ce te frământă? Mie poți să-mi spui, că nu-ți vreau răul. Aici nu poți să ții în tine frământări care ar putea fi înlăturate. Și așa viața este destul de grea și fără ele.

- Viața? Viața mea e un coșmar, asta nu este viață.

- Trebuie să ne obișnuim cu ea și să găsim metode pentru a viețui, altfel ne pierdem, a adăugat bătrânul, oftând din străfundurile sufletului său.

Vlad îl privea și se gândea: „Cine știe ce foc arde și în inima acestui bătrânel cu glasul blând și melodios?!”

După o pauză scurtă, parcă ghicindu-i gândul lui Vlad, acesta a reluat:

- Viața este grea, dar depinde și de noi ca să nu contribuim la degradarea ei. Iată, eu sunt aici de zece ani și mai am de stat încă zece. Multe am învățat în acest timp și așa am reușit să rezist. Ia aminte că măsura timpului este un lucru la voia întâmplării aici și nu trebuie să-ți bați capul cu el pentru că trece și așa, mai repede sau mai încet!

- De ce spui asta?

- De ce? Pentru că totul este relativ. Să știi că un an de pușcărie nu valorează nici măcar cât o clipă când ai fost fericit.

- Dar mie mi se pare un secol acest an de izolare! a spus Vlad cu glasul răzvrătit.

- Asta pentru că nu te-ai adaptat, dar nu este așa. Învață să apreciezi clipele și vei vedea că e mare lucru! O clipă de viață fericită valorează mai mult decât un sfert din viața dusă aici, în pușcărie, unde putem spune că trăim o noapte continuă.

- Poate ... a spus Vlad, fără a preciza la ce se gândise.

- Așa stând lucrurile – a continuat bătrânul – când vei ieși de aici să nu uiți acest fapt și să pui un preț mai mare pe libertate și pe clipele de fericire!

- Dacă mai apuc să ies de aici, a spus Vlad resemnat.

- Află de la mine, Vlade, că dacă ești sănătos, cu voia lui Dumnezeu, vei scăpa și-ți vei relua viața în libertate. Mai greu este acum, la început, dar apoi...

- Nu știu, nu mai cred în nimic, a spus acesta oftând.

- Poate că pe tine te-a speriat ancheta. Dintre toate fazele procesului, cea mai importantă este cea a anchetei preliminare, adică cercetarea penală care se face la miliție. Atunci anchetatorul ia decizii în mod independent și procedează cum crede el de cuviință, cu excepția aprobărilor obligatorii pe care le dă procurorul. Acolo te pot bate, îți pot face șicane, pot face abuzuri, dar depinde, în general, de caracterul și știința ofițerului care te anchetează, a spus bătrânul privind atent în ochii lui Vlad. Tu cum te-ai descurcat?

- Nu mă pot plânge de ofițerul care m-a anchetat, ba pot să-i aduc laude, întrucât s-a purtat cu mine omeneste, nu m-a jignit și nu m-a atins nici cu un deget. A discutat cu mine la fel ca și cu un prieten, cu deosebirea că eu eram cel arestat. Mai urât s-au purtat subofițerii de la arest, care vorbeau urât cu noi și ne mai și îmbrânceau câteodată.

- Poți să îmi spui ce ai făcut ca să ajungi aici?

- Am omorât un tânăr pentru o fată, o greșeală pe care nu mi-o voi ierta niciodată.

Și Vlad i-a explicat în ce a constatat fapta sa.

Bătrânul l-a ascultat în tăcere, iar la sfârșit a spus cu voce aproape stinsă:

- Când se scufundă barca poți să ajungi la mal înotând sau poți fi salvat de cineva aflat prin apropiere. Dacă îți ia casa foc mai poți scăpa sărind pe fereastră, dar de soartă nu poți scăpa pentru că nu te poți ascunde nicăieri. Aceasta pentru că omul își poartă singur destinul ca și moartea. El este scris undeva încă de când te afli în pânțelele mamei.

- Nu știu deloc ce să fac, nu mai am nicio speranță.

- Cu speranță trăiește omul, Vlade. Asta este singura care-l ține în viață și tu nu trebuie s-o abandonezi, mai ales acum, la început. Hai să aprindem o țigară!

- Nu am țigări. Eu nu prea am fumat, doar așa ...

- Îți dau eu o țigară și vei vedea că te vei liniști.

Au aprins câte o țigară și au fumat în liniște, fiecare cu gândurile sale. Vlad suferea de două ori de când fusese arestat: odată pentru că era lipsit de libertate, iar regimul închisorii făcea să fie supus la toate corvezile și umilințele pe care le născocise mintea omenească pentru a încălca demnitatea semenilor, iar a doua oară pentru că plătise scump o dragoste neîmpărtășită pentru care era total dezamăgit. Abia acum reușea să aprecieze mai lucid că prețul fusese prea mare.

De asemenea, nu mai credea ca altă dată, că oricine, atunci când dorește și coutează, poate rupe o rază din soarele de pe cer, poate chiar și o bucată mai mare, pe care să o ascundă în inima sa, fără să plătească această îndrăzneală.

Își simțea capul arzând de gândurile care-i săgetau prin minte. Cât rău făcuse el familiei sale! Se muștra că i se întâmplase chiar lui să greșească din dragoste pentru o femeie. Recunoștea, în sinea lui, că dragostea era unul dintre blestemele care îi însoțise destinul încă de pe vremea când ieșise din adolescență, devenind bărbat. Ea îl purtase prin diferite locuri până când l-a adus în situația să-și piardă controlul și să săvârșească acea faptă nedemnă care i-a adus privarea de libertate.

ÎNCEP VIZITELE RUDELOR. VIZITA ANUȚEI

Timpu se scurgea încet pentru cei aflați în detenție.

După câteva luni Vlad a fost anunțat că poate scrie acasă, la rude și poate primi scrisori și un pachet cu alimente și lenjerie de corp, o dată pe lună. De asemenea, va putea primi vizita rudelor apropiate pe data de 28 a fiecărei luni, cu condiția să aibă o comportare exemplară în închisoare.

- Nu te bucuri? l-a întrebat bătrânul Zisu.
- Ba da, dar îmi este rușine să apar în fața mamei.
- Eu m-aș bucura să mă viziteze cineva, dar nu mi-a răspuns nimeni la vreo scrisoare din câte am scris, a îngânat moș

Zisu, ca pentru el, apoi s-a izolat într-un colț al celulei și s-a cufundat în gândurile lui.

Primind o carte poștală de la gardianul de servicii, Vlad a scris doar atât: „Sunt sănătos. Mă aflu în penitenciarul Jilava. Dacă vreți să mă vizitați, o puteți face pe data de 28 ale fiecărei luni. Vă sărut, Vlad”

După ce a pus și adresa, a predat-o aceluiaș gardian, după care a rămas dus pe gânduri. „Vor veni la mine? Ce va zice mama când va primi scrisoarea? Acum va afla tot satul că sunt la pușcărie, pentru că oricine poate citi cartea poștală. Poate și așa știau de când am fost arestat.”

S-a resemnat cu privire la acest fapt și s-a hotărât să aștepte ziua de 28.

... Primind cartea poștală din mâna poștașului comunal, Maria a avut o strângere de inimă.

- E bine că e la Jilava, Marie, aici e aproape, te poți duce mai des să-l vezi. Ar fi fost mai rău dacă-l duceau la Aiud sau la Sighetul Marmației.

- Așa este, a spus ea în timp ce pe obraji i-au apărut, involuntar, două lacrimi.

- Zice că are vorbitor pe 28 , ar fi bine să te duci la el! a mai adăugat poștașul, după care a plecat mai departe.

- Mă duc, mă duc, că abia așteptam să primesc veste de la el ca să aflu unde l-au dus, a spus Maria, ca pentru ea, după ce poștasul se îndepărtase.

A intrat în casă și s-a apucat de pregătiri în vederea vizitei pe care urma s-o facă la Jilava. Mai întâi i-a căutat lenjerie potrivită pentru vremea rece, deoarece se apropia toamna, apoi s-a gândit să-i ducă de mâncare. Pe la ora 13.00 s-a întors și Lidia de la școală.

- Am primit scrisoare de la Vlad, a întâmpinat-o Maria.
- Ce spune, mamă? Unde este?

- Este la penitenciarul Jilava. Citește și tu scrisoarea, vezi că este pe masa din bucătărie!

Lidia a alergat în bucătărie și a citit scrisoarea pe nerăsuflăte, apoi a venit la mama ei precipitată.

- Mai sunt trei zile până pe 28. Mergem amândouă, nu-i așa?

- Da. Tu ce zici să-i ducem?

- Îmbrăcămintă nu cred că-i dă voie acolo, poate ceva lenjerie de corp. Îi putem duce țigări și mâncare.

- Ce crezi tu că i-ar plăcea lui Vlad?

- Mamă, acolo nu au voie chiar orice. Cred că ar fi bine să-i frigem o găină, să facem niște prăjituri cu nucă și rahat – cum îi plăceau lui, o pâine de casă și câteva pachete de țigări. El fuma țigări „Carpați”, după câte știam eu. De bani nu are nevoie acolo.

- Mai cumpărăm câte ceva din București când ajungem acolo, celelalte le facem mâine că este vineri, a mai spus Maria. Văd că el nu scrie prea mult.

- Nici nu are voie să scrie decât ce i se spune de acolo.

Au făcut toate pregătirile, iar duminică, 28 septembrie, au plecat cu autobuzul spre București, apoi la Jilava, prezentându-se la punctul de control de la penitenciar.

- Sunt mama lui Vlad Craina, a spus Maria, când a fost trecută în registrul vizitatorilor.

- Așteptați aici! i-a spus gardianul de la punctul de control. Vizita începe abia la ora 12.00, dar îl vom anunța odată cu ceilalți deținuți pentru care s-au anunțat vizite.

Când s-a apropiat ora vizitei, poarta a fost deschisă și vizitatorii au fost introduși într-o sală de așteptare.

În așteptarea celor dragi, aceștia priveau pereții acoperiți cu diferite tablouri și anunțuri sau încercau să facă cunoștință între ei.

- Mamă, mie îmi este frică aici, a spus Lidia. Mă gândesc la deținuții de aici. Cum le-o fi lor inima când știu că sunt sortiți să stea în închisoare ani de zile? S-ar putea ca unii să moară aici.

- Se învață omul și cu necazuri mai mari, a spus Maria rămasă pe gânduri, cărora numai ea le știa rostul și tâlcul. Avea 42 de ani și se simțea bătrână când se gândea la viața pe care o trăise ea, cu multe necazuri și prea puține bucurii.

Pe măsură ce sala se aglomera, căldura și gălăgia creșteau, la fel ca și freamătul așteptării.

Peste vreo jumătate de oră au început să apară deținuții, care se îmbrățișau cu vizitatorii și schimbau binețe cu aceștia, însoțite de of-uri și lacrimi. Numai Vlad nu mai apărea.

- Mamă, eu nu cred că îl mai recunosc pe Vlad. Nu vezi ce costume urâte au ăștia?

- Îl vei recunoaște, ai să vezi! Dar nu știu de ce întârzie atât de mult!?

- Poate a făcut ceva rău și nu-i mai aprobă să vină, și-a dat cu părere Lidia, care arăta speriată.

- Nu se poate! Îmi spunea gardianul de la poartă încă de când am venit, dacă era ceva în neregulă.

Ceva mai târziu a apărut și Vlad, însoțit de un gardian aproape blond și frumos, care le-a salutat și apoi l-a lăsat în compania lor.

- De ce ai întârziat atât? l-a întrebat Lidia, după ce s-a terminat ceremonialul îmbrățișărilor și sărutărilor.

- M-a anunțat târziu, pentru că celula mea este departe de poartă.

- Ești sănătos, mamă? l-a întrebat Maria, după ce și-a șters lacrimile și s-a mai liniștit.

- Sunt sănătos, mămico, atât cât se poate. Vreau să spun că trupul mi-e sănătos, dar sufletul ... a lăsat fraza neterminată, neîndrăznind să dezvăluie durerea din sufletul său.

- Dar de ce ești așa slab? l-a întrebat Lidia.

- Tu ce credeai, că aici mă aflu la vreun pension? Mâncarea e proastă și insuficientă, iar starea mea nu este tocmai veselă.

- Vă bate aici? a mai întrebat ea, cu naivitatea unui copil.

- Nu ne bate nimeni, dar ne apasă izolarea și condițiile din închisoare la care se mai adaugă și muștrările conștiinței care nu doarme.

- Da, ai dreptate. Judecătorul principal tot conștiința rămâne și nu catadicsește să-ți dea pace.

Într-o oră, poate mai mult, poate mai puțin, Vlad și mama sa și-au spus tot ce ar fi trebuit să știe fiecare. La sfârșit și-a ales obiectele necesare de îmbrăcăminte și alimentele, iar după ce și-au luat rămas bun, s-au despărțit.

- Te grăbești să te despați de noi, Vlade, i-a reproșat nejustificat Lidia, când l-a văzut că vrea să plece.

- Nu, draga mea. Timpul afectat vizitei s-a scurs și nu vreau să fiu împins afară din sală de către gardieni.

Au urmat și alte vizite până în februarie, când, datorită unei ninsori viscolite, autobuzele nu au mai mers și n-au putut veni decât în 28 martie. De atunci Maria a început munca pe câmp la C.A.P. fiind nevoită să vină numai Lidia, care învăța la școala din București.

Într-o zi, Lidia s-a întâlnit în autobuzul cu care venea spre casă, cu Anuța, fosta prietenă a lui Vlad.

- De unde vii, draga mea, singură? a întrebat-o Anuța.

- De la Vlad.

- Cum de la Vlad? Unde este?

- La Jilava. Am fost la „vorbitor” cum i se spune acolo.

- Ce mai face Vlad? Ce mai spune? Cum arată? a bombardat-o Anuța cu o ploaie de întrebări.

- Ce să facă și el. Își ispășește pedeapsa.

- Cât i-au dat?

- Șaptesprezece ani de zile. Abia a ispășit unul și jumătate.

- O viață de om, dragă! a exclamat Anuța îngândurată.

- Așa am zis și eu atunci când l-au judecat.

- Tu ai fost la proces?

- Da. L-au judecat la Tribunalul din Constanța, iar mama era bolnavă și n-a putut merge.

- Când te mai duci la el?

- Poate de Sfânta Maria Mică. Atunci e mai liberă și mama și ne ducem împreună, că s-a schimbat data vizitei.

- Roag-o pe tanti Maria să mă ia și pe mine atunci! Vreau să-l văd și eu. Știi că lucrez la bufetul „Expres” de lângă Gara de Nord? Când coborâți din autobuz treceți și pe la mine ca să mergem împreună la el. Ce zici?

- Eu îi spun mamei și te anunț când vin la școală.

Când au ajuns în sat și s-au despărțit în stația de autobuz, Anuța a reluat discuția:

- Lidia, te rog să nu uiți ce ți-am spus! Te aștept la mine, la servici, săptămâna viitoare cu răspunsul.

- Bine, am să vin, așa cum ți-am promis.

Acasă, după ce au vorbit despre toate, Lidia și-a adus aminte de Vlad și a întrebat-o pe Maria:

- Când trebuie să mergem la Vlad, mamă?

- Parcă pe 8 septembrie. Caută în sertarul de la bufet și vezi că este acolo ultima scrisoare de la Vlad!

Lidia a găsit scrisoarea și a citit cu glas tare tot conținutul.

- Nu ți-am spus eu că pe data de opt? a spus Maria.

- Dar pe opt este sărbătoare, Sfânta Maria.

- Acolo nu se ține seama de sărbătoare. La ei este zi de vizită și atât.

- Ai dreptate, mă. De sărbătorile religioase mai țin seama preoții și cei care mai au puțină credință. Te-ai gândit cum vom face?

- Da. Ne pregătim cu două zile înainte cu tot ce ne trebuie, iar la ora șase dimineața în ziua de opt, urcăm în autobuz și plecăm amândouă la el. Ai altă părere?

- În autobuzul cu care am venit în sat, am călătorit cu Anuța lui Marica, care m-a întrebat de unde vin, iar eu i-am spus că vin de la Vlad, de la Jilava. Ea m-a rugat atunci să te întreb

dacă vrei s-o iei și pe ea la vorbitor că vrea neapărat să-l vadă și să vorbească cu el. I-am promis că te voi întreba, apoi o anunț. Mi-a spus că lucrează la bufetul „Expres” de lângă clădirea Gării de Nord. Ce zici?

- Eu știu ce să zic? Anuța a fost prima prietenă a lui Vlad, dar ea a fost căsătorită cu George Marica, știe toată lumea din sat.. Și apoi, ea ce-o fi vrând de la Vlad, ce mai poate face acum, când el este închis pentru atâția ani?

- Poate îl mai iubește, mamă. Dragostea este foarte curioasă la unii oameni. Să știi că eu o cred.

- Ea l-a iubit, dar a respins-o și s-a răzbunat pe el măritându-se cu George, a spus Maria, fixând cadrul situației.

- Și a nimerit-o „până-n gard” cu prostovanul ăla. Toată lumea știe că o bătea și o înjura, iar uneori o lăsa în frig afară, fiind nevoită să se ducă la părinții ei să doarmă. Asta nu e căsnicie.

- N-ar fi mai bine să-i scriem lui Vlad și să-l întrebăm dacă vrea s-o luăm și pe ea? și-a exprimat Maria gândul, mai mult decât să pună o întrebare.

- Cred că mai nimerit ar fi să nu-i spunem și să-i facem i surpriză, care cred că o să-i placă.

- Bine, s-a învoit Maria. Când te duci pe la ea, pe acolo, la servicii, spune-i că sunt de acord și în ziua de vizită trecem pe la ea s-o luăm cu noi!

- Să vezi ce se va bucura Anuța când va afla!

... Timupl trece ireversibil, dar pentru unii mai repede, pentru alții mai încet, după cum avea fiecare interesul, numeni nu-și dădea seama că el trece egal ca totdeauna.

În preziua vizitei la Jilava, Maria și Lidia se pregăteau cu cele știute dintotdeauna, dar, Anuța, care aștepta să sosească cele două la ea la serviciu, ca să plece împreună, era tare supărată că nu avea cine s-o înlocuiască în acea zi, colega care îi promisese să lucreze în locul ei fiind plecată la înmormântarea unei rude.

Când au intrat pe ușa bufetului „Expres”, Lidia și mama sa au găsit-o servind clienții la masă.

- Ce faci, Anuțo, nu vii cu noi la Jilava? a întrebat-o Maria, neștiind cum să califice faptul că acesta nu era gata de plecare. Nu ți-a spus Lidia că ziua de vizită este astăzi? Sau te-ai hotărât să renunți?

- Vreau să merg din toată inima, tanti, dar colega cu care m-am înțeles să-mi țină locul astăzi a fost chemată acasă urgent că i-a murit o rudă, a spus ea și fața i s-a acoperit de lacrimi.

- Nu te mai necăji, fata mea! Lasă, că vei merge cu noi data viitoare. Înainte de Crăciun.

- Da, dar eu aș fi vrut să-l văd acum. ... și Anuța continua să plângă în hohote, ne mai putând da explicații șefei sale care se apropiase de grupul lor.

- Ce se întâmplă aici? De ce plângi, Anuța?

- De, de ... nu pot să vă spun ,, a bâiguit ea.

- Trebuia să mergă cu noi până la o rudă care este arestată la Jilava, dar nu are cine s-o înlocuiască aici – a intervenit Maria.

- Este așa de importantă această vizită pentru tine?

- Da, a răspuns Anuța.

- Stai puțin! Să încerc s-o caut acasă pe Florica. Ea este liberă. Dacă vine, faci tu servicii mâine în locul ei. Ești de acord? a întrebat-o șefa sa.

- Da, numai să vrea ea sau să nu fie plecată undeva.

Telefonul a pus capăt zbuciumului care o cuprinsese pe Anuța. Când s-au întors în sală, șefa zâmbea:

- Poți să pleci chiar acum. Florica va sosi în câteva minute, că locuiește aproape. Nu uita, însă, mâine la ora 6.00 ești prezentă la servicii în locul ei! Hai, acum du-te! Succes!

Au ajuns la Jilava cu puțin timp înainte de a începe vizita. S-au înscris în registru vizitatorilor, apoi au pătruns în sala de așteptare, familiară celor două, dar străină și rece pentru Anuța.

- Mie îmi este frig și teamă aici, a spus Anuța.

- Așa a spus și Lidia când am venit prima dată în vizită la Vlad. Poate ai starea aceasta și din cauza emoției pe care o ai la gândul că te vei întâlni cu Vlad după atâția ani, a spus Maria, privind-o cu blândețe și chiar cu un sentiment mai cald.

- Poate că ai dreptate. Nici nu mai știu cum arată.

- Ai să-l vezi cât de curând. A mai slăbit dar nu s-a schimbat prea mult, a explicat Lidia, privind în direcția de unde se aștepta să sosească Vlad.

Prin mulțimea de vizitatori, dinspre ușa de la intrare și-a făcut apariția și Vlad, însoțit de așii trei deținuți, toți în hainele vârgate, noi de astă dată; toți trei și-au continuat drumul, trecând mai departe și s-au lipit de perete, așteptând. Vlad a îmbrățișat-o pe Maria, care a început imediat să plângă, în timp ce îl săruta, apoi a luat-o de umeri pe Lidia și când s-a întors și a dat cu ochii de Anuța, s-a blocat și n-a putut să rostească decât atât:

- Tu aici, Anuța? Cu cine ... de ce?

- A venit cu noi, Vlade, a spus Maria. Poți s-o iei și pe ea în brațe, că nu te mușcă. Hai că se uită lumea!

Vlad a întins brațele spre ea și Anuța i s-a lipit de trup de parcă ar fi fost la el acolo de când lumea. Cu toate acestea a rămas sfioasă, neîndrăznind să-l sărute în prezența mamei lui.

- Spuneți-mi noutăți! a vorbit Vlad, aproape necontrolat, timp în care o conducea pe Anuța să se așeze pe un scaun. Doar nu așteptați să vă spun eu de aici.

Vizita a decurs normal, numai că Vlad și Anuța au schimbat priviri duioase între ei, spre bucuria Lidiei care-i urmărea atentă. La plecare Anuța l-a întrebat pe Vlad dacă are ceva împotrivă ca ea să-l mai viziteze.

- Mie îmi face plăcere să vii să mă vizitezi, dar nu știu dacă vei putea să suporti acest calvar în mod repetat, mai ales că eu am destul de stat aici. Poate ai și aflat?

- Am aflat, dar asta nu mă împiedică să mai vin.

- Vom veni amândouă de Crăciun, că mama va fi ocupată cu pregătirile pentru sărbătorile de iarnă, a spus Lidia, făcându-i cu ochiul. Nu-i așa, mamă?

- Să trăim până atunci și vom vedea, a răspuns Maria.

... După ce au plecat ele, Vlad s-a dus la el în celulă și a rămas pe gânduri, așezat pe pat cu fața în sus. De el s-a apropiat Zisu care l-a întrebat:

- Dormi, Vlade?

- Nu dorm, nea Zisule, mă gândesc la ale mele.

- Cine era tânăra care le însoțea pe mama și pe sora ta? N-am mai văzut-o până astăzi!

- Este din sat de la mine și ne știm de când eram copii, că am crescut împreună, am fost la școală împreună, am fost chiar foarte buni prieteni și urma să ne căsătorim, dar eu am plecat din sat și ... s-a spulberat totul.

- Măi, să știi că îmi place fata. Dacă voi avea ocazia să stau puțin de vorbă cu ea, atunci îți voi spune mai multe- Deocamdată, mi se pare că este o fată cinstită și, deși simplă în comportare, nu-i ești deloc indiferent, chiar dacă te aflii aici. Are o inimă iubitoare, sensibilă, Vlade.

- Da, are un suflet buc și atunci ținea la mine, dar ...

- Vlade, te-aș întreba ceva. De mult am vrut s-o fac.

- Întreabă-mă acum, nene Zisu!

- Măi, tu te temi de ispășire?

- Și da și nu. De ce mă întrebi? Acum și așa nu mai pot schimba cu nimic situația.

- Să știi că este rușinos să te temi. Tu ești bărbat, iar aici intervine dreptatea pe care trebuie s-o împlinești. Fii tare, Vlade! Mai târziu viața te va scoate la liman și atunci, în libertate, cu o asemenea făptură cum este minunea asta de fată, vei scăpa de necazuri și îți vei recăpăta gustul de a trăi. Ai să vezi cum se vor schimba toate.

- Dumneata ești un tip optimist, nea Zisule, dar eu când mă gândesc că mai am de stat aici aproape cincisprezece ani, îmi pierd tot curajul. E frumos ce spui.

- Eu sunt un om sfârșit, Vlade, dar un om pe care viața l-a învățat multe lucruri și bune și rele. Tu, însă, ești tânăr, ești abia la începutul vieții și trebuie să ai încredere în destin. Cu timpul necazurile vor dispărea, se vor împrăști ca un fum, iar când te vei amesteca în vârtoarea vieții, nici nu-ți vei mai aduce aminte de ele.

- Să dea Dumnezeu să fie așa, dar eu nu mai sper.

- Ba să sper, băiete, că lumea nu se sfârșește aici!

... Între timp cele trei femei au ajuns în oraș, urmând să se despartă pentru a merge fiecare în treaba ei.

- Cum rămâne cu următoarea vizită, tanti Maria? a întrebat Anuța pentru a fi sigură că nu va fi exclusă.

- Mai trece Lidia pe la tine și vei afla atunci. Ce te grăbești că mai e destul până la Crăciun.

- Am zis și eu o vorbă, așa, pentru că vreau să merg acolo, dacă vă duceți.

- Te anunțăm noi, să fii liniștită Anuțo. Și Vlad se bucură când te vede, că voi ați fost buni prieteni. Dar acum, știu și eu ce să-ți spun? Mi-ar părea rău să-ți pierzi și tu tinerețea așteptându-l atâția ani, când ai putea să te măriți cu un creștin și să-ți refaci viața, a încercat Maria să o ajute să ia o hotărâre.

- Nu pot să-ți spun acum ce mă frământă, tanti Maria, dar nu cred că fac ceva rău dacă-l vizitez. Dar dacă nu vrei s-o mai fac, te rog să-mi spui!

- De ce te superi, fetițo? Nu vezi că eu îți vreau binele? Din partea mea poți să mergi de fiecare dată la el, dar m-am gândit că atâția ani de așteptare ar fi prea mult pentru tine, în loc să-ți trăiești viața.

- Îl iubesc pe Vlad, tanti Maria. Lasă-mă, cel puțin să-l văd și să fiu aproape de el când suferă acolo! a spus Anuța cu fața scâldată în lacrimi.

- Sărmana mea copilă, a exclamat Maria, cuprinzând-o în brațe. Nu sunt împotriva dragostei tale, m-am gândit, doar să te povățuiesc, arătându-ți ce multă suferință vă poate aduce o dragoste în izolare, așa cum încerci tu să întreții. Voiam să te feresc de durerea despărțirii și așteptării, dar dacă tu ai ales astfel, eu nu voi încerca să te împiedic.

- Lasă-mă să vorbesc și cu Vlad, să văd ce părere are și el! Dacă mă respinge și de această dată, atunci voi lua hotărârea care să nu-l afecteze și îl las în pace.

- Bine, Anușo. De Crăciun te vei duce la el împreună cu Lidia și să-l întrebi, să vezi ce spune. Poți să-i spui că ai vorbit cu mine și că sunt de partea ta, fata mea, pentru că mie îmi placi ca noră. Îmi pare rău să suferi atâția ani singură, așteptându-l.

Acesta a fost motivul pentru care am vrut să te sfătuiesc să-ți vezi de viața ta.

Hai, șterge-ți lacrimile și să mergem de aici, că se uită lumea la noi și cine știe ce își mai închipuie!

... În luna decembrie Maria a pregătit tot pachetul pentru Vlad, iar când a venit Lidia acasă au avut următoarea discuție:

- Ai mai trecut pe la Anușo, mamă?

- Da, de mai multe ori, a răspuns Lidia. Am fost și la ea acasă, la gazda la care locuiește cu chirie.

- Are și ea condiții de locuit acolo?

- Locuiește într-o cameră, singură, iar pe coridor are un lavoar cu lighean și oglindă. Are o cameră destul de spațioasă și mobilată cu gust. Mie mi-a plăcut. Joia trecută am luat-o de acasă, că era liberă, am fost cu ea la cinematograful unde am văzut filmul „De doi bani speranță”. Ce să-ți spun, mamă? Noi ne împăcăm destul de bine. Ea mi-a spus că îl iubește pe Vlad și abia așteaptă să meargă la el în vizită.

- Îl iubește, dar nu-și dă seama cât de greu vor trece anii, el acolo, ea în lume cu toate bucuriile și necazurile care sunt.

- Măine este zi de vizită. Mergem la Vlad, că doar i-am promis, începe Lidia să tatoneze terenul.

- Vei merge tu și cu Anuța. Lui Vlad să-i spui că eu nu prea m-am simțit bine din cauza gerului, dar promite-i că voi merge la el când s-o mai încălzi! Las-o pe Anușa să discute cu el, să-și spună ce au de spus! Numai așa își vor da seama dacă are rost să continue să se mai vadă. Cine știe ce este și în inima lui?

În dimineața următoare, Lidia a plecat singură spre București cu autobuzul. A trecut pe acasă pe la Anuța, care o aștepta, pregătită de plecare, cu o sacoșă dolofană pentru Vlad.

- Hai să mergem, să nu mai întârziem ca data trecută! a spus Anuța cum a văzut-o pe Lidia intrând pe ușă. Dar tanti Maria unde este?

- A rămas acasă că nu prea se simțea bine, mai ales de când a început gerul.

- Să mergem, că avem de schimbat două autobuze!

... Au ajuns la Jilava la timp, s-au înscris în registrul vizitatorilor, ca de obicei, mai întâi Lidia, care purta același nume cu Vlad, apoi Anuța, ca rudă apropiată a lor.

De această dată Vlad a fost adus în sala de așteptare fără întârziere, cum se mai întâmplase la altă vizită. Era proaspăt bărbierit și curat îmbrăcat.

- Mama n-a venit? a întrebat el, privind în ochii albaștrii ai Lidiei cu îngrijorare.

- Nu, a răspuns scurt Lidia.

- A pățit ceva? a insistat Vlad.

- N-a pățit nimic, dar gerul o cam supără și ne-am gândit că este mai bine să se protejeze. A spus că va veni negreșit la următoarea vizită.

După ce și-au descărcat fiecare sacii cu informații generale, Lidia s-a îndepărtat de locul unde se așezaseră, motivând că vrea să vadă de la fereastră cum este închisoarea.

Rămași singuri, Anuța și Vlad s-au privit o vreme fără să vorbească, apoi el a rupt tăcerea:

- Poți să-mi spui ce te aduce la mine, Anuța?

- Da, a răspuns aceasta fără greutate. Vin în vizită la prietenul meu din copilărie, pe care eu n-am încetat să-l iubesc.

- Nu-ți dai seama ce faci!

- Ba știu prea bine ce fac. În situația în care te afli, nu există pe lume om mai nefericit decât tine, iar eu vreau să-ți fiu de ajutor, atât cât mă vor ține puterile.

Vlad o privea insistent, neștiind ce să-i răspundă. Privirea sa avea ceva rigid și, în același timp, suplu, ca o coardă bine întinsă. Ținea mâinile pe masă, cu pumnii săi vânjoși și grei, gata de luptă. Nu era pornit împotriva Anuței, ci se burzuluia, parcă, la colegii lui de celulă care stăteau ceva mai departe de ei și-i supravegheau, mișcându-și fețele lor brăzdate de ridurile suferinței.

Întorcând privirea spre Anuța, a constatat că aceasta avea ochii împăienjeniți de lacrimile care continuau să-i brăzdeze obraji. Era un sentiment care-l durea; nu-i venea ușor să vadă pe cineva plângând pentru el. De altfel, era un sentiment care-l ducea cu gândul în urmă cu mulți ani, când ei se iubeau și aveau gânduri de căsătorie, încă neexprimate de vreunul dintre ei. Nu știa cum să-și explice această stare.

În inima lui simțea că se petrece ceva greu de definit. Poate era dragostea care reînvia după atâția ani, cuprinzându-l ca un val fierbinte.

- De ce plângi, Anuță? De aia ai venit la mine?

- Iartă-mă, Vlade! Nu mă pot abține când te văd aici și când mă gândesc cât de fericiți am fi putut să fim împreună, dacă ...

- De ce te-ai măritat atunci?

- Pentru că tu nu m-ai vrut. Degeaba m-am tot ținut eu după tine, nu știu de ce n-ai vrut să ne luăm.

- Nici eu nu știu, Anuță. Numai că tu n-ai mai așteptat să vezi ce se întâmplă, te-ai ambiționat și te-ai măritat cu George, cel mai mare dușman al meu.

- Pe tine deja te arestase. Eu nu m-aș fi măritat dacă nu s-ar fi pus cu gura pe mine atât ai mei, cât și rudele mele și toate babele care mi-l laudau că e băiat bun. Unele îmi spuneau și proverbe: „Găina are nevoie de cocoș jumulit, maică, nu de șoim care s-o lase în casă și să umble după altele” sau „Ai grijă că Vlad este ușernic și hârbărl”, mă amenințau vrăjitoarele care-mi ghiceau în cărți, aduse acasă de mama.

- Iar tu le-ai crezut. Este foarte grav. Asta înseamnă că tu nu m-ai cunoscut deloc.

- După ce ai fost arestat, deznădăjduită cum eram, le-am ascultat sfatul. Ce mai puteam face? M-am măritat și „am găsit ce am căutat” cum spune zicala din popor.

La scurt timp m-am trezit lângă un om care nu mă merita, apoi am ajuns slugă neplătită, obligată să spăl, să calc, să fac mâncare, să hrănesc animalele, apoi să merg și la munca câmpului în C.A.P., de unde veneam obosită, sleită de puteri. Pentru el trebuia să fiu proaspătă ca să împărțim patul cu folos și să-i fac copii.

Toate visurile mele de fată dispăruseră ca fumul. Cu trecerea timpului, a început să-și dea arama pe față și a început să mă bată fără motiv. M-am dus la ai mei și le-am spus ce se întâmpla și că nu mai pot suporta, iar ei m-au încurajat să introduc acțiune de divorț și să mă întorc acasă. Așa am făcut, iar mai târziu am mers în București unde mi-am căutat servicii.

Eh! Ce să fac? Asta a fost povestea crudă a căsniciei mele, care m-a marcat pentru toată viața. Poate am greșit venind la tine, dar asta m-a îndemnat inima. Dacă și tu mă alungi, nu știu ce aș mai putea face.

Vlad o ascultase, privind în ochii ei negri și adânci, niște ochi pe care îi știa de mult că sunt minunați și cu priviri catifelate care mângâiau toate lucrurile și ființele ce le ating în trecerea lor.

Inima lui se înduioșase la vorbele ei, iar acum simțea nevoia s-o strângă tare în brațe și s-o sărute de mii de ori, spunându-i că și el o iubește, dar că se teme de dragostea neîmplinită în situația în care se afla el acolo.

- Dar tu știi ce am făcut eu de am ajuns aici?

- Știu, a răspuns Anuța, aproape șoptit.

- Și cu toate astea, ai venit la mine să-mi spui că vrei să-mi fii de ajutor și că nu mă vei părăsi?

- Nu numai că nu te voi părăsi, dar voi fi mereu alături de tine cu trupul și cu sufletul meu și mă voi strădui să te ajut atât cât voi putea. Fac toate acestea pentru că te iubesc, Vlade. Ai tot dreptul să te îndoiești, poate alta n-ar fi în stare de un sacrificiu asemănător.

- Anuța, poți tu să iubești un ticălos ca mine? Poți iubi tu un laș, un criminal?

- Pot! a răspuns ea hotărâtă. Pot pentru că te cunosc și știu că nu acesta este caracterul tău, iar dacă ai ucis, cine știe ce s-a întâmplat atunci, în ce stare ai fost?! Nu pot judeca eu faptele. Lasă-l pe Dumnezeu să le cântărească și să le judece!

Și-a șters lacrimile cu batista prinsă în mâneca bluzei, apoi l-a privit pe Vlad drept în față, parcă așteptând un răspuns care să-i mângâie inima.

Vlad nu știa ce să-i răspundă. Continua s-o privească fix în ochi, cu sufletul îndurerat. Gândul său călătorea prin sat, amintindu-i de anii în care ei doi erau buni prieteni și se iubeau, iar pentru ea se bătuse cu George Marica la salonul de dans, apoi a plecat câțiva ani din sat pribegind prin Dobrogea, unde a făcut câte a făcut și acum se află izolat de lume și de viața normală din care a fost smuls.

Anuța a observat că el este plecat cu gândul departe și l-a atins cu brațul peste mână, trezindu-l din visare.

- Spune-mi, te rog, cum este la tine în celulă?

- În celulă? Ca la pușcărie: tavane joase, camere strâmte, ferestrele sus de tot și zăbrelite, uși metalice, prevăzute cu

zăvoare, încuietori și lacăte, câte o deschizătură prin care se primește mâncarea, „ochiul” prin care gardianul verifică interiorul în care sunt câteva paturi și noi, oropsiții soartei. Cam asta e tot, adică tot ce este necesar într-un loc ca acesta pentru a înăbuși mintea și inima omului.

- Trebuie să-ți fie tare greu aici, a spus ea privindu-l.

- Greu, ușor, asta este. Îmi ispășesc o pedeapsă meritată.

... Dinspre ușă s-a apropiat Lidia care zâmbea.

- Unde ai fost? a întrebat Vlad.

- Am studiat clădirile închisorii. Câte mai sunt!

- Și ți-a trebuit atâta vreme?

- M-a ținut de vorbă un tânăr care a venit cu mama și fratele lui să-l viziteze pe tatăl lui aflat aici. Zice că e student la filozofie, a trecut în anul II. La intrare sunt mai mulți gardieni care strigau la deținuți să plece spre celule, că vorbitorul s-a terminat, a mai spus Lidia.

- Mergem și noi imediat, dar să-i dăm lui Vlad cele ce i-am adus, a spus Anuța. Aici ai un pachet de la mine. Celălalt este de la Lidia și de la mama ta.

... S-au îmbrățișat, pe rând și și-au urat sănătate, iar lui Vlad, să vină mai repede acasă. Vlad a transmis sănătate mamei sale și sărbători fericite, după care ele au ieșit spre punctul de control, ajungând în stradă.

- Când mai venim aici, în vizită? a întrebat Lidia.

- Nu știu. Vlad a spus că ne va scrie dacă după anul nou se va schimba ziua de vizită. I-am dat și adresa de la gazda mea. Am făcut bine?

- Ai făcut chiar foarte bine. Ție îți va scrie și mai des decât nouă și are și motiv.

- Ce motiv ar putea avea? a întrebat Anuța curioasă să afle părerea Lidiei.

- Ei, nu te mai prefăce! Tu cu Vlad vă iubiți, Anuța.

- Eu da, dar nu știu dacă și el mă iubește.

- Te iubește. Am văzut cum te-a sărutat când ne-am despărțit. Nici nu voia să-ți mai dea drumul din brațele lui vânjoase. Mă bucur mult pentru voi.

Seara Lidia a rămas să doarmă la Anuța, de unde a doua zi a mers la școală și abia sâmbăta a ajuns în sat.

Maria, curioasă să afle cum a decurs vizita la Jilava, a întrebat-o:

- Ați fost la Vlad? Cred că a fost și Anuța.

- Da, a răspuns Lidia, la ambele întrebări odată.

- Ce face Vlad?

- Este bine, sănătos. Ți-a transmis sănătate și sărbători fericite. A întrebat de ce n-ai venit, dar după ce i-am spus cum m-ai învățat, s-a liniștit.

- Anuța cum s-a comportat acolo?

- Bine. O vreme i-am lăsat singuri să vorbească, iar eu am ieșit în fața sălii de așteptare și am studiat clădirile din curte. Am impresia că și Vlad o iubește, că la despărțire atât s-au îmbrățișat și s-au sărutat, că mi se părea că nu se mai termină. Înainte de plecare, Anuța l-a închinat – adică i-a făcut cruce în față, zicând : „Dumnezeu să te aibă în pază și să te întorci sănătos acasă!” Mai târziu, în autobuz, mi-a spus că i-a lăsat adresa ei de la gazdă ca să-i scrie în cazul că se va schimba data vizitelor după Anul Nou.

- Anuța este o fată bună. Dacă va avea atâta voință și iubire să-l aștepte până în ziua când va fi din nou liber, să știi că îl merită cu vârf și îndesat pe Vlad.

- Și eu zic la fel, mamă, a încuviințat Lidia.

... Vizitele rudelor lui Vlad la penitenciar se derulau regulat. Rar se întâmpla să treacă vreo zi de vizită și ele să nu fie prezente, doar dacă vremea sau altceva justificat temeinic împiedica realizarea ei.

De când începuse să-l viziteze și Anuța, mai ales după ce își împărtășiseră sentimentele reînviată, Vlad se gândea mereu la

ea și își imagina cum ar arăta viitorul lor împreună, deși îl vedea destul de departe.

Nu-i plăcea deloc scena în care Anuța plângea cu prilejul vizitelor pe care i le făcea. Dar cu toate acestea el o aștepta cu nerăbdare și cu dragoste de fiecare dată.

Când o întreba de ce plânge, ea îi răspundea: „De fericire că mă aflu lângă tine”. Adevărul, însă, cuprindea și jalea din sufletul ei când își amintea că Vlad se afla închis acolo și avea să mai rămână mulți ani.

Ani la rând l-au vizitat Maria, Lidia și Anuța, pe rând sau împreună, dar Anuța n-a lipsit niciodată, fiind mereu grijulie cu el, să nu-i lipsească alimentele, țigările și lenjeria de corp călduroasă cu care să poată înfrunta frigul din celulă.

Vlad o aștepta de fiecare dată cu emoție și nerăbdare, bucurându-se neșus de mult de prezența sa.

Într-o zi a venit numai Anuța, târând după ea o valiză destul de grea. Vlad venise mai devreme în sala de așteptare și era intrigat că nu vedea pe niciuna dintre ele. Când a apărut Anuța, el a întâmpinat-o cu întrebarea:

- Mama, Lidia, nu vin?

- Mama mi-a transmis că nu poate veni astăzi întrucât este foarte ocupată cu recoltatul, iar Lidia se află în examenele de absolvire, de la care nu poate lipsi. M-au desemnat pe mine să le reprezint de această dată, iar la următoarea vizită vom încerca să venim toate.

- Atunci bine ai venit, draga mea „reprezentantă”! a spus Vlad râzând, după care s-au îmbrățișat călduros și s-au sărutat, punând în valoare tot focul dragostei lor.

- Mai încet, Vlode, că îmi strivești sânii! i-a șoptit Anuța la ureche.

- Cât aș vrea eu să-i pot mângâia în voie, dar nu pot! i-a răspuns el tot în șoaptă. Hai să stăm pe bancă pentru că scaunele sunt ocupate! Dar ce ai în valiza asta de este atât de grea? a întrebat Vlad în timp ce o muta în apropierea băncii.

- Am adus și eu ce am putut.
- Nu te-au certat cei de la poartă?
- Nu. Am avut o sticlă de vodcă pe care le-am lăsat-o lor, iar mâncarea, țigările și lenjeria nu le-au mai controlat. Nici nu prezentau prea mare importanță.

- Dar aici ai adus mâncare pentru un regiment! a spus Vlad, ridicând capacul geamantanului.

- Dă-le și colegilor tăi de cameră! Poate la ei nu vine nimeni. Vezi că sunt și conserve care țin mai mult!

- Nu te-am întrebat până acum: tu lucrezi undeva?

- Da, lucrez la „Expresul” de lângă Gara de Nord.

- Și cum te descurci? a întrebat-o Vlad.

- În general e bine. La început a fost ceva mai greu până m-am obișnuit cu programul, cu colegele, cu clienții, dar acum totul e normal. Dacă muncești și îți vezi de treaba ta, nu superi pe nimeni, totul merge în mod obișnuit și fără probleme. Șefa mea mă apreciază că sunt cinstită și îmi fac treaba, iar când se apropie ziua să vin la tine, mă ajută să fac schimb de tură sau recuperez ziua de duminica următoare. Eu sunt mulțumită că mă învoiește de fiecare dată când am nevoie. La început am fost nevoită să-i spun povestea noastră și m-a înțeles.

În sat, la părinți, merg mai rar, dar am noroc că merge Lidia cam la două săptămâni de zile și-mi aduce vești de acolo. Să știi că mă împac foarte bine cu Lidia de când am început să venim aici, la tine.

- Mă bucur să aud asta. Dar gazda ta cum este?

- Cum să fie? Este o doamnă cam de vreo șaiszeci de ani, fostă soție de ofițer de armată care are trei camere într-un bloc vechi pe strada Batiștei, așa cum scrie și în adresa pe care ți-am dat-o data trecută. Soțul ei a murit, nu știu din ce cauză și a rămas singură...

- Dar tu cum ai ajuns la ea cu chirie?

- Eu n-am cunoscut-o de la început. Când m-am angajat la „Expres”, vreo patru luni de zile am locuit tocmai în cartierul

„Militari”, departe de servicii. Era și obositor, dar nici ruda la care locuiam nu avea condiții bune de locuit, casă mică, veche, cu două camere și o bucătărie, iar ei erau cinci persoane; am fost nevoită să dorm în bucătărie pe un pat improvizat din scânduri și mă trezeau din somn toți care treceau spre ieșirea din casă.

Am spus necazul meu unei colege la servicii, iar aceasta m-a recomandat doamnei Manole – așa se numește gazda mea – care m-a primit imediat. De atunci locuiesc acolo și sunt mulțumită. Cred că și dânsa este mulțumită de mine, că o mai ajut și eu cu ce pot.

S-au privit un timp în tăcere, apoi Anuța a reluat:

- Despre mine știi acum cam tot ce trebuie să știi. Spune-mi mai bine despre tine! Cum o duci tu aici?

- Aici îți poți închipui ce culoare are binele, dar nu pot spune nici că o duc foarte rău. Este bine, atât cât poate fi un bine când ești izolat de lume și supus la tot felul de corvezi. Regim de pușcărie! a scăpat el expresia cu glas tare, uitându-se în jur, dacă l-a auzit cineva. Este greu, Anuța, dar va trece. Mă bucur că sunt sănătos și mi-ai mai dat și voi un pic de curaj ca să rezist, altfel ...

Când și-a întors privirea spre Anuța, aceasta avea ochii plini de lacrimi.

- Nu plânge pentru mine, draga mea, că nu merit asta!

- De ce a trebuit să faci tu o asemenea faptă, Vlade? De ce a trebuit să stai atâția ani departe de mine, de familia ta și de toată lumea? a spus ea printre suspine. Mă gândesc că te-ai îndepărtat de Dumnezeu și Dumnezeu te-a lovit, să te facă să te căiești pentru păcatul de a te lăsa pe mâna necuratului.

- Nu știu! Poate tu ai dreptate, dar acum nu mai pot îndrepta răul pe care l-am făcut. Am ucis din prostie, din invidie, din gelozie, la stare de beție și câte altele s-au mai adunat atunci în mintea mea pe care am tulburat-o.

În primele luni, noapte de noapte am avut coșmaruri, încât eram tentat să cred că atunci, acolo, m-am ucis de fapt, pe mine pentru totdeauna. Am suferit mult de tot. Acum spune și tu, ce pot

să mai fac? a întrebat-o Vlad, ridicând privirea, cu fața răvășită, spre ea, cu o expresie deznădăjduită, de om cuprins de regrete.

Anuța și-a șters lacrimile care-i trădau suferința și cu o figură pe care se așternuse liniștea însoțită de resemnare, i-a spus:

- Ai dreptate, acum nu mai ai altceva de făcut decât să-ți ispășești pedeapsa și să te întorci sănătos acasă. După aceea vom mai vedea ce se va întâmpla. Eu te voi aștepta până atunci, iar dacă tu mai ești de acord să mai luăm viața de la capăt împreună, de acolo de unde am lăsat-o în ziua în care ai plecat din sat, lăsându-mă pradă deznădejzii și suferinței, știi unde mă găsești.

- Da, de acolo, de acolo de unde am lăsat-o, a repetat el în șoaptă, rămânând cu privirile pironite în pardoseală. După câteva clipe de chibzuință, Vlad a continuat:

- Să luăm viața împreună, de la capăt, adică de acolo de unde s-a rupt firul în acel moment, dar acum dacă o facem, avem obligația să-i facem un nod trainic, un nod care să reziste la încercările vieții, că altel....

- Dacă ne străduim amândoi, vom reuși, Vlade.

- Ar fi bine să reușim. Cu toate că am fost un ucigaș, să știi că atunci când voi ieși de aici mă voi strădui din răputeri să fiu un om cinstit tot restul vieții. De asemenea, promit să muncesc și să am grijă de tine... de voi, a adăugat el imediat, cu subînțeles.

- Așa să faci, Vlade! Noi te vom aștepta cu drag să te întorci și să-ți reiei locul printre oameni.

Un timp au tăcut amândoi, gândindu-se fiecare la câte ceva. Anuța se bucura de rezultatul discuției lor și aproape se felicita pentru că găsisese curajul să-i spună atâtea lucruri. Vlad, la rândul lui, se gândea că Anuța este o femeie lucidă, puternică și curajoasă. Dacă-i priveai, aveai impresia că sunt amândoi oameni care au fost aruncați de o furtună năprasnică pe un țărm pustiu, atât de zdrobiți și îngândurați stăteau unul alături de celălalt.

Vlad s-a surprins deodată privind-o cu duioșie și în mintea lui calcula câtă dragoste era în stare să verse Anuța asupra lui, o dragoste fierbinte de care se considera nedemn față de faptele pe

care le săvârșise și care îl aduseseră în starea mizerabilă în care se afla, făcându-le să sufere și pe cele mai dragi ființe.

Era conștient de această senzație ciudată și dureroasă totodată, pe care o avea în prezența Anuței, dar de când îl tot vizita, se obișnuise atât de mult s-o aibă aproape, încât o aștepta cu inima strânsă și cu o înfrigurare generală a trupului de fiecare dată. Iar ea venea la timp întotdeauna, întocmai ca Ana Meșterului Manole.

- Mai am de executat mai puțin de zece ani, Anuță. Dacă mă va ajuta Dumnezeu să-i trec cu bine, voi fi din nou lângă voi.

- „Zece ani”! a repetat Anuța în șoaptă, ca pentru ea, apoi l-a privit cu compasiune, amestecată cu dragoste.

S-a apropiat de el și i-a făcut semnul crucii, ca de obicei, spunând formula: „Dumnezeu să te aibă în pază!”

Și-au luat rămas bun, îmbrățișându-se și sărutându-se cu patimă ca de obicei, apoi Anuța a pornit spre poartă, îndepărtându-se. Vlad a rămas în fața sălii de așteptare, privind în urma ei, gânditor. „Va avea ea răbdare să mă mai aștepte încă zece ani?” își spunea el, după care a început să se roage, în gând: „Dă-mi, Doamne, putere să îndur totul și să rezist toți acești ani pe care îi mai am de ispășit”. Anuța a dispărut în ceața care acoperea curtea închisorii în ziua aceea, pătrunzând până și în temnițele lor.

În spatele lui, Vlad auzi vocea plăcută a bătrânului Zisu, care venea ca o alinare și un îndemn:

- Hai în celulă, Vlade! Acum, că vizita s-a terminat, nu are rost să mai așteptăm ca să dăm motiv gardienilor să ne împingă forțat într-acolo.

- Mergem, nea Zisule, dar mai stai puțin s-o văd pe Anuța trecând dincolo de poartă!

- Este ceață, Vlade și tot n-o mai vezi. Hai să mergem! Las-o pe Anuța că va veni din nou la următoarea vizită. După comportarea ei, trag concluzia că ține foarte mult la tine și asta mă face să cred că te va aștepta până scapi de aici, a încercat să-l liniștească bătrânul de parcă i-ar fi ghicit gândul care-l frământa.

- Cine știe? Sunt mulți ani de așteptare în care se pot schimba multe... a spus Vlad, privind, încă, spre poarta închisorii, deși n-o mai vedea pe iubita lui.

- Mulți, dar trec dacă ai răbdare și credință în Dumnezeu Atotputernic, Cel care ne hotărăște soarta tuturor muritorilor.

Au pornit spre celula lor, continuându-și fiecare gândurile. Ajunși acolo, Vlad s-a așezat pe marginea patului, cu cotul pe genunchi, , sprijinindu-și bărbia în palmă și continua să-și croiască planuri de viitor.

- N-ai o țigară, Vlade? a încercat să-l scoată din visare moș Zisu.

- Am destule, nea Zisule. Nici n-am desfăcut pachetul , dar știu că sunt acolo. Nu crezi că ar mai bine să mâncăm ceva mai întâi?

- Dacă zici tu, eu nu mă împotrivesc.

Vlad a desfăcut pachetul pe pat și au mâncat, apoi au fumat, discutând tot ce le venea în minte.

... Între timp Anuța ajunsese în stația de autobuz și, în așteptarea acestuia , se gândea, privind în lungul șoselei: „Zece ani de zile. Va rezista Vlad încă zece ani acolo, știind că eu îl iubesc și-l aștept? Nu-l vor frânge definitiv greutățile și gândurile negre, așa cum își sapă torențele vad adânc în piatra dură a muntelui? Când vor mai trece, oare, acești zece ani? Până atunci ni se duce toată tinerețea, poate toată viața tot așteptând să fim împreună. Nu se poate ca Dumnezeu să fie atât de aspru și neîndurător cu noi. Dar fie ce-o fi, eu tot îl voi aștepta până când va scăpa de „acolo” și să fie din nou al meu! și-a spus ea cu hotărâre. Și așa nu am altceva de făcut decât să muncesc și să-l aștept.”

La următoarea vizită, Anuța a venit însoțită numai de Lidia, deoarece Maria rămăsese acasă să îngrijească de sora sa bolnavă. Era în aprilie 1975, de Paște, iar Anuța îi adusese cozonaci, ouă roșii și friptură de miel.

După ce i-a spus veștile de acasă, Lidia s-a scuzat că are ceva de rezolvat în oraș și trebuie să plece.

Privind în urma ei contrariat, Vlad a întrebat:

- De ce pleacă Lidia?

- Are întâlnire cu un băiat. Mi-a zis când veneam încoace. Eu i-am spus că te vei supăra, dar ea a râs și a zis: „lasă-l că nu se va speria, doar îl las pe mâini bune. Ce este mai important și mai sigur ca omul drag?”

- Curios! Și ți-a spus cine este băiatul?

- La început mi-a zis să nu-ți spun, că îi este rușine, dar mai apoi a fost de acord să-ți spun după ce pleacă ea. Băiatul este coleg cu ea la Întreprinderea „Electromontaj” și zice că are intenții serioase, dar nu se grăbesc să se căsătorească, ca să se mai distreze deocamdată.

- Da, are și ea dreptate, a spus Vlad gânditor. În ianuarie a împlinit deja vârsta de douăzeci și patru de ani, care își cere drepturile. De acum trebuie să se gândească și ea la întemeierea unei familii. Cum mai trece timpul! a spus el oftând și privindu-și vârfurile bocancilor. Numai aici, când te gândești, parcă trece ca melcul, iar eu mai am de ispășit peste șase ani de zile.

- Poate ai noroc și dă nea Nicu un decret de grațiere, cum a dat de atâtea ori de ziua partidului sau de ziua lui de naștere și scapi, a încercat Anuța să-i mai aducă speranțe în viața și sufletul lui necăjit.

Suferea și ea la fel ca el pentru că nu trăia decât pentru el. De aceea Anuța spera, spera mereu.

- Cine știe câte se mai pot întâmpla până atunci?! a îngânat Vlad, privind sala care începuse să se golească.

- Dacă ai scăpa mai repede – a reluat Anuța ideea – îți iei servicii în București și ne căsătorim.

- Dacă scap, dar cine știe?

Au depănat planuri de viitor, concepții noi privind viața lor când vor fi împreună, dorința de a avea casa lor, copiii lor ...

- Situația asta a mea a produs tuturor celor apropiați numai amărăciune, a spus Vlad supărat.

- Nu te mai gândi la asta! Nu-i nimic, numai să scapi odată și să începem o viață nouă.

Pe ușa sălii de așteptare și-a făcut apariția un gardian solid, care a privit în jur, apoi a strigat cu vocea lui tunătoare:

- Gata! Vorbitorul s-a terminat. Vă rog să eliberați sala deoarece aici va avea loc o altă activitate ordonată!

- Vino să te închin! a spus Anuța ca de fiecare dată când se despărțeau.

Ajuns în celulă, Vlad a rămas iar pe gânduri, care-i făceau capul să-i ardă în timp ce-i săgetau prin minte. „Dacă aș scăpa mai repede de aici, să-mi reiau viața în libertate, în noua situație care se întrevede, alături de Anuța!”

Și-a aprins o țigară și, așezat pe marginea patului, sorbea cu nesaț fumul albastru, continuând să tremure de emoție. Se gândea din nou la mama sa , lipsită de ajutor și suferind din pricina faptelor lui.

CAP. VII LIBERAREA DIN DETENȚIE

Au urmat alte și alte vizite la închisoare, alte lacrimi și planuri de viitor, alte așteptări...

În luna ianuarie Nicolae Ceaușescu împlinea un număr de ani, iar în cinstea zilei sale de naștere, a dat un „Decret de amnistie și grație.

De această dată, Vlad a avut noroc, intrând sub incidența acestei legi, întrucât ispășise peste unsprezece ani din pedeapsa care-i fusese aplicată, iar comportarea sa exemplară a fost un „certificat de bună purtare” care a determinat conducerea penitenciarului să-l propună pentru eliberare. De fapt, în toți acești ani, atât ofițerii, cât și gardienii care l-au cunoscut erau aproape

convinși că Vlad nu este un element înrăit, iar fapta lui a fost săvârșită din dragostea pentru acea fată, precum și din cauza euforiei provocate de alcool.

Eliberarea celor care au beneficiat de „Decret” s-a făcut pe parcursul a două zile, pe „loturi” bine chibzuite, pentru a evita aglomerația pe trenuri și alte motive.

Vlad a părăsit închisoarea abia a doua zi pe la ora prânzului, iar când ajunsese pe trotuar, surpriză: în fața lui stătea, cine altul decât „moș Zisu”, fostul său coleg de celulă, prietenul înțelept care îi menținuse un moral sănătos aproape opt ani de zile. Acesta fusese eliberat cu câțiva ani în urmă, plecat în libertate fără nicio speranță.

- Ce mai faci, măi Vlade? a spus el sărindu-i de gât.

- Bine, nene, am scăpat și eu, a răspuns acesta cu respirația tăiată de emoția unei astfel de întâlniri neașteptate.

- Nu ți-am spus eu să ai răbdare? Dumnezeu este mare și are grijă de toți ai săi, fie buni sau răi.

- Ai avut dreptate în tot ce ai spus, nea Zisule.

- Anuța unde este? a întrebat Zisu, căutând-o cu privirea prin mulțime. Cum de n-a venit într-o astfel de ocazie?

- Ea nu știe dacă mi-au dat drumul, că altfel ar fi zburat până aici, a spus Vlad râzând.

- Câtă siguranță ai! Bravo! Să știi că mă bucur.

- M-am gândit să-i fac o surpriză plăcută când voi ajunge la ea, la servici. Dumneata ce mai faci, nea Zisu? Scuză-mă că am uitat să te întreb, din cauza bucuriei că am scăpat, am uitat de alții.

- Nu face nimic. Nu asta e cauza supărării între prieteni. Dar să-ți răspund la întrebare: Ce puteam eu face de când m-am liberat? N-am făcut mare lucru. La mine acasă n-am mai găsit pe nimeni, totul era pustiu. Soția divorțase de mine și plecase cu altul în alt oraș. Ca să nu mor de plictiseală și, mai ales, de foame, m-am angajat la un șantier din cartierul „Drumul Taberei” din București. În anul viitor împlinesc vârsta de pensionare, dar nu am adunat decât vreo treisprezece ani, că am petrecut optsprezece în

închisoare. Pensia va fi destul de mică și m-am gândit să fac o cerere și să-i rog să mă mai țină vreo doi-trei ani sau cât mă vor ține puterile. Nu vreau să ajung boschetar, mai bine mor „la locul de muncă”.

- Ai venit la cineva anume? întreabă Vlad.

- Nu la cineva, la tine am venit. Mi-am propus să vin de când am ascultat la radio anunțul cu Decretul Consiliului de Stat privind amnistia și grațierea unor pedepse. Am cumpărat ziarul Scânteia, iar când am văzut că și tu te încadrezi acolo, nici nu știi cât m-am bucurat că scapi de acel „coșmar”. Am venit și ieri pe la ora 14.00, dar mi-a spus locotenentul Bărbuță, pe care-l știi și tu, că nu ești în lotul care pleca și că pleci astăzi. Am plecat și iată-mă din nou aici astăzi.

- Îți mulțumesc că nu m-ai uitat, nene Zisule!

- Cum să te uit, mă? N-am mâncat noi pâine amară acolo opt ani de zile? Ia spune, mergem în oraș? a întrebat Zisu, grăbit să se îndepărteze de Jilava.

- Mergem, s-a grăbit Vlad să-i răspundă, deși încă nu-i venea să creadă că este liber.

Se îndoia că are dreptul să urce în autobuz și să plece, așa cum făcea înainte de a fi arestat și se temea să nu fie chemat înapoi.

- De ce te uiți în urmă? Hai că nu te mai caută să te cheme înapoi! Așa se manifestă teama de libertate până te adaptezi la noile condiții. La fel am pățit și eu.

- Nu știu ce am, parcă nu mi se întâmplă mie toate acestea, ci altuia, a răspuns Vlad.

Ajunși în centrul Bucureștiului, au coborât lângă restaurantul Gambrinus.

- Intrăm să luăm „una mică” sau o bere? a întrebat Zisu cu o voce catifelată.

- Intrăm, a aprobat Vlad, încă dezorientat.

- Ia zi, ce bei? l-a somat Zisu, când se aflau la masă.

- Un pahar cu vin. Berea e rece, iar afară e frig.

- Dați-ne o sticlă de vin roșu! a cerut Zisu când s-a apropiat chelnerul. Și zece mici! a adăugat apoi.

În timp ce au mâncat și au băut vinul, Zisu l-a pus în temă cu transformările care se produsese în viața socială în ultima vreme, cu posibilitățile de angajare în muncă, cu prețurile hainelor, alimentelor, noile trasee ale tramvaielor, troleibuzelor etc.

S-au despărțit cu promisiunea, din partea fiecăruia, de a se căuta. Zisu i-a propus să-i fie coleg pe șantier, dacă nu va găsi de lucru, mai convenabil, în altă parte.

Vlad a mers în stația tramvaiului cu nr. 12 cu care a plecat la Gara de Nord. Ajuns acolo a traversat mica piață din fața gării, apropiindu-se cu emoție de „Expres”. „O fi la servicii astăzi, Anuța?” se întreba el, simțind că îi arde fața. „Cum mă va primi?”

A deschis ușa bufetului și a intrat. De la bucătărie venea miros plăcut de carne friptă, amestecat cu aburi de tocăniță sau fasole cu ciolan, nici el nu putea deosebi mirosurile. În fundul sălii a văzut o femeie îmbrăcată în halat alb, așezată cu spatele spre el, iar aproape de ușă o altă femeie, tot în halat alb, care primea de la consumatori banii. S-a apropiat de ea și a întrebat-o în șoaptă, dacă doamna Anuța este acolo.

- Da, este, a răspuns aceasta. Anuța! a strigat ea, iar femeia din fundul sălii și-a întors privirea spre ea, supărată.

- Ce vrei, Marcela?

- Vezi că te caută un domn! a răspuns ea, indiferentă.

- La început Anuța nu l-a recunoscut pe Vlad, dar când s-a apropiat de el, era aproape să scape din mână tava cu paharele pe care urma să le ducă la bucătărie.

- Vlad! a exclamat ea. Nu-mi vine să cred că ești aici, încă cred că visezi.

- Nu visezi, Anuța, am venit de-adevăratelea.

- Marcela este colega mea, a reușit să spună Anuța, iar el ... el este Vlad, viitorul meu soț, dragostea mea de-o viață. Ce bine că ești aici! a adăugat ea emoționată.

- Du-te la șefa să te învoiască! i-a sugerat Marcela.

- Nu. Mai am o oră de servici și-mi vine schimbul.

Apoi, privind spre Vlad, cu fața îmbujorată, l-a întrebat:

- Poți să mă aștepti o oră, să-mi termin tura?

- Te aștept și mai mult. Acum am timp berechet.

- Ai mâncat? Dar de ce te-oi mai fi întrebând? Treci la masa aceea liberă și așteaptă să-ți aduc ceva de mâncare. Avem cârnăciori, cotlete, mici și fasole cu ciolan, i-a înșirat Anuța meniul știut.

- Câteva mici și un pahar cu vin. Numai un pahar, că am mai băut două pahare cu moș Zisu, fostul meu coleg de suferință, pe care îl știi și tu de „acolo”. M-a așteptat când am ieșit și am venit amândoi până în centrul orașului. Am coborât la „Gambrinus” și ...

- Bine, îți aduc imediat ce ai spus! a aprobat Anuța, după care a dispărut pe o ușă spre bucătărie.

La terminarea programului au plecat amândoi spre gazda Anuței, unde abia așteptau să ajungă, chiar dacă fiecare își ascundea, cât putea, dorința.

- Trebuie să te prezint gazdei. Doamna Manole este o femeie de treabă, dar de modă veche. I-am spus eu câte ceva despre tine, dar este bine să știe că ai venit și că nu intri într-o casă ca hoții. Sper să nu te superi!?

- De ce să mă supăr dacă așa trebuie?

Când au ajuns în fața ușii, Anuța a introdus cheia în broască, a deschis și au intrat. Pe hol era încă aprinsă lumina, semn că gazda nu se culcase.

- Tu ești Anuța? s-a auzit vocea acesteia, care a și deschis ușa camerei sale, ieșind în prag îmbrăcată într-un halat de casă.

- Eu, doamna Manole. Bună seara! Dânsul este ... este Vlad, logodnicul meu, știți dumneavoastră ... v-am spus, s-a bâlbâit Anuța, încurcată de apariția bruscă a gazdei.

- Bine ai venit, domnule Vlad! În sfârșit, ai scăpat! Cât s-a mai chinuit fetișoara asta cu drumurile la dumneata și cu toate

dorurile ei. Ați mâncat? i-a mai întrebat gazda, deși întrebarea era gratuită.

- Da, am mâncat la „Expres”, s-a grăbit Vlad să răspundă.

- Da, a confirmat și Anuța.

După această scurtă conversație și-au urat reciproc „noapte bună” și cei doi au pătruns în camera Anuței.

- Ce frumos și ce cald și plăcut este aici, la tine! a spus Vlad, privind prin cameră.

- Este frumos, dar cu tine aici este și mai plăcut.

„A fost o noapte dintre cele mai frumoase din viața mea” avea să spună Vlad peste câțiva ani. „O pot numi prima mea noapte de libertate, de dragoste și de fericire, la un loc”.

Dimineața i-a găsit tot în pat, Anuța era liberă în ziua aceea, dar avusese grijă să ia la plecare de la bufet, suficientă mâncare și o sticlă cu vin, astfel încât n-au avut nevoie să iasă din casă toată ziua.

- Tu când mai ești liberă, ca să putem merge pe la ai noștri, în sat? a întrebat-o Vlad.

- Abia pe data de 15 februarie, când schimbăm tura. Dar poți să te duci tu, vezi ce fac, apoi te întorci, iar pe data de 15 plecăm amândoi.

- Da, cred că așa este cel mai bine. Lidia a mai trecut pe la tine?

- Da, săptămâna trecută. Zicea că sâmbăta viitoare pleacă și ea acasă. Am înțeles că merge cu ea și Radu, băiatul cu care vorbește ea. Probabil vrea să-l prezinte mamei.

- Tu îl cunoști pe băiat?

- Încă nu.

- Trebuie să-mi caut și eu un loc de muncă. Nu pot lenevi și să trăiesc din munca ta. Mă gândesc să merg mai întâi la servici, la Lidia, apoi s-o vizitez pe mama și, când mă întorc, să-mi caut și eu de lucru.

- Părerea mea este să te mai odihnești vreo săptămână-două, să te mai întremezi, că ești cam slab, apoi te duci la lucru. Abia ai venit.

- Da, ai și tu dreptate, i-a surâs Vlad cu subânțeles, după care au izbucnit amândoi în hohote de râs, un râs sănătos, pornit din toată inima.

- Anuța, mă tem de atâta libertate. Îmi vine să cânt.

- Cântă, Vlade! Că așa face omul liber, cântă, e vesel.

Seara au adormit destul de târziu, iar Anuța l-a atenționat că a doua zi la ora 6.00 trebuie să fie la servici.

- Atunci, hai să ne culcăm! a spus Vlad. Măine plec și eu acasă, după ce trec pe la Lidia.

- Mai stai și mâine și poimâine și pleci joi, dar vezi ce stabilești cu Lidia, poate plecați împreună.

- Da, să văd ce zice și ea, a aprobat Vlad.

- Ce-i vei spune mamei tale despre noi?

- Câte ceva trebuie să-i spun, dar vom stabili tot ce este în legătură cu noi și cu viața noastră viitoare, atunci când vom merge amândoi acolo. Ești de acord?

- Da. Nu știu cum să zic, dar îmi este rușine de ea.

- Tu crezi că ele nu și-au dat seama atâția ani ce ne unește pe noi și cât de trainice sunt sentimentele noastre? Mama se bucură pentru noi. Și Lidia la fel.

- Abia aștept să fim din nou toți, împreună, să ne bucurăm de noua situație. Închipuie-ți! După aproape doisprezece ani! Cum vor fi trecut? a spus Anuța, gânditoare.

La ora șase Anuța s-a sculat încet de lângă el, i-a scris un bilețel peste care a pus cheia de la intrarea în casă, apoi a plecat la servici. Vlad a simțit ca prin vis plecarea ei, dar a continuat să doarmă, fiind destul de obosit. Când s-a trezit, a îndeplinit instrucțiunile din bilețel, apoi s-a îmbrăcat și a plecat la „Electroaparataj” să discute cu Lidia.

Portarul i-a spus că nu poate chema pe nimeni de la lucru în timpul programului, spunându-i să aștepte până la ora

unsprezece, în Pauza de masă. Ce putea să facă? A așteptat . Când a sunat sirena fabricii pauza de masă, portarul a dat un telefon la secția montaj unde lucra Lidia și, în câteva minute, aceasta a apărut la punctul de control.

- Vladel! a exclamat ea bucuroasă. Bine ai venit!

- Bine te-am găsit, surioară! Unde putem sta de vorbă?

- Nu prea avem unde, că nu vreau să mergem înăuntru.

- Înăuntru nu-mi dă voie portarul, deoarece încă nu am buletin de identitate. Lui i-am spus că l-am uitat acasă.

- Când ai venit?

- Cu două zile în urmă. Am stat la Anuța. Acasă, la mama n-am ajuns încă. Vreau să plec joi că trebuie să mă prezint la miliție să mă ia în evidență, apoi să-mi fac și buletinul.

- Venim și noi sâmbătă, adică eu și Radu, un băiat cu care sunt prietenă. Hai să discutăm acasă, acum trebuie să mă duc înapoi în secție că expiră pauza.

- Bine. Atunci te aștept acasă. La revedere!

A plecat pe jos pe lângă gardul fabricii, hoinărind prin aerul rece, cu gulerul ridicat la palton, fără nicio țintă.

După ora 15.00 a ajuns în Cișmigiu, iar mai târziu a trecut pe la „Expres” crezând că o va găsi pe Anuța la servici.

- A plecat acasă, i-a răspuns o doamnă, probabil una dintre colegile ei.

I-a mulțumit și s-a îndreptat spre gazda Anuței. Aceasta era acasă de circa o oră și îl aștepta îngrijorată.

- Unde ai fost atâtea ore? l-a întrebat ea.

- La fabrică la Lidia, apoi m-am plimbat prin oraș.

- Eu mi-am luat concediul de odihnă. Optsprezece zile.

- Ai făcut foarte bine. Măine putem pleca acasă, la ai noștri. Sâmbătă vine și Lidia.

- Singură sau cu Radu al ei?

- Ea zice că vin amândoi. Nu mi-a dat amănunte.

- Este mai bine că ajungem toți acolo, așa vom reuși să ne facem o părere despre el. Dar Lidia spune că e băiat bun și că îl iubește. Poate să aibă dreptate.

- Eu nu vreau s-o influențăm, Anuța. S-o lăsăm să hotărască singură, că este viața ei. Numai să nu fie vreun bețiv, că de aici pleacă toate.

- Nici eu nu i-am spus nimic pentru că nu-l cunosc și nu vreau să mă bag.

... Mare i-a fost bucuria Mariei când i-a văzut, pe Vlad și Anuța, pășind pe trotuarul din piatră care face legătura între poartă și casă. Le-a ieșit grăbită în întâmpinare ca să-i poată îmbrățișa.

- Ai venit, băiatul mamei! a spus ea, acoperindu-i fața cu sărutări, în timp ce lacrimile de bucurie îi împăienjeniseră ochii.

- Am venit, mamă, pentru totdeauna. Nu mă voi mai întoarce niciodată într-un astfel de loc.

- Să dea Dumnezeu, fiule! Iartă-mă, Anuța că nu te-am văzut, m-am fâstăcit și eu de atâta emoție! Vino să te sărut și să-ți mulțumesc din inimă că ai fost alături de el atâția ani!

S-au îmbrățișat, s-au sărutat, apoi au pătruns în casă, continuând să vorbească și să plângă de bucuria pe care le-o prilejuise întâlnirea aceasta neașteptată.

- Ați trecut și pe la ai tăi? a întrebat-o Maria pe Anuța care se străduia să scoată niște târguiești din valiele cu care veniseră.

- Nu. Am venit mai întâi aici. Dacă vrei, mergem diseară sau mâine toți trei.

- Sigur că mergem, a încuviiat Maria. Cu atât mai mult, dacă v-ați hotărât să rămâneți împreună, a adăugat ea, privind când la unul, când la celălalt.

- Păi, noi așa am hotărât, dar dacă mergem la părinții Anuței, nu vreau să se pară că vreau s-o pețim, a intervenit Vlad. Așa am hotărât noi și asta e de ajuns.

- Nu se poate, mamă, așa cu indiferență. Obiceiul cere ca să-i anunțăm pe părinții fetei că voi vă placeți și vreți să vă

căsătoriți, dar li se cere și lor părerea că sunt părinți, au crescut-o. Apoi să ne gândim că veți vrea să faceți și voi cununia și o „fărămă” de nuntă, că doar sunteți creștini, nu sălbatici.

- Bine, mamă, procedează cum știi dumneata, dar să știi că nu ne vom îmbrăca noi acum, la aproape 35 de ani, mireasă și ginerică!

- Și eu sunt de aceeași părere cu Vlad, a intervenit Anuța. Cred că este suficient să facem cununia civilă la Sfatul popular, iar când ne vom întoarce acasă, să facem o masă la care să chemăm doar rudele, fără prea mult zgomot. Nici posibilități prea mari nu avem, nu mai este nici prea la modă nunta, mai ales după câte ni s-au întâmplat la amândoi în anii care au trecut.

- Nici la biserică nu vă cunucați? a întrebat, din nou, Maria.

- Poate o facem și pe asta într-o seară, mamă, aici sau la București, că ne primește orice preot să ne cunune religios. Important este să nu ne dăm prea mult în spectacol.

- Să vedem ce spun și părinții tăi, Anuță!

- Facem cum zice Vlad, că e mai bine și trebuie să-i lămurim și pe ai mei că așa vom face.

- Hai să așezăm masa să mâncăm ceva, că nici eu n-am mâncat! a schimbat vorba Maria.

În timpul mesei au continuat discuțiile:

- De Lidia ce mai știi?

- Lidia vine sâmbătă acasă, a răspuns Vlad. Am fost ieri pe la ea, la fabrică. Este sănătoasă, lucrează, este bine.

- Mi-a povestit că are un băiat acolo în fabrică cu ea și i-a propus să se căsătorească cu el. Nu i-am dat niciun răspuns până nu-l voi vedea, a continuat Maria.

- Zicea că sâmbătă vor veni împreună aici, dar nu i-am cerut nicio explicație în legătură cu el.

- Mie mi-a spus Lidia că ei se iubesc și vor să se căsătorească, a intervenit Anuța.

- Asta mai lipsea acum. Și voi vreți să rămâneți în București? întreabă Maria, plimbându-și privirea de la unul la celălalt.

- Hai să analizăm situația, mamă! Anuța lucrează acolo de atâția ani, iar eu nu vreau să lucrez la C.A.P. De lucru trebuie să caut undeva și locul cel mai potrivit ar fi tot la București.

- Dacă Lidia se mărită, eu voi rămâne singură.

- Singură ai fost și până acum, mamă și nu s-a întâmplat nimic. Te vom ajuta noi, iar când nu te vei mai putea descurca aici te vom lua la noi, așa că să stai liniștită. Bine că ești sănătoasă.

%

Vizita la părinții Anuței a decurs normal, aceștia acceptând bucuroși căsătoria fiicei lor cu Vlad, ca și toate modalitățile de desfășurare a cununiei acestora, fiind și ei de părere că nu este nevoie de fast și prea mult zgomot.

În zilele următoare Vlad s-a prezentat la postul de miliție unde a fost luat în evidență și a depus actele necesare în vederea eliberării unui nou buletin de identitate.

- Unde vrei să te stabilești? l-a întrebat șeful de post.

- Deocamdată nu știu.

- Servici nu ai, nici nu ai avut timp, n-ai avut acte, a continuat acesta. Ți-a fost destul de greu în pușcărie, îmi dau seama, dar asta te va ajuta să fii mai prevăzător în viață, cel puțin în viitor.

- Când să vin după buletin? a întrebat Vlad, cu intenția de a pune capăt discuției moralizatoare.

- Săptămâna viitoare, pe joi sau vineri să treci pe aici!

- Mulțumesc. Bună ziua!

... Sâmbătă, cu autobuzul de la ora 14.00 a sosit și Lidia însoțită de Radu Petrescu, un tânăr înalt, cu o față ovală,

îmbujorată, străjuită de doi ochi verzi și liniștiți și un păr negru, cu nuanțe castanii, inginer în secția montaj.

- Mamă! a strigat Lidia de afară, cum îi era obiceiul încă de când era acasă.

Maria a ieșit în prag și privea la ei curioasă, fără să scoată vreun cuvânt.

- Mamă, el este Radu, prietenul meu! a spus Lidia.

- Sărut mâna – și i-a sărutat mâna întinsă a Mariei, prezentându-se: sunt Petrescu.

- Să fii sănătos, mamă! Intrați în casă că sunt aici Vlad și Anuța, în camera de la stradă!

- Pune sacoșele astea undeva! s-a adresat ea mamei. Vezi că sunt nuște sticle, să nu se spargă.

Vlad și Anuța auziseră gălăgia din antreu și se pregăteau să-i întâmpine în mijlocul casei.

- Bine ați venit! le-a spus Vlad, când cei doi au apărut în prag.

- Bine v-am găsit! au spus ei, deodată.

S-au prezentat, apoi s-au așezat pe scaunele existente în jurul unei mese care ocupa centrul camerei.

Din discuțiile lor au rezultat câteva concluzii: Radu era din orașul Găiești, avea 24 de ani, de profesie inginer și locuia în București, la o rudă din partea tatălui său. Era hotărât să se căsătorească cu Lidia pentru că o iubea.

Maria era fericită. După ani de suferințe, reușise să se bucure pentru binele copiilor săi. „Înseamnă că orice rău este spre bine!” – cum zice proverbul, se gândea ea în timp ce călca niște rufe proaspăt spălate.

„Doamne, îți mulțumesc!” repeta ea în gând.

Constanța
05.mai.1997

PARTEA I _ENIGMA SE LASĂ GREU DESCIFRATĂ 3

CAP. I – PORNIND DE LA ZERO 5

CAP. II - O RAZĂ DE LUMINĂ _PRIMELE

REZULTATE 26

PARTEA A II-A CERCETAREA FAPTELOR.....55

CAP.I - CRIMINALUL SE HOTĂRĂȘTE SĂ-ȘI

RECUNOASCĂ FAPTELE COMISE 55

CAP. II - CÂT DE UȘOR POATE FI LUATĂ VIAȚA UNUI

OM! DESTĂINUIRI COMPLETE 83

CAP. III - VLAD AJUNGE ACASĂ, DAR NU POATE

SUPORTA COȘMARUL CARE-I REVINE ÎN VIS 105

CAP. IV - RECONSTITUIREA CRIMEI 119

CAP. V - JUDECATA . SENTINȚA 125

CAP. VI - JILAVA. DUREREA ȘI FERICIREA

RENĂSCUTĂ 137

ÎNCEP VIZITELE RUDELOR. VIZITA ANUȚEI 145

__CAP. VII LIBERAREA DIN DETENȚIE 170

